

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ
ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΜΕΡΙΜΝΗ,
ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛ. ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
(ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»)

ΕΤΟΣ Β'

ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19

15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1953

ΑΡΙΘ. 11—12

ΜΕ ΠΑΣΑΝ ΕΙΛΙΚΡΙΝΕΙΑΝ

Πόση είναι ἡ πρὸς τὸν Ἐφημεριακὸν μας Κλήρον ἐκτίμησις μας καὶ πόση είναι ἡ αἰσιοδοξία, μὲ τὴν ὁποίαν βλέπομεν τὸ μέλλον, τὸ εἶπομεν διὰ μίαν ἀκόμη φοράν καὶ ἐτονίσθη, ὅσον ἦτο δυνατόν, ἀκόμη ἐντονώτερα εἰς τὴν στήλην αὐτήν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς τελευταίας ἐπαφῆς τῶν ἐπιτελῶν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας μὲ τοὺς ἀδελφοὺς Ἐφημερίους τῆς Δυτικῆς Μακεδονίας. Ἀλλὰ αὐτὴ ἡ ἐκτίμησις καὶ ἡ αἰσιοδοξία μας βασίζεται ἐπάνω εἰς ὅσα καλὰ διακρίνει κάθε καλοπροαίρετος παρατηρητῆς καὶ εἰς ὅσα καλὰ ἠμπορεῖ ἀκόμη νὰ προβλέψῃ ἐκεῖνος, ποὺ μὲ καλὴν θέλησιν βλέπει τὴν εἰλικρινῆ προθυμίαν αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων διὰ τὴν ἀναγνώρισιν καὶ τῶν σκιερῶν σημείων, ποὺ ἀναμφιβόλως — τὸ ὁμολογοῦν καὶ οἱ ἴδιοι — ὑπάρχουν εἰς ὅλην αὐτὴν τὴν κατάστασιν καὶ ποὺ ἔχουν ἀνάγκην κάποιας ἰδιαίτερας προσοχῆς, διὰ νὰ λείψουν σὺν τῷ χρόνῳ καὶ νὰ παύσουν ν' ἀσχημίζουν τὸ ὠραῖον σύνολον.

Ἄφ' οὗ ὅμως αὐτὰ τὰ καλὰ, ἐπάνω εἰς τὰ ὁποῖα βασίζεται ἡ ἐκτίμησις καὶ ἡ αἰσιοδοξία μας, τὰ βλέπομεν, ἀκριβῶς, διότι ἀντιμετωπίζομεν τὰ πράγματα μὲ ὅλην τὴν ἐπιβαλλομένην εἰλικρινῆ διάθεσιν, δὲν θὰ ἦτο δίκαιον ἐκ μέρους μας, ἂν μὲ τὴν ἰδίαν εἰλικρινεῖαν δὲν ἐβλέπομεν καὶ ἐκεῖνα, ποὺ ἔχουν ἀνάγκην διορθώσεως. Τότε καὶ τὸ ἐνδιαφέρον μας θὰ ἦτο ἐλαττωματικὸν καὶ ἡ ἀγάπη μας θὰ ἦτο ἀμφίβολος, διότι χρέος ἐκεῖνου, ποὺ εἰλικρινῶς ἐνδιαφέρεται καὶ ἀληθῶς ἀγαπᾷ, εἶναι νὰ εἶναι πάντοτε καὶ εἰς ὅλα εἰλικρινῆς ἀπέναντι ἐκεῖνου, ποὺ τὸν ἐνδιαφέρει, καὶ τίποτε ἀπὸ ὅ,τι νομίζει συμφέρον νὰ μὴ κρύψῃ ποτὲ ἀπὸ τὸ πρόσωπον, ποὺ ἀγαπᾷ. Δι' αὐτὸ ἐκαυχῆθη μὲ παρρησίαν κάποτε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου καὶ ὁ Ἀπόστολος

«Ὅθεν ὑπεστειλάμην τῶν συμφερόντων τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν καὶ διδάξαι ὑμᾶς...»

(Ὁ Ἄπ. Παῦλος : Πράξ. 20, 20)

Παῦλος, ὅτι τίποτε δὲν ἐδίστασε νὰ φανερώσῃ ἀπὸ ὅσα ἐνόμιζεν ἀπαραιτήτητα διὰ τὸ πνευματικόν των συμφέρον.

Ἡ ἀπόκρυψις τῶν ἐλαττωμάτων τῶν φίλων μας καὶ ὁ τονισμὸς μόνον τῶν πλεονεκτημάτων των, αὐτὸ εἶναι, ποῦ ἀποτελεῖ τὴν ἐπάρατον κολακείαν, ἢ ὁποῖα ἀρμόζει μόνον εἰς ἀνθρώπους εὐτελεῖς· τὸ δὲ νὰ ὑποδαυλίξῃ τις τὰς χαμηλοτέρας διαθέσεις τῶν φίλων του καὶ νὰ τοὺς ἀποκοιμίξῃ μὲ τὴν ἰδέαν, ὅτι «ὄλα πηγαίνουν καλὰ» ὡς πρὸς τοὺς ἑαυτοῦς των καί, ὅτι μόνον οἱ ἄλλοι πταίουν διὰ μίαν οἰανδήποτε κακὴν κατάστασιν, ποῦ τοὺς στενοχωρεῖ, αὐτὸ εἶναι ἔργον, ποῦ ἀνήκει μόνον εἰς ἐκείνους, ποῦ κάποιο συμφέρον ἰδικόν των ἐξυπηρετοῦν καὶ ποῦ πολὺ ὀλίγον ἐνδιαφέρονται διὰ τὸ ἀποτέλεσμα, ποῦ θὰ εἶχεν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν φίλων των καὶ διὰ τὸ τελικόν των κατάντημα αὐτῆ ἢ τακτικῆ.

Αἱ λοιπόν! Μήτε κόλακες δυνάμεθα νὰ γίνωμεν, μήτε κανὲν συμφέρον ἰδιωτικόν ἔχομεν νὰ ἐξυπηρετήσωμεν, ὅταν ὀμιλοῦμεν μὲ τοὺς ἀδελφούς μας, τοὺς καλοπροαιρέτους Ἐφημερίους, οἱ ὅποιοι, ἀκριβῶς διότι ἔχουν ἀγαθὴν τὴν προαίρεσιν καὶ ἀπλὴν τὴν καρδίαν, εὐκολα δύνανται νὰ πέσουν θύματα ἐκείνων, ποῦ κολακεύουν τὰς ἀδυναμίας τῶν ἀνθρώπων. Καὶ αὐτὸ ἐπιθυμοῦμεν νὰ τὸ φωνάξωμεν μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῶν πνευμόνων μας, διότι τὸ πιστεύομεν μὲ ὄλην τὴν δύναμιν τῆς καρδιάς μας.

Ὅσον σκληρὰ καὶ ἄν φαίνεται κάποτε καὶ πικρὰ ἢ ἀλήθεια, οἱ ἀναγνώσται μας πρέπει, ὡς ὑπηρεταὶ ἀκριβῶς τῆς ὑψίστης Ἀληθείας, νὰ μὴ λησμονοῦν, ὅτι μόνον ἡ ἀλήθεια σφίξει καί, ὅτι φίλος εἰλικρινῆς καὶ πραγματικὸς εἶναι μόνον ἐκεῖνος, ποῦ δὲν διστάζει νὰ εἰπῇ τὴν ἀλήθειαν, ὅσονδήποτε πικρὰ καὶ ἄν εἶναι.

Ὁ πόνος καὶ ἡ πικρία, ποῦ σοῦ προξενεῖ ὁ εἰλικρινῆς φίλος, ὅταν σοῦ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, εἶναι πολὺ προτιμότερα ἀπὸ τὴν ἡσυχίαν, ποῦ σοῦ ἐξασφαλίζει μὲ τὴν ἀπόκρυψιν τῆς ἀληθείας, καὶ ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησιν, ποῦ σοῦ προξενεῖ μὲ τὸ κολακευτικόν του ψεῦδος, ἐκεῖνος ὁ ὅποτος σοῦ ἐμφανίζεται ὡς φίλος, διὰ νὰ σὲ ἐκμεταλλευθῇ πολλάκις καὶ πού, εἰς τὸ βάθος ἐπομένως, δὲν εἶναι παρὰ ἓνας ὑπουλος, καὶ δι' αὐτὸ πολὺ ἐπικίνδυνος, ἐχθρὸς! Αὐτὸ θαυμάσια τὸ εἶπεν ὁ Ἰ. Χρυσόστομος, ὅταν διεκλήρυσεν, ὅτι «ἀξιοπιστότερα τραύματα φίλων ἢ ἐκούσια φιλήματα ἐχθρῶν».

Ὅσφ περισσότεροι εἶναι οἱ Κληρικοί, ποῦ δέχονται εὐχαρί-

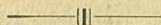
«Μὴ κρίνετε κατ' ὄψιν, ἀλλὰ τὴν δικαίαν κρίσιν κρίνατε».

(Ἰωάν. 7, 24)

στως τὴν φωνὴν τῆς εἰλικρινείας, τόσῃ μεγαλυτέρα εἶναι ἢ ἐγγύησις περὶ τοῦ ὅτι ἡ αἰσιοδοξία καὶ αἱ ἐλπίδες, ποῦ στηρίζονται ἐπάνω εἰς τὸ τίμιον σῶμα τῶν Ἐφημερίων μας, δὲν θὰ διαφουσθῶν. Καί, εὐτυχῶς, πολὺ ὀλίγοι φαίνεται νὰ εἶναι ἐκεῖνοι, ποῦ... θυμώνουν ἐναντίον τῶν φίλων των, διὰ νὰ γίνωνται εὐκολα θύματα τῶν ἀδυναμιῶν των. Ἀλλ' ἄς ἐλπίσωμεν, ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἐλάχιστοι θ' ἀντιληφθῶν πολὺ ἐνωρὶς τὸ πραγματικόν των συμφέρον.

Ἡμεῖς, ἐν τῷ μεταξύ, θὰ ἐξακολουθήσωμεν νὰ ὁμιλοῦμεν μὲ πᾶσαν εἰλικρίνειαν.

«Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ»

ΟΠΩΣ Η ΣΤΡΟΥΘΟΚΑΜΗΛΟΣ;

Δὲν εἶναι σπάνια τὰ παράπονα τῶν Κληρικῶν μας, ὅτι οἱ λαϊκοὶ δὲν ἀπονέμουν πάντοτε τὸν προσήκοντα σεβασμὸν πρὸς τὸ Ἱερατεῖον· καὶ δὲν εἶναι ἀβάσιμα τὰ παράπονα αὐτά, διότι συχνότατα εἶναι αἱ περιπτώσεις, ποῦ βλέπομεν — πρὸ πάντων εἰς τὰς μεγάλας πόλεις, ὅπου οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀγνωστοὶ μεταξύ των— αὐτὴν τὴν ἔλλειψιν τοῦ σεβασμοῦ, ποῦ ἐπιβάλλει, ἐπὶ τέλους, ἡ καλὴ ἀνατροφή. Συχνὰ ἠμπορεῖτε π. χ. νὰ ἰδῆτε ἓνα Κληρικὸν νὰ παραμερίζεται εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ τραμ ἀπὸ μίαν βιαστικὴν νεαρὰν δεσποινίδα ἢ ἀπὸ ἓνα βιαστικὸν νεανίαν, ποῦ σπεύδει ν' ἀναβῆ πρὶν ἀπ' αὐτόν· καὶ ἐκεῖνος μένει πολλάκις ἔξω καὶ χάνει καὶ δύο καὶ τρία δρομολόγια, διὰ νὰ μὴ διαγκωνίζεται μὲ τοὺς βιαστικούς, ποῦ τὸν σπρώχνουν, διὰ νὰ τὸν προσπεράσουν! Πολὺ συχνά, ἐπίσης, θὰ ἰδῆτε ἓνα ἱερέα νὰ στέκεται ὄρθιος μέσα εἰς τὸ τραμ ἢ εἰς τὸ λεωφορεῖον, μέχρις ὅτου εὐρεθῆ κάποιος, ποῦ θὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ εἰσπράκτορος, ποῦ ὑποχρεωτικὰ ἀπευθύνει πρὸς τοὺς ἐπιβάτας: «Κάμετε, παρακαλῶ, μίαν θέσιν διὰ τὸν ἱερέα!» Δὲν εἶναι δὲ σπάνιον καὶ τὸ φαινόμενον, νὰ μὴ παραχωρῆ κανεὶς τὴν θέσιν του, ἂν δὲν ἐπέμβῃ ὁ εἰσπράκτωρ νὰ σηκώσῃ κάποιον παιδί ἢ τὸν νεαρώτερον ἐκ τῶν ἐπιβατῶν, πρᾶγμα ποῦ φέρει εἰς πολὺ δύσκολον θέσιν τὸν Κληρικόν, ὁ ὁποῖος θὰ ἐπροτίμα χιλιάκις νὰ μὴ ταξιδεύσῃ, παρὰ νὰ γίνῃ ἡ παρουσία του ἀφορμὴ τόσου θορύβου!...

Αὕτῃ εἶναι ἡ μία πλευρά· τὰ δίκαια παράπονα τῶν Κληρικῶν μας διὰ τὴν ἔλλειψιν σεβασμοῦ καὶ τὴν ἀνυποληψίαν ποῦ συχνὰ συναντοῦν, ἰδίως εἰς τὰς μεγάλας πόλεις.

«... Γινώσασθε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς».

(Ἰωάν. 8, 32)

Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ὁμως αὐτοῦ τοῦ κακοῦ ἐνέργεια ἄλλη δὲν εἶναι δυνατή, πλὴν τῆς ἐντατικῆς ἐργασίας διὰ τὴν ἀποκατάστασιν παρὰ τῷ λαῷ τοῦ κύρους τοῦ Ἱερατείου, πού τὸ ἐκλόνισαν τόσοι καὶ τόσοι φανεροὶ καὶ ἀφανεῖς παράγοντες. Καὶ ἡ ἐντατικὴ αὐτὴ ἐργασία πρέπει νὰ γίνῃ ἀπὸ ἡμᾶς τοὺς ἰδίους, χωρὶς δισταγμὸν καὶ χωρὶς ἀναβολήν, μὲ πίστιν, μὲ σύστημα, μὲ καρτερίαν καὶ μὲ ὑπομονήν.

Αὐτῇ, ἀκριβῶς, ἡ ἐντατικὴ ἐργασία, πού μᾶς ἔλειψε κάποτε, ἀπὸ διαφόρους ἀληθεῖς ἢ ἀληθοφανεῖς αἰτίαι, εἶναι ἡ ἄλλη πλευρὰ τοῦ θέματος, πού ἐνδιαφέρει νὰ μελετηθῇ ἀπὸ ὄλους τοὺς ἀδελφοὺς Ἐφημερίους τῆς Ἑλλάδος, μὲ ψυχραιμίαν καὶ μὲ εὐλικρίνειαν. Καὶ ὅσον εἶναι ἀληθές, ὅτι αὐτὴ ἡ ἐργασία μᾶς ἔλειψεν, ἄλλο τόσον εἶναι ἀληθές, ὅτι τώρα ἀπαιτεῖται μεγαλειτέρα ἐντασις καὶ δραστηριότης, διὰ νὰ ἀναπληρώσωμεν ὅ,τι μᾶς ἔλειψε τόσον καιρὸν καὶ ν' ἀποκαταστήσωμεν τὰς ζημίας τοῦ παρελθόντος.

Εἶπομεν ὁμως, ὅτι χρειάζεται ψυχραιμία καὶ εὐλικρίνεια διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν τοῦ ζητήματος καὶ αὐτὴ ἡ εὐλικρίνεια καὶ ἡ ψυχραιμία εἶναι πού μᾶς λείπει κάποτε, ὅταν ἐπιχειροῦμεν τὴν μελέτην τῶν ζητημάτων μας. Δι' αὐτὸ δὲν λείπουν τὰ παράπονα καὶ αἱ μεμφιμοιρίαι ἐναντίον ἐκείνων, πού ἔχουν τὸ θάρρος ν' ἀντιμετωπίζουσιν ὡμὰ τὸ ζήτημα καί, μὴ ἔχοντες κανένα λόγον νὰ προτιμοῦν τὸ ψεῦδος, δὲν διστάζουσιν νὰ λέγουν τὴν ἀλήθειαν, ἡ ὁποία δὲν εἶναι πάντοτε καὶ διὰ πάντας γλυκεῖα.

Ἄλλὰ θὰ ἦτο τελείως ἄδικον, ἂν ἀπεκρῦπτετο καὶ τὸ ἀξιωματικόν γεγονός, ὅτι παρὰ τὴν δυσφορίαν, πού προκαλεῖ ἡ ὠμὴ διακήρυξις τῆς πικρᾶς ἀληθείας, αὐξάνει κάθε ἡμέραν καὶ περισσότερο τὸ πλῆθος τῶν ἀδελφῶν, πού ἡ τὴν ὁμολογούν πρῶτοι αὐτοὶ τὴν πικρὰν ἀλήθειαν, ἡ τὴν ἐπιζητοῦν καὶ μὲ χαρὰν καὶ προθυμίαν τὴν ἀκούουσιν· πολλοὶ δὲ καὶ αἰσθάνονται εὐγνωμοσύνην πρὸς ὅσους ἔχουν τὸ θάρρος νὰ τοὺς τὴν παρουσιάσουν. Καὶ αὐτὴ ἡ λεπτομέρεια — πού δὲν εἶναι καθόλου λεπτομέρεια, ἀλλὰ ἀποτελεῖ σπουδαῖον κεφάλαιον διὰ τὴν καλλιτέρευσιν τῶν πραγμάτων — αὐτὴ εἶναι πού μᾶς γεμίζει ἀπὸ θάρρος, ἀπὸ αἰσιοδοξίαν καὶ ἀπὸ ἐλπίδας, ὅπως καὶ ἄλλοτε ἐτονίσαμεν ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ «Ἐφημερίου».

Ὅσοι ἐκ τῶν ἀδελφῶν πικραίνονται διὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ δι' αὐτὸ προτιμοῦν νὰ μὴ τὴν ἀκούουσιν, τίποτε, δυστυχῶς, δὲν

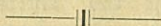
«Πᾶς ὁ ὢν ἐκ τῆς ἀληθείας ἀκούει μου τῆς φωνῆς».

(Ἰωάν. 18, 37)

ἔχουν νὰ κερδίσουν, ἂν θὰ παύσῃ τυχὸν νὰ τοὺς γίνεται αὐτὴ ἡ ἐνόχλησις, διότι τὰ πράγματα—εἴτε τὰ ὁμολογοῦμεν εἴτε ὄχι—δὲν χάνουν τίποτε ἀπὸ τὴν πραγματικότητά των καὶ ἡ πραγματικότης αὐτὴ ἐκδικεῖται πικρὰ ἐκείνους, ποὺ θέλουν νὰ τὴν ἀγνοοῦν. Λέγεται ὅτι ἡ στρουθοκάμηλος, ὅταν τὴν κυνηγοῦν εἰς τὴν ἔρημον καὶ κουρασθῆ πλέον νὰ τρέξῃ, σταματᾷ, ἀνοίγει μὲ τὸ ράμφος τῆς ἓνα μεγάλο λάκκον εἰς τὴν ἄμμοι τῆς ἐρήμου καὶ κρύβει ἐκεῖ τὴν κεφαλὴν τῆς, ὥστε νὰ μὴ βλέπῃ τὸν κυνηγόν, ποὺ ἔρχεται κατ' ἐπάνω τῆς, καὶ ἔτσι νομίζει, ὅτι εἶναι...ἐξησφαλισμένη, διότι δὲν βλέπει πλέον τὸν κίνδυνον ποὺ τὴν ἀπειλεῖ! Ἄλλὰ, ὁ καθεὶς ἐννοεῖ, ὅτι, μὲ αὐτὸν ἀκριβῶς τὸν τρόπον, δὲν κάμνει τίποτε ἄλλο ἢ κουτὴ στρουθοκάμηλος, παρὰ νὰ προδίδεται ἀσφαλέστερα καὶ συντομώτερα εἰς τὸν ἔχθρόν!...

Αὐτὸ τὸ πάθημα τῆς στρουθοκαμήλου κινδυνεύομεν νὰ πάθωμεν, ἂν θέλωμεν νὰ ἀγνοοῦμεν τὴν πραγματικότητα.

Πρωτ. EMM. Γ. ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ

Η Ι. ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΙΣ

ΤΑ ΕΙΔΗ ΤΩΝ ΕΠΙΤΙΜΙΩΝ

Διὰ τὴν ἐπωφελεῖ ἄσκησιν τῆς Ἐξομολογήσεως ἡ ἐπιβολὴ Ἐπιτιμιῶν εἶναι ἐνίοτε, ὡς εἰς προγενέστερον ἄρθρον μας ἐσημειώθη, ἀπαραίτητος. Ὡς θεραπευτικὸν ὅμως φάρμακον τὸ Ἐπιτιμιον δρᾷ ἐπὶ τοῦ ψυχικοῦ τραύματος, ἐὰν καὶ ἐφ' ὅσον πληροῖ τοὺς ἐξῆς τρεῖς ὅρους :

- 1) Νὰ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὴν βαρῦτητα τοῦ ἁμαρτήματος,
- 2) Νὰ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὴν ποιότητα τοῦ ἁμαρτήματος καὶ
- 3) Νὰ εἶναι ἀνάλογον πρὸς τὴν ψυχρὸν ἄσθησιν, τὴν μόρφωσιν καί, πρὸ παντός, μὲ τὴν πρὸς ἐπιστροφὴν ἐτοιμότητα τοῦ μετανοοῦντος.

Πρὸς εὐχερεστέραν τῶν ἀνωτέρω κατανοήσιν, θεωροῦμεν ἐπάναγκες νὰ καθορίσωμεν τὰ εἶδη τῶν Ἐπιτιμιῶν, ὡς ταῦτα διατυπώνονται εἰς τὸ Κανονικὸν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας Δίκαιον καὶ ἐν τῇ μακρᾷ αὐτῆς πράξει ἐφηρομόσθησαν.

Ἀπλὴ τῶν Ἱ. Κανόνων μελέτη εἶναι ἀρκετὴ, νὰ μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν διαίρεσιν τῶν Ἐπιτιμιῶν εἰς δύο, ἀδρῶς ἀπ' ἄλ-

«Ὁ δὲ ποιῶν τὴν ἀλήθειαν ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς...»

(Ἱωάν. 3, 21)

λήλων διακεκριμένας, ομάδας. Εἰς τὴν πρώτην ἀνήκουν τὰ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἐπιβαλλόμενα διοικητικά, οὕτως εἶπεν, ἐπιτίμια, ὡς ἡ Καθαίρεσις καὶ ἡ Ἀργία ἐπὶ κληρικῶν καὶ ὁ Ἀφορισμὸς καὶ τὸ Ἀνάθεμα ἐπὶ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν. Διὰ τῆς ἐπιβολῆς τῶν διοικητικῶν τούτων ἐπιτιμίων ἐπιδιώκεται μὲν ἡ ἀπαλλαγὴ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἢ ἱερατικοῦ σώματος ἀπὸ ἐπιβλαβῶν, διὰ τὴν ὁμαλήν λειτουργίαν του, στοιχείων καὶ ἡ ἀποτροπὴ σκανδάλων προκαλουμένων ὑπ' αὐτῶν, ἐπὶ ψυχικῇ βλάβῃ τοῦ λοιποῦ αὐτῆς πληρώματος, ἀλλ' ἐν ταύτῃ λαμβάνεται δι' αὐτῶν φροντίς πρὸς ὄψησιν πρὸς μέτανοιαν καὶ ἐπιστροφὴν τοῦ ἀμαρτήσαντος. Δὲν στεροῦνται ἄρα καὶ τὰ Ἐπιτίμια ταῦτα θεραπευτικοῦ καὶ ἐπανορθωτικοῦ χαρακτήρος. Διὰ τοῦτο καὶ αἴρονται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἂν συντρέξωσιν αἱ ἀναγκαῖαι πρὸς τοῦτο προϋποθέσεις.

Τοιαύτην βαρεῖαν ποινὴν ὁ Ἄπ. Παῦλος ἐπέβαλεν εἰς τὸν Κορίνθιον αἰμομείκτην, τὴν ποινὴν τοῦ Ἀφορισμοῦ, ἤτοι τῆς ἀποκοπῆς του ἀπὸ τὴν χριστιανικὴν κοινότητα τῆς Κορίνθου, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐπιστροφῆς του. Ἐπιτευχθέντος δὲ τοῦ σκοποῦ τούτου ὁ Ἀπόστολος, συνέστησεν εἰς τοὺς Κορινθίους «κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην... μήπως τῇ περισσοτέρᾳ λύτῃ καταποθῇ ὁ τοιοῦτος» (Β' Κορ. β, 5-11) καὶ οὕτως ἐπανασυνέδεσεν αὐτὸν μετὰ τῆς χριστιανικῆς ἐκκλησίας.

Ἦδη τὸ ἄρθρον 8 τοῦ Νόμου 671]43 «περὶ καταστατικοῦ χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὀρίζει ὅτι: «προσωπικὸς ἀφορισμὸς ἐκδιδόμενος ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπιτρέπεται μόνον κατὰ αἰρετικὸν μετὰ ἔγκρισιν τοῦ Ὑπουργείου Ἱεροσχευμάτων καὶ Ἐθνικῆς Παιδείας». Διὰ τῆς νομικῆς ταύτης διατάξεως, ἣτις ἐπαναλαμβάνει ὁμοίως παλαιότερων Ἐκκλ. Νόμων, αἴρεται τὸ δικαίωμα ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπον τοῦ ἐκδίδειν προσωπικὸν ἀφορισμόν, δικαίωμα, ὅπερ μακρὰ ἐκκλησιαστικῆ πρᾶξις ἐθεώρει ἀναφαίρετον τοῦ Ἐπισκόπου δικαίωμα, ἀπορρέον ἐκ τῆς εὐθύνης του ἔναντι τοῦ ποιμνίου του, συλλογικῶς καὶ ἀτομικῶς θεωρουμένου.

Αἱ ὡς ἄνω διοικητικαὶ ποιναὶ οὐδαμῶς πρέπει νὰ συγγέωνται μετὰ τῶν πνευματικῶν ποινῶν, αἵτινες καὶ κυρίως Ἐπιτίμια καλοῦνται, ἐπιβαλλόμενα εἰς τοὺς μετανοοῦντας ὑπὸ τῶν Πνευματικῶν Πατέρων, ἐφ' ὅσον οὗτοι κρίνουν τοῦτο ἀναγκαῖον καὶ ὠφέλιμον.

Τὰ τοιαῦτα πνευματικὰ Ἐπιτίμια δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς ψυχικά καὶ σωματικά. Εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν ἀνήκουν, ὅσα κατ' εὐθείαν ἀπευθύνονται εἰς τὴν ψυχὴν καὶ ἔχουν καθαρῶς πνευματικὴν μορφήν. Τοιαῦτα εἶναι:

«... Ἴνα φανερωθῇ αὐτοῦ τὰ ἔργα, ὅτι ἐν τῷ Θεῷ ἐστὶν εἰργασμένα».
(Ἰωάν. 3, 21)

1) *Αἱ προσευχαί.* Καίτοι ἡ προσευχή, ὡς αὐθόρμητος ἐκδήλωσις πηγαίας ψυχικῆς ἀνάγκης, δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ποινή, ἔστω καὶ πνευματικοῦ χαρακτήρος, ἐν τούτοις ὁ Πνευματικὸς Πατὴρ εἰς τοὺς περὶ τὰ πνευματικὰ ραθύμους ἢ τοὺς ἔχοντας ἀσθενῆ τὴν πίστιν ἢ εἰς τοὺς ὑπὸ πειρασμῶν παντοειδῶν βασανιζομένους, πρέπον εἶναι νὰ συστήσῃ καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ ἀκόμη θερμότεραν ἢ διαρκεστέραν ἢ ὠρισμένου περιεχομένου προσευχὴν, ἣτις θὰ τοὺς συνδέσῃ περισσότερον μετὰ τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς καὶ θὰ ἐφελκύσῃ ἐπ' αὐτοὺς τὴν ἐνίσχυτικὴν τοῦ Θεοῦ χάριν, ὥστε, ἰσχυρότεροι ψυχικῶς, νὰ ἀγωνισθοῦν τελεσφόρως κατὰ τῶν παθῶν, ἅτινα ἐξομολογηθέντα, δὲν εἶναι δύσκολον νὰ ἐπαναληφθοῦν χωρὶς τὴν ἐνίσχυσιν τοῦ Θεοῦ.!

Ἡ τοιαύτη προσευχή, ὅμως, δεόν νὰ εἶναι τοσαύτης διαρκείας, ὥστε νὰ μὴ καταπονή τὸν ἀσθενῆ τῇ πίστει καὶ τὸν ὁδηγῆ εἰς ἀποστροφὴν ἀπὸ αὐτῆν.

2) *Ἡ μελέτη.* Ὁ ἐξομολογηθεὶς σπουδαίως ἐνισχύεται εἰς τὸν κατὰ τοῦ κακοῦ ἀγῶνά του μετὰ τὴν Ἐξομολόγησιν, ἂν ἐνδυναμώσῃ τὴν ψυχὴν του διὰ προσεκτικῆς μελέτης θρησκευτικῶν βιβλίων καὶ περιοδικῶν καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἁγίας Γραφῆς. Ἐνεκα τούτου, καθήκον τοῦ Ἐξομολόγου εἶναι νὰ συνιστᾷ καὶ νὰ ἐπιβάλλῃ τοιαύτας ψυχοφελεῖς ἀναγνώσεις εἰς τοὺς ἐξομολογουμένους. Ὅλα, ὅμως, τὰ θρησκευτικὰ βιβλία καὶ ἐντυπα δὲν εἶναι κατάλληλα δι' ὅλους τοὺς μετανοοῦντας. Εἰς τοὺς ἔχοντας π. χ. ἰσχυρὰν θρησκευτικὴν κλίσιν, οἱ ὁποῖοι, ἔνεκα τῆς λεπτῆς των συνειδήσεως, κατατρύχονται ἐνίοτε ὑπὸ ἀνησυχιῶν, ὅτι ἀνά πᾶν βῆμά των βαρέως ἁμαρτάνουν, λόγῳ δὲ τῆς περιδεοῦς των ταύτης συνειδήσεως εὐρίσκονται, ὁμολογουμένως, ὑπὸ τὸ κράτος ἀνησυχιῶν, δυναμένων νὰ καταστήσουν αὐτοὺς δυστυχεῖς διὰ βίου, ἢ μελέτη αὐστηρῶν θρησκευτικῶν βιβλίων εἶναι βέβαιον, ὅτι θὰ ἐνισχύσῃ τὴν παθολογικὴν ἐν τῇ ψυχῇ των φοβίαν καὶ πιθανὸν νὰ τοὺς ὁδηγήσῃ εἰς ἀπελπίσιαν. Ἐνίοτε δὲ εἶναι ἐνδεχόμενον καὶ νὰ προκαλέσῃ παρ' αὐτοῖς φρενοβλάβειαν καὶ ψυχοπάθειαν ποικίλων βαθμῶν καὶ μορφῶν. Εἰς τοὺς τοιοῦτους ἢ Ἁγ. Γραφὴ καὶ ἄλλα ἐρμηνευτικὰ αὐτῆς βιβλία οὐδεμίαν βλάβην δύναται νὰ προσπορίσῃ, ἂν, βεβαίως, τύχουν καλῆς ἐν τῇ μελέτῃ των καθοδηγήσεως, πρὸς πρόληψιν παρερμηνειῶν καὶ ὀλεθρίων παρεξηγήσεων. Τούναντίον οἱ μὴ ἔχοντες τοιαύτην περιδεῶ συνείδη-

«... Ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς».

(Ἰωάν. 3, 19)

σι ν' ὠφελοῦνται κάλλιον διὰ τῆς μελέτης βιβλίων, ἔστω καὶ αὐστηροτέρων, καὶ ἰδίᾳ τοῦ ἐν τῇ Ἀγ. Γραφῇ λόγου τοῦ Θεοῦ. Μετὰ τὴν ἁγίαν Γραφὴν ἢ «Μίμησις τοῦ Χριστοῦ», ἢ «Ἐσωτερικὴ ζωὴ τῆς ψυχῆς», ἢ «Δύναμις τῆς προσευχῆς», γνωστὰ παρ' ἡμῖν ὡς ἐκ τῆς μεγάλης των κυκλοφορίας, εἶναι λίαν ἀξιόσυστατα ἀναγνώσματα.

Δι' εἰδικὰς ὁμῶς περιπτώσεις εἰδικὰ βιβλία δεόν νὰ συνιστῶνται ὑπὸ τοῦ Πνευματικοῦ πρὸς ἀνάγνωσιν. Ὡς ἐπὶ παραδείγματι, εἰς τοὺς φυγοτέκνους «Τὸ ζήτημα τῆς τεκνογονίας». Διὰ τοὺς νέους, «Ἠθικὴ καὶ Ὑγεία», «Ἠθικὴ καὶ σωφροσύνη», «Ὁ Χαρακτήρ τοῦ νέου» καὶ «Τὰ ἀγνὰ νειᾶτα», «Φύλαξε τὸ θησαυρό σου» καὶ ἄλλα, ἀφθόνως κυκλοφοροῦντα τοὺς τελευταίους χρόνους, εἶναι ὅ,τι ἀπαιτεῖται διὰ τὴν ἀνάπτυξιν χριστιανικῆς ζωῆς παρὰ τῷ νέῳ. Εἰς τοὺς γονεῖς ἐπίσης συνιστῶνται ἄλλα κατάλληλα ἀναγνώσματα, ὡς ἡ «Χριστιανικὴ ἀνατροφή» κλπ.

Πρὸς καλλιτέραν ἐνημέρωσίν του ὁ Πνευματικὸς ἔχει ὑποχρέωσιν νὰ παρακολουθῇ τὰς ἐκδόσεις βιβλίων, διὰ νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ συνιστᾷ εἰς ἕκαστον ἐξομολογούμενον τὸ κατάλληλον αὐτῷ βιβλίον πρὸς μελέτην.

3) Ἡ ἐλεημοσύνη. Ὡς ἐπιτίμιον συνιστᾶται διὰ τοὺς φιλαργύρους καὶ τοὺς ἐγωιστάς. Ἐνταῦθα, ὁμῶς, δεόν νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη δὲν πρέπει νὰ ἐκλαμβάνηται ὡς χορήγησις ὑλικῶν ἀγαθῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς ἐπίσκεψις καὶ παρηγορία τῶν ἐχόντων ἀνάγκην ἀσθενῶν καὶ τεθλιμμένων. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου ὁ σκληροκάρδιος ἐθίξεται εἰς τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ τὴν συμπάθειαν ἔναντι τῶν συνανθρώπων του, τοὺς ὁποίους μικρὸν κατὰ μικρὸν διδάσκειται, οὕτω, νὰ θεωρῇ ὡς ὁμοίους τοῦ ἀδελφοῦ, τῶν ὁποίων δὲν ὑπερέχει ἔναντι τοῦ Θεοῦ.

4) Ἡ νηστεία. Διὰ τοὺς ἀκρατεῖς καὶ λαιμάργους ἡ νηστεία ἀποτελεῖ ψυχικὸν φάρμακον ἀρίστης ἀποδόσεως. Ἐπὶ τοῦ ἐπιτιμίου τούτου δεόν ὁ Ἐξομολόγος νὰ ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν του, διὰ νὰ μὴ περιπέσῃ εἰς ὑπερβολάς, ζημιούσας τὴν ὑγείαν τοῦ μετаноοῦντος. Πρὸς κατασίγασιν τῶν σαρκικῶν ἐρεθισμῶν, Πνευματικὸς τις εὐλαβῆς, ἀλλ' ἄδαής, συνέστησε μακρὰς προσευχάς, γογγυκισίας καὶ νηστείας συντόνους εἰς νέον τινα ἐξομολογηθέντα εἰς αὐτόν. Ἡ ἀκριβὴς ἐκτέλεσις τῶν ὑπὸ τοῦ Ἐξομολόγου θεθέντων ἐπιτιμίων, ἐξήντηλσεν ἀνεπανορθώτως τὸ νευρικὸν σύστημα τοῦ νέου καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸ φρενοκομεῖον καὶ τελικῶς εἰς τὸν τάφον. Μάρτυς ὁ γράφων. Ἐκ τούτου σαφῶς συνάγεται, ὅποση

«Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς...»

(Ἰωάν. 3, 20)

προσοχή και γνώσις απαιτείται ἀπὸ τὸν Πνευματικὸν Πατέρα, διὰ νὰ μὴ ἀποβῆ πρόξενος ἀνεπανορθώτου συμφορᾶς καὶ καταστῆ ὑπεύθυνος ἐγκλημάτων. Τοῦ, περὶ οὗ ὁ λόγος, νέου ἢ θεραπεία θὰ ἐξησφαλίζετο ἀπολύτως, ἂν εὐλαθῆς ἰατρὸς ἐπενέβαινε φαρμακευτικῶς, διὰ νὰ ἐνισχύσῃ τὸ ἐξηγητημένον αὐτοῦ νευρικὸν σύστημα, ὅπερ εἶχε κλονισθῆ καὶ ὡς ἐκ τούτου προεκαλεῖτο, ἄνευ ἰδίας του βουλήσεως, τὸ ὡς ἀμάρτημα θεωρηθῆν (ἐπρόκειτο περὶ καθημερινῆς ἀκουσίας ἐκσπερματώσεως).

δ) Μεταξὺ τῶν ἐπιτιμιῶν κατατάσσονται αἱ ἀποδημίαι εἰς ἱεροὺς τόπους, καὶ ἡ τέλεσις ἱεροπραξιῶν (Ἁγιασμοῦ, Εὐχελαίου, Θ. Λειτουργίας, Παρακλήσεως κ.λ.π.). Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι καὶ ταῦτα τὰ ἐπιτιμία ἐνισχύουν τὴν ψυχὴν καὶ ἐφελκύνουν τὴν ἁγιαστικὴν τοῦ Θεοῦ χάριν. Ὁ κίνδυνος, ὅμως, μὴπως θεωρηθῆ, ὅτι ταῦτα ἐπιβάλλονται, οὐχὶ διότι εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς στερῶσιν τοῦ ἐξομολογηθέντος εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐπιστροφῆς, ἀλλὰ διότι ὑπαγορεύονται ὑπὸ ἐμπορικῶν καὶ κερδοσκοπικῶν λόγων εἶναι προφανῆς. Εἰς τὴν ἐποχὴν, μάλιστα, τὴν ὁποίαν διανύομεν, ἡ ἐπιβολὴ τοιούτων Ἐπιτιμιῶν δὲν θὰ ἐρμηνευθῆ ἄλλως, παρὰ ὡς ἀφορμὴ κέρδους ὑλικοῦ διὰ τοὺς ἱερεῖς καὶ, διὰ τοῦτο, πρέπει ὅπως ὁποῦντε νὰ ἀπεφεύγῃται, ἐκτὸς σπανιωτάτων ἐξαιρέσεων.

β) Ὡς Ἐπιτιμιον, μάλιστα ἀναπόφευκτον καὶ ἀπολύτως ἀναγκαῖον διὰ τὴν παροχὴν τῆς ἀφέσεως, εἶναι ἡ ἀπόδοσις ἀφαιρεθέντος πράγματος καὶ ἡ ἐπανόρθωσις, γενικῶς, παντὸς διαπραχθέντος εἰς βάρος ἄλλου, ὑπὸ τοῦ ἐξομολογηθέντος ἀδικήματος. Τὸ ἀδίκημα δύναται νὰ εἶναι ὑλικὸν (κλοπὴ, σκόπιμος ζημία, κ.λ.π.) ἢ καὶ πνευματικὸν (δυσφήμισις, συκοφαντία, μῖσος, κλπ.). Ἀντιλαμβάνεται πᾶς τις, ὁποίαν σοβαρότητα ἔχει διὰ τὴν ὄλην τοῦ μετανοοῦντος ζωὴν ἢ ἔναντι τοῦ κακοῦ, τὸ ὁποῖον προὔξενησεν, ἀμέλεια πρὸς ἐπανόρθωσιν. Καίτοι, ὅμως, εἶναι ἀπολύτως ἀπαραίτητος ἡ ἐπανόρθωσις, δὲν εἶναι πάντοτε δυνατὴ, εἴτε διὰ λόγους ὑλικῆς ἀδυναμίας, ἐφ' ὅσον πρόκειται περὶ ὑλικοῦ ἀδικήματος, εἴτε διότι ἡ ἐπανόρθωσις δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῆ δι' ἄλλους λόγους (θάνατος προσώπων ἀδικηθέντων κλπ.), ἐφ' ὅσον πρόκειται δι' ἄλλα ἠθικῆς φύσεως ἀδικήματα. Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὁ Ἐξομολόγος θὰ κάμῃ χρῆσιν τῶν ἄλλων μνημονευθέντων ἐπιτιμιῶν καὶ τότε θὰ παράσχῃ τὴν ἄφεσιν εἰς τὸν μετανοοῦντα.

Τὸ περὶ πνευματικῶν Ἐπιτιμιῶν θέμα δὲν ἐξαντλεῖται. Καὶ διὰ τοῦτο θὰ ἐπανέλθωμεν.

«... Καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῆ τὰ ἔργα αὐτοῦ».
(Ἰωάν. 3, 20)

Ὁ Ἐξομολόγος ἔχει τὴν εὐχέρειαν νὰ ἐφεύρη, κατὰ τὰς περιστάσεις καὶ ἄλλα, πρόσφορα διὰ τὴν ψυχικὴν θεραπείαν, πνευματικὰ φάρμακα. Θὰ ἔχη εἰς τοῦτο ὁδηγὸν τὴν ἰδίαν αὐτοῦ καλλιεργημένην συνείδησιν, τὴν ἀγάπην του πρὸς τὸ μετανοοῦν τέκνον του καί, πρὸ παντός, τὸν φωτισμὸν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸν ὁποῖον ὀφείλει ἀνελλιπῶς καὶ μετὰ θέρμης νὰ ἐπικαλῆται εἰς τὰς προσευχὰς του.

Ἀρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΧΑΛΟΦΤΗΣ

—||—

Ο ΙΕΡΕΥΣ ΕΝ ΤΗΙ ΕΝΟΡΙΑΙ

Γ'.

Διὰ τῆς τοιαύτης ἐν γενικωτάταις γραμμαῖς πολιτείας καὶ ζωῆς αὐτοῦ ὁ ἐφημέριος δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἐπισύρῃ εἰς ἑαυτὸν τὴν ἀγαθὴν ὑπόληψιν καὶ τὸν σεβασμὸν τῶν ἐνοριτῶν αὐτοῦ κυριώτατον παράγοντα τῆς ἐπ' αὐτῶν ἐπιδράσεως. Διότι, κατὰ τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον, «ἡ ἀλήθεια καὶ τοὺς ἐχθροὺς ἐπιστομίζει». Πάντες δὲ θὰ ἀποβλέπουν εἰς αὐτὸν ὡς πρὸς τὸ πνευματικὸν ἐκεῖνο πρόσωπον, πρὸς τὸ ὁποῖον θὰ προσφύγουν εἰς πᾶσαν αὐτῶν ἀνάγκην.

Ὁ τοιοῦτος ἐφημέριος, ἔχων ἅμα θερμὴν πίστιν καὶ ζῆλον ἀκριβῆ δὲ συνείδησιν τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ γίνῃ ὁδηγὸς τῶν πιστῶν εἰς νομὰς σωτηρίους, πάντοτε μὲν, ἰδίᾳ δὲ σήμερον, ὅτε ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ κοινωμία ἔχουσιν ἀπόλυτον καὶ ἄμεσον ἀνάγκην τοιούτων λειτουργῶν.

Σήμερον τὸ ψεῦδος καὶ ἡ ἀπάτη κατέστρεψαν τὴν καλὴν πίστην, ἣτις εἶναι ἡ ψυχὴ ὑγιῶς ἐχούσης κοινωμίας, ἄγρια δὲ πάθη, ἐλευθερωθέντα τῶν θρησκευτικῶν καὶ ἠθικῶν αὐτῶν δεσμῶν παρήγαγον ὁμότητα καὶ ἀνοσιουργήματα, ἕνεκα τῶν ὁποίων δυσοίανον δύνανται νὰ εἶναι οἱ προβλέψεις διὰ τὸ μέλλον.

Ἀλλὰ οὔτε ἡ τοιαύτη πολιτεία τοῦ ἐφημερίου δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ὀλοκλήρωσις τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ. Ὁ τοιοῦτος ἐφημέριος ἀναμφιβόλως ἐπισύρει εἰς ἑαυτὸν τὸν σεβασμὸν τῶν ἐνοριτῶν αὐτοῦ διὰ τῆς τοιαύτης πολιτείας του. Διὰ νὰ προέλθωσιν ὁμως γενναῖοι, πλούσιοι καὶ ὠραῖοι καρποὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν κοινωμίαν χρειάζονται καὶ ἄλλα ἀκόμη νὰ ἐπιτελεσθῶσιν ἐκ μέρους τοῦ ἐφημερίου.

Εἴπομεν, ὅτι προορισμὸς τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ σωτηρία τῶν

«... Περιπατεῖτε ἕως τὸ φῶς ἔχετε, ἵνα μὴ σκοτία ὑμᾶς καταλάβῃ».
(Ἰωάν. 12, 35)

ἀνθρώπων. Ἡ δὲ σωτηρία τῶν ἀνθρώπων κρίνεται ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῶν πιστῶν πρὸς τὸν Θεόν. Ὁ προορισμὸς αὐτὸς τῆς Ἐκκλησίας συντελεῖται διὰ τῆς ἀποδοχῆς τῶν μυστηρίων καὶ ἱεροτελεστιῶν καὶ διὰ τῆς ἠθικῆς αὐτῶν προκοπῆς.

Ἴδου λοιπὸν τί ἀκόμη ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ ὁ ἐφημέριος. Ὁφείλει νὰ μεριμνᾷ, ἵνα διαφυλάσσεται θεομὴ ἢ πίστις ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πιστῶν. Νὰ μεριμνᾷ, ὅπως οὗτοι μετέχωσι τῶν θεῶν μυστηρίων καὶ τῶν ἱεροτελεστιῶν καὶ νὰ φροντίζῃ διὰ τὴν ἠθικὴν αὐτῶν προκοπὴν. Ταῦτα ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῶσι μόνον διὰ τοῦ ἁγιαστικοῦ ἔργου τοῦ ἐφημερίου, οὔτε διὰ τοῦ διδακτικοῦ ἐπ' Ἐκκλησίας. Χρειαζέται νὰ φθάσῃ αὐτὸς εἰς τὰς οἰκογενεῖας τῆς ἐνορίας του, εἰς τὰ ἄτομα ἕκαστα, καὶ ἐκεῖ νὰ οἰκοδομῇ.

Πρὸς τοῦτο, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἀποβλέπῃ εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι, κατὰ πρῶτιστον λόγον καὶ κύριον, ἔχουν ἀνάγκη τῆς παρακολούθησός του. Καὶ εἶναι αὐτοὶ οἱ νέοι, οἱ πτωχοὶ, οἱ ἀσθενεῖς.

Καὶ ὅσον μὲν ἀφορᾷ εἰς τοὺς νέους χρειάζεται εἰδικωτέρα καὶ διεξοδικωτέρα διαπραγματεύσεις, ἥτις ἄλλοτε δύναται νὰ γίνῃ. Ὁ λόγος λοιπὸν τώρα ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ἀσθενεῖς. Καὶ ἐν πρώτοις τοὺς πτωχοὺς. Εἶναι βέβαιον, ὅτι ἡ πενία γίνεται πλειστάκις ἀφορμὴ ἁμαρτίας, ὅτι ὑποσκάπτει τὸ ἠθικὸν ἐκείνου, τὸν ὁποῖον πιέζει καὶ ὀδηγεῖ αὐτὸν εἰς τὴν ἀπόγνωσιν καὶ τὴν ψυχικὴν ἀπώλειαν. Πρέπει, διὰ τοῦτο, ὁ ναὸς νὰ εἶναι κέντρον καὶ ἐστία φιλανθρωπίας ἀποτελεσματικῆς. Ὁ ἐφημέριος, ἐπικαλούμενος τὴν συνδρομὴν εὐσεβῶν καὶ φιλανθρώπων ἐνοριτῶν του, πρέπει νὰ μεριμνᾷ ὑπὲρ τῶν πενομένων μελῶν τῆς ἐνορίας του, παρέχων εἰς αὐτὰ πᾶσαν συνδρομὴν, φροντίζων ὅμως νὰ γνωρίζῃ καλῶς τοὺς πραγματικῶς πάσχοντα, ἵνα μὴ καλλιερῆται, βοηθουμένη, ἡ ὀκνηρία καὶ ἡ ἀπάτη ἀπὸ μέρους ἀτόμων, τὰ ὁποῖα, ἀποφεύγοντα τὴν ἐργασίαν, θέλουν νὰ εἶναι παράσιτα τῆς κοινωνίας. Συνδρομὴ πρὸς τοὺς τοιοῦτους ἀναμφιβόλως ἀντιβαίνει πρὸς τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα. Δύναται ὅμως νὰ σκεφθῇ κανεὶς πόσον φοβερὸν εἶναι νὰ ἀδυνατῇ ὁ γονεὺς νὰ προμηθευθῇ τὸ φάρμακον διὰ τὸ ἀσθενὲς τέκνον του, νὰ μὴ δύναται ὁ φίλεργος, ὁ στερούμενος ἐργασίας, νὰ ἀγοράσῃ τὸν ἄρτον τῆς οἰκογενεῖας του. Δύναται νὰ ἀναλογισθῇ ἀκόμη εἰς ποίαν ἀπόγνωσιν ἄγουσι τοιαῦται στερήσεις, εἰς ποίας ὁδοὺς ἁμαρτίας εἶναι δυνατὸν νὰ ὀδηγήσουν. Καὶ ἐκ τούτων δύναται νὰ ἐκτιμῆσῃ

«... Καὶ ὁ περιπατῶν ἐν τῇ σκοτίᾳ οὐκ εἶδε ποῦ ὑπάγει».

(Ἰωάν. 12, 35)

ὁ ἐφημέριος πόσον ἐπιβάλλεται εἰς αὐτὸν νὰ γίνεται ὁ βοήθης εἰς τὴν ἀνάγκην, ὁ ἰατρὸς τοῦ πόνου, ὁ φύλαξ ἄγγελος εἰς τὸν κίνδυνον τῆς ἀπωλείας εἰς τὴν ὁποῖαν ὁδηγεῖ ἡ ἀπόγνωσις, ὅταν δὲν ὑπάρχη ὁ βοηθῶν.

Διὰ τοὺς ἀσθενεῖς ἔπειτα. Διὰ τοὺς ἀσθενεῖς, ἃς ἀναλογισθῆ τις πόσον μαλακώνει τὸν πόνον τῆς καρδίας ἢ ἐκδήλωσις συμπαθείας ἀπὸ μέρους φίλων προσώπων κατὰ τὰς σκοτεινὰς ὥρας, κατὰ τὰς ὁποίας κατακαίονται οὗτοι ὑπὸ πυρετοῦ ἢ καταβασανίζονται ὑπὸ τῶν πόνων ἐπικινδύνου νόσου. Ἐὰν ἀναλογισθῆ ἐπίσης πόσον οἱ παρὰ τὴν κλίνην τῶν πασχόντων προσφιλῶν προσώπων ἀνακουφίζονται ἐκ τῆς ἐκδηλουμένης συμπαθείας τῶν φίλων καὶ ἃς ἐκτιμῆσῃ ὁ ἐφημέριος πόσον ἀνυψοῦται εἰς τὰ ὄμματα καὶ τὰς καρδίας πάντων, ὅταν φίλος καὶ παραστάτης παρηγόρος ἔρχεται ἐν μέσῳ τῶν πονούντων πνευματικῶν τέκνων του. Ἐκεῖ θὰ κάμῃ νὰ ὀλιγοστεύσουν τὰ δάκρυα, ἐκεῖ θὰ κάμῃ νὰ μετριασθῶν οἱ πόνοι, ἐκεῖ θὰ σκορπίσῃ τὴν παρηγορίαν, ἀλλὰ καὶ θὰ εὔρη τὴν καλλιτέραν εὐκαιρίαν νὰ σπείρῃ καὶ εἰς τὴν καρδίαν τοῦ πάσχοντος καὶ εἰς τὰς καρδίας τῶν οἰκειῶν τὸν σπόρον τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος.

Ἐκ τούτου ὅμως εὐκόλως κατανοεῖ κανεὶς, ποῖοι δεσμοὶ δημιουργοῦνται μεταξὺ τοῦ ἱερέως καὶ τῶν πνευματικῶν τέκνων του καὶ πόσον ὁ πρὸς αὐτὸν σεβασμὸς αὐξάνει καὶ ἀπὸ μέρους τῶν κακῶν ἀκόμη, οἱ ὁποῖοι συμπαθοῦντες ὁπωσδήποτε τοὺς πάσχοντας, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ τιμῆσουν τὸν τοιοῦτον ἐφημέριον.

Γενικῶς ἡ κατάστασις τῆς δυστυχίας πρέπει νὰ ἐπισύρῃ πάντοτε συντινωτέραν τὴν προσοχὴν τοῦ ἐφημερίου, διαρκεστέραν τὴν ἐνέργειαν καὶ διακαέστερον τὸν ζῆλον. Διότι τὴν δυστυχίαν παρακολουθοῦν συνήθως βαρυνθιμίαι καὶ ταύτας ἀπογνώσεις, αἵτινες πάλιν εὐκόλως ὁδηγοῦν εἰς τὸν ὄλεθρον. Διὰ τοῦτο ὅμως ἀκριβῶς ὄχι μόνον ἡ πενία, ὄχι μόνον ἡ ἀσθένεια, ἀλλ' οἱ καθ' οἷον ὅποιοι τρόποι πάσχοντες ἐνορεῖται, οἱ ὁπωσδήποτε νοσοῦντες, οἱ ὁπωσδήποτε βαρυνθιμοῦντες καὶ λυπούμενοι, οἱ ὁπωσδήποτε ἀδημονοῦντες διὰ τὰς δυσχερείας τοῦ βίου καὶ τὰς ἀτυχίας εἰς τὰ ἔργα των καὶ τὰς ἐπιχειρήσεις των πρέπει νὰ ἔχωσιν εἰς τὸν ἐφημέριόν των, τὸν γλυκὺν παρηγορητήν, τὸν πρόθυμον βοηθόν, τὸν στοργικὸν πατέρα.

Ἄλλ' ἂν οἱ ὁπωσδήποτε πάσχοντες, κατὰ πρῶτιστον καὶ κυ-

«... Ἐργάζεσθε μὴ τὴν βρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην, ἀλλὰ τὴν βρῶσιν τὴν μένουσαν εἰς ζωὴν αἰώνιον».
(Ἰωάν. 6, 27)

ριώτατον λόγον, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐπισύρουν τὴν προσοχὴν καὶ τὴν φροντίδα τοῦ ἑφημερίου, δὲν εἶναι ὀρθὸν νὰ θεωρῆ οὗτος, ὅτι ἀρκεῖ ἡ περὶ τούτων μόνον φροντίς του.

Ἐπάρχουν καὶ εἰς τὴν μικροτέραν ἐνορίαν οἱ ἀδιάφοροι, οἱ ψυχροί, οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι θεωροῦν τὴν θρησκείαν ὡς θρησκείαν τύπων, οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι συγχέουν τοὺς τύπους μὲ τὴν οὐσίαν τῆς θρησκείας, οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι, ἀποκλεισμένοι εἰς ἑαυτοὺς καὶ τὰ συμφέροντά των, δὲν εἶναι ἱκανοὶ ἢ δὲν θέλουν νὰ ἐνοήσουν, ὅτι κάθε ἄνθρωπος εἶναι συνάρτησις τῶν συνανθρώπων του, ἔναντι τῶν ὁποίων ὅσον δυνατώτερος εἶναι τόσον βαρυτέρας καὶ ἐπιτακτικώτερας ὑποχρεώσεις ἔχει. Ἐπάρχουν ἄνθρωποι ἠθικῶς παραπεσόντες.

Ὅλοι αὐτοὶ ἀποτελοῦν τὸν ἀγρόν, τὸν ὁποῖον ὀφείλει ὁ ἑφημέριος νὰ καλλιεργήσῃ. Πρέπει εἰς τὸ ἔδαφος αὐτὸ νὰ φυτεύῃ ὁ ἑφημέριος τὸ δένδρον τῆς πίστεως τῆς ὑγιοῦς πίστεως, τῆς πίστεως οὐσίας, τῆς πίστεως ἀγάπης, τῆς πίστεως τῆς ἐκδηλουμένης δι' ἔργων ἀγάπης, δι' ἔργων χριστιανικῶν.

Ἄναμφιβόλως εἰς τὸ τεραστίως ἐκτεταμένον ἔργον τοῦ ἑφημερίου θὰ ὑπάρξουν καὶ ἐμπόδια. Θὰ συναντήσῃ οὗτος τὰς «βεβήλους κενοφωνίας» κατὰ Παῦλον (Β' Τιμοθ. β, 18), τὰς «μωρὰς καὶ ἀπαιδεύτους ζητήσεις» (αὐτόθι 23), ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι «ὑγαινουσῆς διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται» καὶ «ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέψουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται» (αὐτόθι δ, 3, 4).

Ἄλλὰ ἄς ἐνθυμῆται τὸν λόγον τοῦ ἰδίου Ἀποστόλου : «νῆφε ἐν πᾶσι, κακοπάθησον, ἔργον ποιήσον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον» (αὐτόθι δ, 5) καί, πρὸ παντός, «παρακάλεσον ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ καὶ πραότητι» (Β' Τιμ. δ, 2) «τοὺς ἀντιδιατιθεμένους, μήποτε δῶ αὐτοῖς ὁ Θεὸς μετὰγνωσιν εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας». (Β' Τιμ. β, 25). Δηλαδή, ὀφείλει ὁ ἑφημέριος νὰ ἐξαντλῇ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν μακροθυμίαν, τὴν πραότητα, τὴν γνησίαν του πατρικὴν στοργήν, ἀποφεύγων αὐστηροὺς καὶ καυστικοὺς ἐλέγχους, οἱ ὁποῖοι πολλακίς ὀδηγοῦν εἰς ἀντίθετα τῶν ἐπιδιωκομένων ἀποτελεσμάτων.

Γνωρίζομεν τί δύναται νὰ ἀντιταχθῆ εἰς ὅλα, ὅσα μέχρι τοῦδε ἐλέχθησαν. «Ὅλα αὐτὰ εἶναι ὀρθά, ἀλλὰ ἐξ ἐκείνων, τὰ ὁποῖα γράφονται μὲν καὶ λέγονται, ἀλλὰ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐφαρμο-

«Μὴ οὖν μεριμνήσητε λέγοντες, τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα ;
(Ματθ. 6, 31 - 32)

σθῶσιν ἐν τῇ πράξει. Ὁ ἐφημέριος βιοπαλαίει καὶ ἀντιμετωπίζει περιστάσεις δυσκόλους. Ἐγκαταλειμμένος καὶ ρακένδυτος, ἠναγκασμένος νὰ ἀγωνίζεται διὰ τὸν ἄρτον τῶν τέκνων του, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἔχη οὔτε τὴν ψυχικὴν διάθεσιν κατάλληλον, οὔτε τὸν χρόνον ἱκανόν, ὥστε νὰ ἐπιδοθῇ εἰς ἔργα τόσον ἐκτεταμένα καὶ ἐπίπονα».

Ἔχει ἐναντιορρήτως βάσιν τινὰ ἢ ἔνστασις. Ἀλλὰ πρέπει μετ' εἰλικρινείας νὰ ἀναγνωρίσωμεν, ὅτι δὲν εἶναι αὕτη ἐξ ὀλοκλήρου ἰσχυρὰ καὶ βάσιμος. Ὁρας, πολλὰς ὥρας, παραμένομεν ἐν τοῖς γραφείοις τῶν ναῶν μας, ἀναγιγνώσκοντες ἐφημερίδας καὶ συζητοῦντες ἐπὶ θεμάτων πάντη ἀσχέτων πρὸς τὸ ἔργον ἡμῶν.

Δὲν θὰ ἦτο ὀρθὸν νὰ λεχθῇ, ὅτι εἴμεθα ὑπεύθυνοι διὰ τὰς ὥρας αὐτάς; Αὐτὰς τὰς ὥρας, ἢ μέρος ἐξ αὐτῶν μόνον, ἐὰν ἤθελεν ὁ ζηλωτὴς ἐφημέριος χρησιμοποιοῦν διὰ τε τὴν κατάρτισίν του καὶ διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς του, μὲ ἓνα σύστημα καὶ ἓνα πρόγραμμα, θεραπεῦον καὶ τὰς ἰδίας ἀνάγκας καὶ ἐκείνας τοῦ ἔργου των, ἀναμφιβόλως θὰ ἀπεδεικνύετο, ὅτι οὐδεμία ἔνστασις καὶ οὐδεμία δικαιολογία εἶναι ἐπαρκῆς καὶ ἐξ ὀλοκλήρου βάσιμος.

Ἐπὶ πᾶσιν ὅμως τούτοις, ὁ ἐφημέριος ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ ἄς μὴ λησμονῇ τοὺς λόγους τοῦ Παύλου, οὓς ἀπευθύνει πρὸς τὸν Τιμόθεον ἐν τῇ δευτέρᾳ πρὸς αὐτὸν ἐπιστολῇ του (β, 8), «σὺ οὖν κακοπάθησον ὡς καλὸς στρατιώτης Ἰησοῦ Χριστοῦ», «μὴ ἀμέλει τοῦ ἐν σοὶ χαρίσματος, ὃ ἐδόθη σοι διὰ προφητείας μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου· ταῦτα μέγιστα, ἐν τούτοις ἴσθι, ἵνα σου ἢ προκοπὴ φανερὰ ἢ ἐν πᾶσιν. Ἐπεχε σεαυτῷ καὶ τῇ διδασκαλίᾳ, ἐπίμενε αὐτοῖς· τοῦτο γὰρ ποιῶν καὶ σεαυτὸν σώσεις καὶ τοὺς ἀκούοντάς σου» (Α'. Τιμ. ε, 14-16) καὶ τέλος τοὺς ἄλλους τοῦ αὐτοῦ μεγάλου Ἀποστόλου λόγους ἐκ τῆς πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολῆς του (στ, 10) «οὐ γὰρ ἄδικος ὁ Θεὸς ἐπιλαθέσθαι τοῦ ἔργου ὑμῶν καὶ τοῦ κόπου τῆς ἀγάπης, ἧς ἐνδείξασθε εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ, διακονήσαντες τοῖς ἁγίοις καὶ διακονοῦντες».

[Τέλος]

ΛΟΥΚΑΣ ΠΑΠΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ
Πρωτοπρεσβύτερος

«Οἶδε γὰρ ὁ Πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος ὅτι χρῄζετε τούτων ἀπάντων».
(Μαθ. 6, 32)

ΕΝΟΡΙΑΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

Β'

Εἶναι γνωστὸν ποίαν σημασίαν ἔχει ἡ ὕπαρξις στατιστικῆς εἰς ὅλας τὰς ὑπηρεσίας. Δὲν δύνανται νὰ λειτουργήσουν κανονικῶς ὄργανισμοὶ οἰασδῆποτε φύσεως χωρὶς μίαν στατιστικὴν, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ὁποίας θὰ ρυθμίζωνται καὶ θὰ κατευθύνωνται αἱ προσπάθειαι πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν ἐπιδιωκομένων σκοπῶν. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἀπαιτεῖται μία πλήρης καὶ λεπτομερῆς ἐνοριακὴ στατιστικὴ. Δὲν δύνανται νὰ ἐννοηθῇ ποιμὴν χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὰ πρόβατά του, τὰ ὁποῖα «τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούει καὶ ἀκολουθεῖ αὐτῷ». Τοῦτο σημαίνει βαθεῖαν καὶ πραγματικὴν γνωριμίαν τοῦ ποιμένος μὲ τὰ πρόβατα, ὄχι τυπικῶς καὶ ἔξωτερικῶς, ἀλλὰ μὲ τὸ εἰλικρινὲς ἐνδιαφέρον καὶ τὴν ἀγάπην τοῦ ποιμένος νὰ εἰσδύσῃ εἰς ὅλα τὰ προβλήματα τῶν ἐνοριτῶν του, εἰς τὰς θλίψεις καὶ ἀγωνίας των, εἰς τὴν καθόλου κατάστασιν τῆς ζωῆς των.

Τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι βεβαίως δύσκολον καὶ ἀπαιτεῖ κόπους καὶ θυσίας. Ἀρχίζει πρωτίστως ἀπὸ τὴν τυπικὴν καὶ ἔξωτερικὴν στατιστικὴν, ἣ ὁποία θὰ συνίσταται εἰς τὴν καταγραφὴν καὶ τὴν ταξινομήσιν τῶν ἐνοριτῶν κατ' οἰκογενείας, ἐπαγγέλματα, ἡλικίαν, ἐγγάμων, ἀγάμων, χηρῶν, ὀρφανῶν κλπ., ἀλλὰ διὰ νὰ προχωρήσῃ εἰς τὴν οὐσίαν καὶ τὸν σκοπὸν τῆς ἀριθμητικῆς αὐτῆς στατιστικῆς, ἦτοι εἰς τὴν, ἃς τὴν εἵπωμεν, ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν στατιστικὴν, πού ἀποτελεῖ καὶ τὸν κύριον σκοπὸν τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τοῦ ποιμένος.

Τὸ δεύτερον τοῦτο θὰ ἐδρεύῃ εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἐφημερίου, ὅπως τὰ προηγούμενα στοιχεῖα θὰ εὐρίσκωνται συγκεντρωμένα εἰς τὰ κατάστιχά του. Τὸ ἔργον τοῦτο εἶναι ὄχι μόνον οἱ ἐπιτελικοὶ χάρται τοῦ ἀγῶνός του, ἀλλὰ καὶ ἡ σαφὴς κατανόησις τῆς ἀποστολῆς του κατὰ τρόπον συστηματικὸν καὶ ὀργανωμένον. Τότε ὁ ἐφημέριος, ὁ πλήρης στοργῆς καὶ ζήλου, θὰ ἔχη ὡς βοηθητικὰ μέσα ὅλα τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα καὶ θὰ κινῆται, μὲ σχέδιον προκαθορισμένον, εἰς μίαν ἀκατάπαυστον δρᾶσιν δι' ὅλων τῶν δυνάμεων διὰ τὴν ἀρτίαν πνευματικὴν καλλιέργειαν τῆς Ἐνορίας του, διὰ τὴν προφύλαξιν, τὸν καταρτισμὸν καὶ τὴν σωτηρίαν τῶν ψυχῶν, τὰς ὁποίας ὁ Θεὸς τοῦ ἐνεπιστεύθη καὶ τὰς ὁποίας ἐκ τῆς χειρὸς του θὰ ἐκζητήσῃ. Ὅσονδῆποτε καὶ ἂν εἶναι πνευματικὸς καὶ ζηλωτῆς ὁ ἐφημέριος δὲν θὰ ἀπο-

«Τίς ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι ἐπὶ τὴν ἡλικίαν αὐτοῦ πῆχυν ἕνα;»
(Ματθ. 6, 27)

δώση ὅ,τι χρειάζεται, ἂν δὲν ἔχη σύστημα καὶ ὀργάνωσιν ἐπὶ τῇ βίβσει ἐμπεριστατωμένης στατιστικῆς. Πῶς θὰ ἐργασθῆ, ὅταν δὲν γνωρίζῃ τοὺς φίλους τῆς Ἐκκλησίας; Πῶς θὰ πολεμήσῃ ἀποτελεσματικὰ τοὺς ἀντιπάλους καὶ τοὺς ἐχθροὺς τῆς πίστεως, εἴτε ἔξω τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ περιβάλου, εἴτε πολλάκις καὶ εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας; Τεράστια προβλήματα γεννῶνται εἰς τὸ ἔργον τοῦ ἐφημερίου ἀνὰ πᾶν βῆμα. Πόσοι πιστεύουν ἢ μένουν ἀδιάφοροι ἢ εἶναι ἐχθροί; Πόσοι ἐξομολογοῦνται καὶ πότε; πόσοι κοινωνοῦν καὶ πότε; Εἶναι ἔργον ποῦ πρέπει νὰ κρατῆ ἄγρυπνον τὸν ἐφημέριον. Πόσοι ζοῦν χριστιανικὰ εἰς τὰς οἰκογενείας των; Πόσοι ἄγαμοι εὐρίσκονται κοντὰ εἰς τὸν Χριστόν; πόσα παιδιὰ εἶναι ἀβάπτιστα; Ποιοὶ συζοῦν παρανόμως; Πόσα ὀρφανὰ καὶ χῆραι καὶ πτωχοὶ ὑπάρχουν ἄξιοι βοηθείας καὶ μάλιστα εἰς τὴν λεγομένην κρυφὴν πτωχείαν; Ὀλόκληρος ἡ κατάστασις τῶν ἐνοριτῶν ὡς πρὸς τὸ ἐπάγγελμα, τὴν διαγωγὴν, τὴν μόρφωσιν, τὰς ἀπασχολήσεις, τὰ μέσα καὶ τοὺς τρόπους ζωῆς πρέπει νὰ ἐμπέσῃ εἰς τὸν κύκλον τῆς πνευματικῆς τοῦ ἐφημερίου φροντίδος.

Ἡ τοιαύτη στατιστικὴ θὰ βοηθήσῃ τὸν ἐφημέριον νὰ ὀργανώσῃ τὴν πνευματικὴν, ἠθικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἐκστρατείαν εἰς τὴν Ἐνορίαν του. Θὰ ἐπιστρατεύσῃ τὰ κατάλληλα στελέχη, ἀφ' ἑνός, καὶ ἐξ ἑτέρου, θὰ γνωρίζῃ πῶς νὰ κατανείμῃ τὰς δυνάμεις αὐτὰς καλύτερον καὶ συμφερώτερον εἰς τοὺς διαφόρους τομεῖς τοῦ διαφωτιστικοῦ, φιλανθρωπικοῦ, ἐκκλησιαστικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου του.

Ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ προσώπῳ κατ' ἐξοχὴν τῶν ἐφημερίων καὶ ποιμένων της διεξάγει τὸν σκληρὸν τῆς πίστεως ἀγῶνα κατὰ τῶν δυνάμεων τοῦ σκότους. Εἶναι ἡ διαρκὴς μάχη διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ εἰς τὸν κόσμον. Τὰ ἐπιτελικὰ σχέδια πρέπει νὰ ἔχουν ἐπιμελῶς καταστρωθῆ.

Εἰς ἄλλας χώρας, ποῦ ἡ χριστιανικὴ κοινωνιολογία ἔχει περὶ σσότερον ἀναπτυχθῆ καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐργάζεται ἐπὶ καλῶς μελετημένου σχεδίου, ὑπάρχουν ἀκόμη καὶ εἰδικοί χάρται ἐκδιδόμενοι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν μὲ διάφορα χρώματα καὶ διακριτικὰ σημεῖα, ποῦ δείχνουν συμβολικὰ τὴν ἠθικὴν, πνευματικὴν, θρησκευτικὴν, οἰκονομικὴν κλπ. κατάστασιν ἐκάστης περιφερείας καὶ Ἐνορίας, μὲ ἀριθμοὺς ἀκριβεῖς ἐπὶ τοῖς ἑκατόν, διὰ τὰ ἀνωτέρω καὶ τὰ πάσης ἄλλης φύσεως στοιχεῖα σχετικὰ μὲ τὸ ἔργον καὶ

«Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιῶν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν».

(Ἰωάν. 6, 63)

τὴν ἀποστολὴν τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ σύστημα τῆς ἐργασίας ταύτης δύναται ἐπίσης νὰ παρατηρήσῃ τις εἰς τὰς ποικιλωνύμους προπαγάνδας, αἱ ὁποῖαι ὑπὸ διάφορα προσχήματα λυμαίνονται τὴν χώραν μας, ὅπως διὰ σχολείων, νοσοκομείων καὶ διαφόρων ἄλλων φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων.

(Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΤΙΜΟΘΕΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ

—||—

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΝ ΕΠΟΧΗΝ

ΠΑΥΛΟΣ ΠΡΟΣ ΤΙΤΟΝ

Εἶναι γνωστόν, ὅτι ὁ Ἅπ. Παῦλος, μέσα εἰς τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας ἀσχολίας του διὰ τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ Εὐαγγελίου καὶ μέσα εἰς τὰς μεγάλας δυσκολίας καὶ τοὺς ἀφαντάστους ἀγῶνάς του, εὗρισκε τὸν καιρὸν καὶ τὸν τρόπον, διὰ νὰ μεριμνᾷ καὶ περὶ τῶν Ἐκκλησιῶν, τὰς ὁποίας εἶχε ἤδη ἰδρύσει, νὰ ἀπαντᾷ εἰς τὰς ἀπορίας, τὰς ὁποίας τοῦ ὑπέβαλαν, καὶ νὰ ἐνισχύῃ τοὺς ποιμένας, τοὺς ὁποίους ὁ ἴδιος εἶχε καταστήσει, νὰ συμβουλεύῃ δὲ εἰς τὸν καθένα τὸ πρέπον καὶ νὰ διατηρῇ τοιοῦτοτρόπως, ἔστω καὶ ἀπὸ μακρὰν τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον ἐκεῖνος εἶχεν ἐμφυσησει διὰ τῆς προφορικῆς του διδασκαλίας καὶ διὰ τοῦ ζωντανοῦ του παραδείγματος. Ὅ,τι ἰδιαιτέρως χαρακτηρίζει τὰς ἐπιστολάς τοῦ Ἅπ. Παύλου, αἱ πλεῖστα τῶν ὁποίων περιεσώθησαν εἰς τὸν Κανόνα τῆς Κ. Διαθήκης, εἶναι ὁ ἰδιαιτέρος πνευματικὸς σύνδεσμος, τὸν ὁποῖον αἰσθάνεται ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος πρὸς τὰ πρόσωπα, μετὰ τῶν ὁποίων ἰδιαιτέρως συνειργάσθη, καὶ ἡ προσωπικὴ περὶ ἑνὸς ἐκάστου ἐξ αὐτῶν μέριμνα, ἡ ὁποία εἶναι πολὺ διδακτικὴ διὰ τοὺς σημερινοὺς Κληρικοὺς.

Τῆς τοιαύτης τακτικῆς τοῦ Ἅπ. Παύλου ἀποτέλεσμα εἶναι καὶ ἡ πρὸς Τίτον ἐπιστολή, ἡ ὁποία περιλαμβάνεται εἰς τὴν Καινὴν Διαθήκην, καὶ εἶναι μία ἐκ τῶν τριῶν «ποιμαντικῶν» λεγομένων ἐπιστολῶν. Εἶναι θλιβερόν τό, ὅτι πρόσωπα ἀξιωθέντα τῆς τιμῆς νὰ ἀπασχολήσωσι τὰς φροντίδας καὶ τὴν γραφίδα ἑνὸς Παύλου ἀγνοοῦνται τελείως ἀπὸ τὸ χριστοπώνυμον πλήρωμα, ἔστω καὶ ἂν ἀναγράφεται ἡ μνήμη αὐτῶν εἰς τὸ ἑορτολόγιον τῆς Ἐκκλησίας. Ἀκριβῶς δὲ τὸ ἴδιον συμβαίνει καὶ μὲ τὸν ἅγιον Ἐπίσκοπον Τίτον, τὸ «γνήσιον

«Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ...»
(Ματθ. 6, 33)

τέκνον» τοῦ Ἀπ. Παύλου «κατὰ κοινήν πίστιν», τὸν ὁποῖον αὐτὸς ὁ Παῦλος ἐχειροτόνησε καὶ ἀφήκεν ἐν Κρήτῃ, «διὰ τὰ διορθῶσιν τὰ ἐλλείποντα καὶ τὰ καταστήσῃ ἐν πάσῃ πόλει πρεσβυτέρους».

Πρὸς τὸν Τίτον λοιπὸν γράφων, ὁ Ἀπ. Παῦλος ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν του ἐπὶ μερικῶν ζητημάτων, τὰ ὅποια δὲν ἀπέβλεπον μόνον εἰς τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, ἀλλὰ καὶ σήμερον καὶ πάντοτε θὰ ἰσχύουν διὰ τὴν ζῶσαν καὶ στρατευμένην Ἐκκλησίαν, εἶναι δέ, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ ἰδιαιτέρας παρατηρήσεως ἄξιον τὸ οἰκίον καὶ πατρικὸν πράγματι ὕψος, μὲ τὸ ὁποῖον γράφει τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὁ μέγας Ἀπόστολος, ὁ ὁποῖος ἀποδεικνύεται ὄχι μόνον ἐμπνευσμένος κῆρυξ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἀτρόμητος διδάσκαλος τῆς ἀληθείας, ἀλλὰ καὶ βαθὺς ψυχολόγος καὶ γνώστης ἀκριβῆς τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων.

Εἰς τὴν ἐπιστολὴν ταύτην γίνεται λόγος περὶ τῶν προσόντων τῶν πρεσβυτέρων καὶ τῶν ἐπισκόπων, ἐφιστᾷται δὲ ἡ προσοχὴ τοῦ νεαροῦ ἔτι—καθὼς φαίνεται—ἐπισκόπου εἰς τὰς δυσκολίας, τὰς ὁποίας θὰ συνήντα ἀπὸ μέρους τῶν Ἰουδαϊζόντων χριστιανῶν. Καὶ ἀκολούθως παραινεῖται ὁ Τίτος τὰ φροντίζειν, ὥστε κάθε πιστὸς νὰ εἶναι συνεπὴς εἰς τὸ καθῆκόν του—παρέχων πρῶτος αὐτὸς τὸν τύπον τῶν «καλῶν ἔργων»—καὶ νὰ προσέχη ἀπὸ τοὺς ἔχοντας μὲν ψευδῆ εὐσέβειαν, ἀλλὰ «εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἀδοκίμους», ἔχων διαρκῶς ὑπ' ὄψιν τὴν βάσιν τοῦ χριστιανικοῦ κηρύγματος, κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς «ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν», διὰ τὰ μᾶς καταστήσῃ «λαὸν περιούσιον ζηλωτῆν καλῶν ἔργων».

Εἰς τὸ τελευταῖον μάλιστα τοῦτο σημεῖον ὁ Ἀπ. Παῦλος συμβουλεύει τὸν μαθητὴν Του καὶ τὰ ἐλέγχει «μετὰ πάσης ἐξουσίας», μὴ δίδων εἰς κανένα τὸ δικαίωμα νὰ τὸν περιφρονήσῃ, ἀλλὰ, μετὰ αὐστηρότητος φερόμενος πρὸς τοὺς ἀδιορθώτους καὶ ἀμεταπείστους «αἰρετικούς», νὰ ἀποφεύγῃ τὰς «μωρὰς» καὶ ἀνωφελεῖς συζητήσεις, ἐπιμένων ἰδιαιτέρως εἰς τὸ καθῆκον τῶν πιστῶν, ὅπως συνηθίζον νὰ «προϊστανται καλῶν ἔργων».

Ἡ σοβαρότης ὅμως καὶ ἡ ἀξιοπρέπεια, τὴν ὁποίαν ὁ ἐργάτης τοῦ Εὐαγγελίου ὀφείλει νὰ ἔχῃ, δέον καὶ νὰ εἶναι ἀναποσπᾶστος συνδεδεμένη πρὸς «πᾶσαν πρᾶξιν», τὴν ὁποίαν ὁ Τίτος παραγγέλλεται νὰ συνιστᾷ εἰς τοὺς πιστοὺς καὶ διὰ τοῦ παραδείγματός του νὰ ἐμπνέῃ, διότι «οὐκ ἔξ ἔργων τῶν ἐν δικαιοσύνῃ

«... Καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν».

(Ματθ. 6, 33)

ὧν ἐποιήσαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτοῦ ἔλεον ἔσωσεν ἡμᾶς»
ὁ Σωτὴρ ἡμῶν.

Ἐν τέλει τῆς ἐπιστολῆς, παρακαλεῖ τὸν Τίτον ὁ Ἀπόστολος Παῦλος νὰ φροντίσῃ νὰ τὸν συναντήσῃ εἰς Νικόπολιν, ὅπου ἐσκέπτετο, τὸ ἔτος ἐκεῖνο νὰ «παραχειμάσῃ», νὰ περιποιηθῇ δὲ ἰδιαιτέρως δύο ἄλλους μαθητάς του, οἱ ὁποῖοι ἐπρόκειτο νὰ ἀπέλθουν ἐκ Κρήτης, «Ζηγᾶν τὸν νομικὸν καὶ Ἀπολλῶ», φροντίζων, ὥστε τίποτε νὰ μὴ τοὺς λείψῃ ἀπὸ ὅ,τι θὰ ἐχρειάζετο διὰ τὸ ταξείδιον, καὶ συνιστᾷ νὰ γίνῃ τοῦτο μὲ τὴν ἔμπρακτον συνδρομὴν τῆς ὑπὸ τῶν πιστῶν ἀσκήσεως τῆς ἀγάπης, διότι πρέπει οἱ χριστιανοὶ νὰ μάθουν νὰ μὴ εἶναι, «ἄκαρποι».

Αὐτὸ εἶναι ἐν ὀλίγοις τὸ περιεχόμενον τῆς πρὸς Τίτον ἐπιστολῆς τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τῆς ὁποίας ἡ μελέτη ἐπιβάλλεται ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς ποιμένας.

ΓΑ·Ι·ΟΣ ὁ Πρεσβύτερος

Τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Νικόπολεως καὶ Πρεβέζης ἈΝΔΡΕΟΥ (†)

ΣΧΕΔΙΟΝ ΟΜΙΛΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΕΓ. ΠΑΡΑΚΛΗΣΙΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΘΕΟΤΟΚΟΝ

«Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασέ σε
καὶ μαστοὶ οὗς ἐθήλασας» (Λουκ. 11, 27)

Προοίμιον.— Ὁ ὀμιλῶν ἐξιστορεῖ ἐν τῷ προοίμιῳ, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὴν εὐαγγελικὴν περικοπὴν τῆς ἡμέρας, ὑπὸ ποίας συνθήκας ἐλέχθη τὸ ἀνωτέρω ρητόν. Ἐξιστορεῖ ὁ ὀμιλῶν ἐν συντομίᾳ, ὅτι ὁ Κύριος περιοδεύων καὶ κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐφιλοξενήθη εἰς τινὰ κώμην ὑπὸ δύο ἀδελφῶν γυναικῶν, τῆς Μάρθας καὶ τῆς Μαρίας, αἱ ὁποῖαι κατώκουν μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τῶν Λαζάρου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Μάρθα παρεπονέθη, ὅτι αὕτη ἀνέλαβεν ὅλην τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ οἴκου, ἐνῶ ἡ ἀδελφὴ τῆς Μαρίας ἐκάθητο παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἤκουε τὸν λόγον Αὐτοῦ, ὁ Κύριος ἐπετίμησε τὴν Μάρθαν, ὡς μεριμνῶσαν καὶ τυρβάζουσαν περὶ πολλὰ, ἐνῶ ἡ Μαρία ἐξέλεξε τὴν ἀγαθὴν μερίδα. Ἐκ

«Ἐμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με καὶ τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον».

(Ἰωάν. 4, 34)

τοῦ γεγονότος αὐτοῦ καὶ τῆς λοιπῆς διδασκαλίας, ἐνθουσιασθεῖσα μία γυνὴ ἐκ τοῦ ὄχλου ἐφώναξε πρὸς τὸν Κύριον «Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας».

Ἐπιλόγις.—Ὁ δμιλῶν λέγει, ὅτι ἡ ἀνωτέρω φράσις τοῦ Κυρίου περιέχει διδασκαλίαν σπουδαίαν. Πολλάκις καὶ σήμερον ἀκούομεν τὴν φράσιν αὐτήν. Ὅταν μία μητέρα βλέπει τὰ τέκνα της νὰ μὴ βαδίζουν καλὸν δρόμον λυπεῖται πολὺ καί, ἂν συμβῆ νὰ ἰδῆ νέον ἠθικόν, βαδίζοντα τὸν δρόμον τοῦ Θεοῦ, μακαρίζει τὴν μητέρα, ἡ ὁποία τὸν ἐγέννησε. Τίς οἶδε καὶ ἂν ἡ μητέρα τοῦ σημερινοῦ Εὐαγγελίου δὲν ἦτο πικραμένη μητέρα! Ὅσον ἡ χαρὰ εἶναι μεγάλη διὰ τοὺς γονεῖς, οἱ ὁποῖοι ἠτύχησαν νὰ ἔχουν καλὰ παιδιὰ, τόσον ἐξ ἐναντίας εἶναι μεγάλη ἡ λύπη, ὅταν οἱ γονεῖς βλέπουν τὰ παιδιὰ νὰ μὴ βαδίζουν καλὸν δρόμον καὶ νὰ μὴ ἔχουν ὑπόληψιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ. Ἡ λύπη αὕτη εἶναι ἀπεριγράπτος διὰ τοὺς γονεῖς, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον διὰ τὴν μητέρα. Ἐνταῦθα ὁ ρήτωρ περιγράφει διὰ ζωηρῶν χρωμάτων τὴν μητρικὴν ἀγάπην, ἕνεκα τῆς ὁποίας αὕτη πάσχει πολὺ, ὅταν βλέπῃ τὰ παιδιὰ της νὰ μὴ βαδίζουν καλὸν δρόμον.

Κατόπιν ὁ ρήτωρ ἐρωτᾷ, μήπως πταίει ἡ μητέρα ἢ ἴδια διὰ τὴν κακὴν διαγωγὴν τῶν τέκνων της καὶ ἐκ τούτου λαμβάνει ἀφορμὴν νὰ τονίσῃ πόσον μεγάλη εἶναι νὰ ἀποτελέσματα μιᾶς καλῆς ἀνατροφῆς ἐκ μέρους τῶν γονέων, καὶ ἰδίως τῆς μητρὸς. Ὁ προορισμὸς τῆς γυναικὸς ὡς μητρὸς εἶναι μεγαλειώδης. Ἐὰν θέλει ὁ ρήτωρ δύναται νὰ προσαγάγῃ παραδείγματα ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ ἐκ τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Ἐπίλογος.—Ὁ ρήτωρ ἀποτείνεται ἰδιαιτέρως πρὸς τὰς μητέρας καὶ τὰς παροτρύνει νὰ μὴ παραμελοῦν τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων των ἐν ἀνάγκῃ ἧς στερηθοῦν καὶ μερικὰς ψυχαγωγίας τῆς κοσμικῆς ζωῆς.

Ἡ ἠθικὴ τῶν ἱκανοποιήσις θὰ εἶναι μεγάλη. Ἐντὶ νὰ μακαρίζουν ἄλλας μητέρας, θὰ μακαρίζονται αὐταὶ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι, βλέποντες τὰ τέκνα των νὰ ἀναδεικνύονται χρηστοὶ καὶ τίμιοι πολῖται, θὰ μακαρίζουν αὐτὰς καὶ θὰ λέγουν πρὸς τὰ τέκνα των: «Μακαρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας».

«Ἐμὲ δεῖ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τοῦ πέμφαντός με ἕως ἡμέρας ἐστίν...»
(Ἰωάν. 9, 4)

ΣΧΕΔΙΑ ΟΜΙΛΙΩΝ

1ον

Ἡ δίψα τῆς αἰωνίου ζωῆς (Εἰς τὴν IB' Κυριακὴν Ματθαίου)

«Διδάσκαλε ἀγαθέ, τί ἀγαθὸν
ποιήσω, ἵνα ἔχω ζωὴν αἰώνιον»
(Ματθ. 19, 16)

Δὲν ἱκανοποιεῖτο ὁ πλούσιος νεανίσκος μὲ τὰ ἄφθονα πλοῦτη του, ἀλλὰ μίᾳ ἀνικανοποίητος δίψα ἐφλόγιζε τὴν ψυχὴν του, τὴν ὁποῖαν δὲν ἠδυνήθη οὔτε ὁ πλοῦτος, οὔτε ἡ ἡλικία, οὔτε ἄλλο τι τῆς προσκαιροῦ ζωῆς ἀγαθὸν νὰ τὴν σβύσῃ. Εἶχε πλήρη συναίσθησιν τῆς μετὰ θάνατον ζωῆς καὶ μὲ τὴν πίστιν αὐτὴν προσῆλθεν εἰς τὸν Κύριον, ἵνα διδαχθῆ ὡς μαθητῆς ἀπὸ τὸν ἀλάθητον Διδάσκαλον ποίας φροντίδας πρέπει νὰ καταβάλλῃ ἵνα ἐπιτύχῃ τῆς αἰωνίου ζωῆς.

A'

1. Εἶναι λυπηρὸν ὅτι πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ζοῦν χωρὶς ἐλπίδα αἰωνίου ζωῆς. Τὸ ἐνδιαφέρον καὶ αἱ φροντίδες τῶν ἀποβλέπουσιν εἰς τὴν πρόσκαιρον ζωὴν εἰς τὴν ὕλην, τὴν γαστέρα, τὸν πλουτισμόν. Τοὺς ἐνοχλεῖ ἡ ὑπόμνησις τῆς αἰωνίου ζωῆς. Καὶ ὅμως εἶναι δόγμα πίστεως, παρὰ τὴν ἐνόχλησιν τῆς ὑπομνήσεως, ὅτι ὑπάρχει ἡ μεταθανάτιος ζωὴ. Εἴτε μᾶς εὐχαριστεῖ, εἴτε μᾶς δυσαρεστεῖ, εἴτε θέλομεν, εἴτε ὄχι, μᾶς ἀναμένει ζωὴ κολλάσεως ἢ ζωὴ μακαρίας. Ἀπὸ αὐτὴν δὲ ἐδῶ τὴν σημερινὴν ζωὴν καλούμεθα νὰ ἐτοιμασθῶμεν διὰ τὴν ἄλλην, τὸ αἰώνιον μέλλον μας.

2. Αὐτὸ τὸ συμφέρον μας τὸ αἰώνιον δὲν μᾶς ἐπιβάλλει σύντονον καὶ σοβαρὰν φροντίδα διὰ τὴν ἐπέκεινα ζωὴν ; Πόσοι μεγάλοι ἐπιστήμονες δὲν ἐπίστευον καὶ δὲν ἐφρόντιζον περὶ τῆς ἀπολαύσεως τῆς αἰωνίου ζωῆς ! Ὁ μέγας μαθηματικὸς Κωσσὺ ἔλεγε : «... Αἰσθάνομαι ὅτι ἐὰν ἤθελον χάσει τὸ ἅγιον δῶρον τῆς πίστεως, ἡ ψυχὴ μου, ἢ ὁποῖα δὲν θὰ ἐγνώριζε πλέον τί νὰ πιστεύῃ καὶ τί νὰ φοβῆται, θὰ ἦτο ἀνήσυχος καὶ τεταραγμένη ἀπὸ τὴν σκέψιν τῆς ὑπάρξεως μιᾶς μελλούσης ζωῆς...».

3. Αἱ ἅγιοι Γραφαὶ καὶ ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ζωηρῶς δηλοῦσιν εἰς ἡμᾶς, ὅτι χωρὶς ἀγῶνας καὶ προσπάθειας δὲν ἀποκτᾶται ἡ αἰώνιος ζωὴ. Ὁ σημερινὸς νεανίσκος παρέχει σαφεῖς ἀποδείξεις.

B'

Ποῖα αἱ προϋποθέσεις κληρονομίας τῆς αἰωνίου ζωῆς ;

1. Ἡ τήρησις τῶν ἐντολῶν.

2) Ἡ τελειότης : α) Ἡ ἀπάρνησις κάθε ἐγκοσμίου, τὸ ὁποῖον γίνεται πρόσκομα εἰς τὸ καθῆκον περὶ αἰωνίου ζωῆς (Ματθ. 6, 23). Ἄν ὁ σημερινὸς πλούσιος εἶχε τοιοῦτο πρόσκομα τὸν πλοῦτον

«... Ἐρχεται νῦν, ὅτε οὐδεὶς δύναται ἐργάζεσθαι».

(Ἰωάν. 9, 4)

του, άλλος ἔχει τὴν δοξομανίαν, τὴν φιληδονίαν, τὴν πλεονεξίαν, ὁ πτωχὸς τὸν φθόνον τῶν ἀγαθῶν τοῦ ἄλλου... β) Ἡ ἐξάσκησης τῆς ἐμπράκτου ἀγάπης «διάδος πτωχοῖς». Ἄδύνατον χωρὶς τὰ πτερά τῆς ἐλεημοσύνης ν' ἀνέλθῃ κανεὶς στὰ οὐράνια σκηνώματα (Χρυσόστομος). Μόνον ὅταν ἐξασκήσωμεν τὴν ἐλεημοσύνην, τότε δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν τὴν βεβαιότητα τῆς ἀπολαύσεως τῆς αἰωνιότητος.

Πόσον διδακτικὴ εἶναι ἡ ἀφήγησις τῆς Ἁγ. Γραφῆς (Ἄριθ. 20, 17) ;

Ἄνω σχῶμεν τὰς καρδίας! Ἐκεῖ ἡ Πατρίς μας. Ἐκεῖ ν' ἀποβλέπουν αἱ ἐπίγειοι προσπάθειαι. Προσέξωμεν μὴ γράψωμεν εἰς τῆς παρουσίας ζωῆς τὸ περιθώριον τὰς περὶ αἰωνίου ζωῆς εἰδοποιήσεις τῆς Χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως.

Κυρίε! Ἡ ψυχὴ φλογίζεται ἀπὸ τὴν ἀκατάσχετον δίψαν τῆς αἰωνιότητος! Θέλωμεν νὰ ὑψωθῶμεν εἰς τὰ ὕψη τῆς ἠθικῆς τελειότητος. Συναισθανόμεθα ὅμως τὰς δυνάμεις μας πολλακίς νὰ ἐκλείπουν εἰς μίαν τοιαύτην ὕψωσιν. Σὲ παρακαλοῦμεν ἐνίσχυσέ μας τὴν θέλησιν. Θέριμανε τὴν ψυχὴν μας. Καὶ χάρισαί μας τὴν χαρὰν τοῦ Οὐρανοῦ. Ἀμήν.

2ον

Τὸ Μεγαλεῖον τοῦ Σταυροῦ

(εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ)

Ὁλόγλυκες μελωδίαις ἀντηχοῦν σήμερον στοὺς Ἱ. Ναοὺς τῆς Ἑλληνικῆς Ὁρθοδοξίας καὶ εὐώδη θυμιάματα ἀνέρχονται στὰ ὕψη συνεπαρμένα μετὰ τὴν εὐλάβεια τῶν πιστῶν ποὺ κατακλύζουν τοὺς Ναοὺς, διὰ νὰ αἰσθανθοῦν τὴν χάριν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, νὰ τὸν προσκυνήσουν εὐλαβικὰ καὶ νὰ λάβουν δύναμιν διὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ζωῆς.

*

1. Ὡ! Ποία ἀλλαγὴ! Ποία μεταβολή! Ὁ Σταυρὸς, τὸ ἀντικείμενον τοῦ ὄνειδισμοῦ, τῆς κατασχύνης καὶ τῆς κατάρτας, νὰ καταστῇ σύμβολον δόξης, εὐλογίας καὶ ἀγάπης! Ἀφ' ἧς στιγμῆς ὁ Χριστὸς ἀπέθανεν ἐπ' αὐτοῦ, τὸν καθηγίασε καὶ ἐπῆλθεν ἡ τελεία μεταβολή. Τὴν εὑρεσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ μετὰ ἀγαλλίασιν, ὡς κοσμοχαρμόσυνον γεγονός, ἐχαιρέτισεν ἡ Ἁγία Ἐλένη, Χοσρόης ὁ Βασιλεὺς τῆς Περσίας, ὅτε ἐκυρίευσε τὰ Ἱεροσόλυμα, ἀπεκόμισε μεθ' ἑαυτοῦ ὡς πολῦτιμον λάφυρον τὸν Τιμίον Σταυρόν... Καὶ ὁ Αὐτοκράτωρ Ἡράκλειος νικητὴς τῶν Περσῶν ἀνέκτησε τὸ Τιμίον Ξύλον.

2. Πόσοι στὸ ἀντίκρυσμα τοῦ Σταυροῦ αἰσθάνονται ρίγος ἐξ εὐλαβείας καὶ ἐγνωμοσύνης! Διότι :

3. Ὁ Σταυρὸς τοῦ Ἰησοῦ εἶναι ἡ δόξα μας.

Ἄνεδειχθη τρόπαιον κατὰ τοῦ Σατανᾶ, τῆς ἀμαρτίας, καὶ ἀπελύτρωσε τὸν κόσμον. (Γαλ. 6,14).

«Ἴδου λέγω ὑμῖν, ἐπάρατε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ θεάσαθε τὰς χώρας, ὅτι λευκαὶ εἰσὶ πρὸς θερισμὸν ἤδη».
(Ἰωάν. 4, 35)

4. Ἐν τῷ σημείῳ καὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Σταυροῦ οἱ Ἀπόστολοι πανταχοῦ ἔσπειραν τὸ κήρυγμα τοῦ Εὐαγγελίου. (Α' Κορ. 1,18).

5. Ὑπῆρξε τὸ νικητήριον σύνθημα τοῦ Μ. Κωνσταντίνου κατὰ τοῦ εἰδωλολατρικοῦ στρατοῦ τοῦ Μαξεντίου (*Ὁραμα: Ἐν τούτῳ Νίκα).

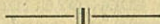
6. Ὁ Σταυρὸς εἶναι ἡ σημαία τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἡ ὁποία διὰ τῶν εἰρηνικῶν μαχῶν τῆς θά συντρίφη τὰς σημαίας τῶν ὑλιστικῶν καὶ ἀντιθέων δυνάμεων.

7. Ὁ Σταυρὸς διδάσκει ἀγάπην, αὐτοθυσίαν, ἀθανασίαν, πολιτισμόν, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰ σύμβολα τοῦ μίσους καὶ τῆς βαρβρότητας (σβάστικα-σφυροδρέπανον).

Γοητευμένοι ἀπὸ τὴν θέαν τοῦ Σταυροῦ, ἅς προσκυνήσωμεν αὐτὸν μετὰ δάκρυα μετανοίας καὶ μετὰ τὰ χεῖλη μας ψαλλίζοντα τὸν ὄραϊον ὕμνον τῆς Ἐκκλησίας μας:

«Σταυρὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ, Χριστιανῶν ἡ ἐλπίς, πεπλανημένων ὁδηγέ, χεῖμαζομένων λιμῆν, ἐν πολέμοις νίκος, οἰκουμένης ἀσφάλεια, νοσοῦντων ἰατρέ, νεκρῶν ἡ ἀνάστασις, ἔ λ έ η σ ο ν ἡ μ ᾶ ς».

† Ὁ Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ

ΣΚΕΛΕΤΟΙ ΚΗΡΥΓΜΑΤΩΝ

1.

Εἰς τὴν Κυριακὴν πρὸ τῆς Ὑψώσεως

(13 Σεπτεμβρίου 1953)

«...Ἴνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔζη ζωὴν αἰώνιον».

(Ἰω. 3, 15)

Ἡ Ἐκκλησία προπαρασκευάζει τοὺς πιστοὺς διὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Σταυροῦ τοῦ Κυρίου. Καὶ διακηρύσσει σήμερον τὴν μεγάλην ἀξίαν τῆς πίστεως εἰς Ἐκεῖνον, ὅστις καθηγίασε τὸν Σταυρὸν διὰ τοῦ Αἵματος τῆς ὑπερτάτης Θυσίας. Ἄς ἐγκύψωμεν καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν μελέτην τοῦ σωτηρίου τούτου ζητήματος καὶ ἅς ἀρυσθῶμεν δύναμιν ἀπὸ τὰ νάματα τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, διὰ νὰ μὴ ἀναλωθῶμεν ὑπὸ τοῦ καύσωνος τῆς κυριαρχοῦσης ἁμαρτίας.

Α'

Ἀποτελοῦσιν ἰδίαν κοινωνίαν «ἐκλεκτὴν» οἱ εἰς Χριστὸν πιστεύσαντες. Εἶναι οὗτοι οἱ «ἀφορίσαντες ἑαυτοὺς ἀπὸ τοῦ κόσμου», οἱ ἔχοντες ὑποχρέωσιν νὰ τηρηθῶσιν «ἄσπιλοι ἀπὸ τοῦ πονηροῦ», οἱ ἡγιασμένοι διὰ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου, οἱ ἔχοντες «ἐπαγγελίαν ζωῆς τῆς νῦν καὶ τῆς μελλούσης».

Ἐχομεν ἡμεῖς, οἱ σημερινοὶ πιστοὶ, ἐπίγνωσιν τῆς τοιαύτης ἡμῶν ιδιότητος; Μαρτυρεῖ ἡ ζωὴ μας, ὅτι ὑπολογίζομεν πολὺ

«Καὶ ὁ θερίζων μισθὸν λαμβάνει καὶ συνάγει καρπὸν εἰς ζωὴν αἰώνιον».

(Ἰωάν. 4, 36)

τήν ιδιότητά μας ὡς μαθητῶν τοῦ Χριστοῦ, ὧν ἡ ζωὴ πρέπει εἰς δόξαν Θεοῦ νὰ δαπανᾶται; Εἶναι ἡ σημερινὴ μορφή τῶν χριστιανικῶν λεγομένων κοινωνιῶν ἡ ἀρμόζουσα εἰς τοὺς ὁπαδοὺς τῆς Αἰωνίας Ἀγάπης; Ἐχομεν τὴν Ἐκκλησίαν ὡς πραγματικὴν πηγὴν καὶ ὡς κύριον κέντρον τῆς ζωτικότητός μας; Κυβερνᾷ, μῖα λέξει, ὁ Χριστὸς τὴν ζωὴν μας;...

Ἄς φροντίσῃ ἕκαστος ν' ἀπαντήσῃ ἐνδομύχως εἰς τὰ ἐρωτήματα ταῦτα... Καὶ τί δὲν θὰ ἀνακαλύψωμεν, δυστυχῶς, ἂν ἀπλῶς ἐπισκοπήσωμεν καὶ αὐτὴν τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ἔργων μας!...

Καὶ ὅμως θέλημα τοῦ Θεοῦ εἶναι καὶ σκοπὸς τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ ἐτέθη «ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτὸν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον».

Εἶναι πρόθυμος ὁ Κύριος ν' ἀναπληρώσῃ διὰ τῆς χάριτός Του τὴν ἀσθένειαν τὴν ἰδικήν μας, ἔαν εἰλικρινῶς πιστεύωμεν εἰς αὐτόν. Δὲν θέλει νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ χαθῶμεν...

Ἔως πότε, ἄνθρωποι, θὰ κοιμώμεθα;

Β'

Ἄς μὴ εἶπῃ τις ὅμως «ἐγὼ πιστεύω», χωρὶς νὰ ἀποδεικνύῃ εἰς ὅλην τὴν ζωὴν Του, ὅτι κυριαρχεῖται ἀπὸ τὴν πίστιν του. Ἄς μὴ νομισθῇ, ὅτι εἶναι ἀρκετὸν νὰ δεχθῇ τις μερικὰς θεωρητικὰς ἀληθείας, ὅπως δέχεται οἰασδήποτε ἄλλας γνώσεις ἐπιστημονικὰς· δὲν εἶναι τοῦτο ἀρκετὸν διὰ τὴν σωτηρίαν· «καὶ τὰ δαιμόνια πιστεύουσι καὶ φρίττουσιν» (Ἰακώβ. 2, 19).

Χρειαζέται συνέπεια πρὸς τὰς θεωρητικὰς ἀληθείας, ἀπαιτεῖται, ὅπως ὀλόκληρος ὁ ψυχικὸς κόσμος τοῦ ἀνθρώπου μεταβληθῇ· ὀλόκληρος ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις πρέπει νὰ ὑποταγῇ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ· πᾶσαι αἱ ἀνθρώπιναι ἐπιθυμίαι νὰ ἐξαγιασθῶσιν· ἡ ζωὴ ὀλόκληρος τοῦ πιστοῦ νὰ εἶναι ἐμφάνισις τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῷ Χριστοῦ.

Εἰς τὸν ἄνθρωπον τοῦτον ἀνήκει ἡ πληροφορία, ὅτι «ἔχει ζωὴν αἰώνιον», τῆς ὁποίας τὸν ἀρραβῶνα δέχεται ἀπὸ τῆς παρουσίας στιγμῆς. Εἰς τὸν πιστὸν τοῦτον ἐδόθη ἡ δύναμις νὰ μετακινή τὰ ὄρη (Ματθ. 17, 20), νὰ πατή «ἐπὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἐχθροῦ» (Λουκ. 10, 19), νὰ μὴ δύναται ν' ἀδικηθῇ ἀπὸ τίποτε, νὰ ἔχη βαθεῖαν καὶ ἀδιατάρακτον τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς του (Ματθ. 11, 29).

Ἀπὸ τοῦ τοιοῦτου πιστοῦ ἀντλεῖ παρηγορίαν ὁ τεθλιμμένος καὶ στήριγμα ὁ κλονιζόμενος καὶ φῶς ὁ ἀγνωστὸν τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας. Οἱ τοιοῦτοι πιστοὶ εἶναι «λύχνοι καίομενοι καὶ φαίνοντες» ἐν τῷ κόσμῳ (Ἰω. 5, 35). Αὐτοὶ ἀποτελοῦσι τὸ «ἄλας», τὸ ὁποῖον θὰ προλάβῃ τὴν σήψιν τοῦ κόσμου (Ματθ. 5, 13) καὶ τὴν «ζύμην», ἣτις θὰ ζυμώσῃ «ὅλον τὸ φύραμα» (Α' Κορ. 5, 6).

Πράγματι παρ' αὐτοῖς ἀποδεικνύεται πόσον εἶναι «θαυμαστός ὁ Θεὸς ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ»!

★

Πίστις λοιπόν, ζῶσα καὶ ἐνεργός. Πίστις ζῶσα καὶ ἐν παντί

«Ἐν γὰρ τούτῳ ὁ λόγος ἐστὶν ἀληθινός, ὅτι ἄλλος ἐστὶν ὁ σπείρων καὶ ἄλλος ὁ θερίζων».
(Ἰωάν. 4, 37)

έκδηλουμένη. Πίστις επιβάλλουσα απόλυτον εις τὸ θεῖον θέλημα ὑποταγὴν. Τοῦτο εἶναι ἡ ἀναγκαία προϋπόθεσις τῆς σωτηρίας, ἡ ἐγγύησις τῆς επικρατήσεως τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς (Ματθ. 6, 10).

Εἰς τὴν Κυριακὴν μετὰ τὴν "Υψωσιν

(20 Σεπτεμβρίου 1953)

«Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἐλθεῖν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καὶ ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκολουθεῖτω μοι».
(Μάρκ. 8, 34)

Διὰ τῆς σημερινῆς εὐαγγελικῆς διδασκαλίας (Μάρκ. 8, 34—9, 1) ἡ Ἐκκλησία προβάλλει ἐνώπιον τῶν πιστῶν τὰς ἀναγκαίας προϋποθέσεις, ὑπὸ τὰς ὁποίας καὶ μόνας θὰ εἶναι δυνατόν νὰ ἐπωφεληθῶμεν τῶν δωρεῶν τῆς Θουσίας τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποίαν ἡ προλαβοῦσα ἱερά ἐορτὴ τοῦ Τιμίου Σταυροῦ μᾶς ὑπέμνησε τόσον ζωηρῶς.

Α'.

Δὲν χρειάζεται ὁπαδοὺς «ὅπως-ὅπως» ὁ Χριστός, οὐδ' ἐνδιαφέρεται διὰ νὰ ἔχη πολλοὺς οἱ ὁποῖοι θὰ τοῦ φωνάζουν «Κύριε, Κύριε» (Ματθ. 7, 21). Ἐπιθυμεῖ νὰ ἔχη φίλους ἀφωσιωμένους, ἐτοιμοὺς νὰ ἐφαρμόσουν τὸ θέλημα τοῦ Οὐρανοῦ Πατρὸς καὶ νὰ πραγματοποιήσουν τὸν θεῖον προορισμὸν των ἐπὶ τῆς γῆς, ὅπως Ἐκεῖνος τελειῶς ἐξεπλήρωσε τὴν ἰδικήν Του ἀποστολήν, «γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ Σταυροῦ» (Φιλίπ. 2, 8). Διὰ τοῦτο ἀπαιτεῖ, πρῶτιστα πάντων, τὴν ἐλευθέραν, τὴν ἀβίαστον ἐκλογὴν, τὴν ἀληθινὴν προτίμησιν, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ ἀληθινὸν πόθον πρὸς τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν τελειότητα, τὴν ὁποίαν μόνον ἐν τῷ Χριστῷ δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ εὔρη.

Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ὁμως, καθ' ἣν ἡ ἐκλογὴ θὰ ἔχη γίνῃ, δὲν δύναται πλέον νὰ ὑπάρχη εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου θέσις διὰ πράγματα φθαρτά· δὲν δύναται νὰ ὑποκύπτῃ ὁ πιστὸς εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἀγαπῶν τὸν Χριστὸν ὑπὲρ πάντα, θὰ τὸν ἀγαπήσῃ καὶ ὑπὲρ ἑαυτὸν, θ' ἀπαρνηθῇ πρὸς χάριν Του ὀλόκληρον τὸν ἑαυτὸν του, τὰς συνηθείας του, τὰς κλίσεις του, τὰς ἀδυναμίας του, τὰς ἐπιθυμίας του, τὴν σοφίαν του, πᾶν ὅ,τι ἔχει σχέσιν πρὸς τὸ «Ἐγώ» του, ἡ πρὸς τὸ ὁποῖον ἀγάπη ἀποτελεῖ τὴν ρίζαν πάσης ἁμαρτίας.

Ἀγαπῶν τὸν Χριστὸν ὑπὲρ πάντα, παρ' Αὐτοῦ ἀντλῶν θάρρος καὶ δύναμιν, ὁ πιστὸς αἰσθάνεται ἑαυτὸν πρόθυμον νὰ «ἄρῃ τὸν σταυρὸν αὐτοῦ». Φέρει μετὰ ἐγκαρτερήσεως τὰς δυσκολίας καὶ τοὺς πειρασμοὺς τῆς ζωῆς καὶ ὡς μόνον ὀδηγὸν ἐν τῷ βίῳ ἔχει τὸ παράδειγμα τοῦ Ἐσταυρωμένου Χριστοῦ, τοῦ ὁποίου ἀκολουθεῖ τὰ αἱματοβαφῆ ἴχνη.

Β'.

Πιστοὶ βεβαίως ὑπάρχουσι σήμερον πολλοί, ἢ μᾶλλον ἰσχυ-

«Ἴνα καὶ ὁ σπείρων ὁμοῦ χαίρῃ καὶ ὁ θερίζων».

(Ἰωάν. 4, 36)

ρίζονται πολλοί, ὅτι πιστεύουσιν εἰς τὸν Χριστόν. Ἄλλ' ἄρα γε, ἔχουν τηρηθῆ δι' αὐτοὺς αἱ προϋποθέσεις αὗται; Τηροῦνται δι' ἡμᾶς τὴν στιγμὴν ταύτην;

Εἶναι ἀπόλυτος ἡ ἐκλογή μας καὶ μοναδικὴ ἡ ἀφοσίωσις μας εἰς Ἐκεῖνον, ὅστις «παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν»; (Ἐφεσ. 5, 2). Αἰσθανόμεθα τὸ ἠθικὸν θάρρος, τὸ ὁποῖον μόνη ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Χριστὸν ἐμπνέει, καὶ ἔχομεν ὄλην τὴν ἀκλόνητον ἀπόφασιν νὰ ὑπομείνωμεν πᾶσαν κᾶκωσιν, χάριν τῆς πραγματώσεως τοῦ προορισμοῦ μας; Ἀκολουθοῦμεν ἐν τῇ ζωῇ τὸ παράδειγμα τοῦ Χριστοῦ;

Πολὸ φοβοῦμαι, ὅτι τὰ πράγματα πᾶν ἄλλο ἢ δύνανται ν' ἀπαντήσωσι καταφατικῶς εἰς τὰ ἀδυσώπητα ταῦτα ἐρωτήματα... Δὲν ἔχομεν ἢ νὰ προσέξωμεν τί γίνεται εἰς τὰς λεγομένας χριστιανικὰς κοινωρίας...

Διατὶ ὄχι καὶ νὰ παρατηρήσωμεν ὅ,τι συμβαίνει εἰς τὰ βάθη τῶν καρδιῶν μας;...

Καὶ ἔπειτα παραπονοῦνται μερικοί, διότι δὲν ἠλλαξεν ἀκόμη τοῦ κόσμου ἡ μορφή παραπονοῦνται, διότι ὑπάρχει ἀκόμη ἡ ἀδικία καὶ ἡ κακία εἰς τὸν κόσμον!...

Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ φύγη τὸ κακὸν ἀπὸ τὸν κόσμον, ἐὰν ὁ καθεὶς δὲν φροντίσῃ νὰ τὸ ἐκριζώσῃ ὁ ἴδιος ἀπὸ τὴν ἰδικήν του ψυχὴν;... Πόσον ἀγαπᾷ ὁ κόσμος ν' αὐταπατάται!... Καὶ ὅμως τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ ἀπευθύνεται πρὸς τὰ ἄτομα, πρὸς ἕνα ἕκαστον ἐξ ἡμῶν ἰδιαιτέρως...

Καὶ ἡ σημερινὴ ἀκόμη πρόσκλησις «ὅστις θέλει...» ἀπευθύνεται πρὸς τὸν καθένα ἐξ ἡμῶν...

Πόσοι ἀπὸ ἡμᾶς θ' ἀκολουθήσουσιν τὴν φωνὴν τῆς ;

*

Ἄγαπητοί. Δὲν εἶναι δυνατόν νὰ παίξῃ τις ἀτιμωρητὴ μὲ τὰς θείας ἀληθείας. Καὶ εἶναι ἐμπαιγμὸς τὸ νὰ νομίζῃ τις, ὅτι δύναται νὰ δώσῃ μέρος μόνον τῆς ψυχῆς του εἰς τὸν Χριστόν. Ὁ ἴδιος τὸ εἶπεν εἶναι τελείως ἀσυμβίβαστον τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου: «Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν καὶ μαμωνᾷ» (Ματθ. 6, 24) καὶ ἡ ἐκλογή πρέπει νὰ γίνῃ ἅπαξ διὰ παντός, ἀπόλυτος καὶ ὀριστικὴ. Δὲν ἐκβιάζεται κανεὶς: «Ὅστις θέλει...»
Ε. Γ. Μ.

ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥ ΑΜΒΩΝΟΣ

Εἰς τὴν ΙΔ' Κυριακὴν τοῦ Ματθαίου

(30 Αὐγούστου 1953)

Ἡ σημερινὴ Εὐαγγελικὴ μας περικοπὴ μᾶς ὀμιλεῖ διὰ τὴν φιλάνθρωπον πρόσκλησιν, τὴν ὁποίαν μᾶς ἀπευθύνει ὁ Θεός, ποῦ ἐπιθυμεῖ νὰ μᾶς χάριση τὴν μοναδικὴν εὐτυχίαν, τὴν εὐτυχίαν,

«Ἐγὼ ἀπέστειλα ὑμᾶς θερίζειν ὃ οὐχ ὑμεῖς κεκοπιᾶκατε...»

(Ἰωάν. 4, 38)

πού μόνον πλησίον Του εἶναι δυνατόν νά εὕρῃ ὁ ἄνθρωπος.
 Ὅταν οἱ ἄνθρωποι μᾶς καλοῦν εἰς μίαν συναναστροφήν, εἰς μίαν ἑορτήν ἢ ὀπουδήποτε ἄλλοῦ, τὸ θεωροῦμεν ὡς μίαν τιμητικὴν διάκρισιν καὶ προσπαθοῦμεν μὲ κάθε τρόπον νά ανταποδώσωμεν τὴν φιλοφρόνησιν, διὰ νά φανῶμεν ἄνθρωποι εὐγενεῖς καὶ πολιτισμένοι. Θὰ σᾶς ἔτυχεν ὅμως νά γνωρίσετε ἄνθρώπους, οἱ ὅποιοι ἄρνοῦνται—νά δεχθῶν τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ὅποιοι, δὲν αἰσθάνονται καμμίαν ἐντροπήν διὰ τὴν ἄρνησίν των. Ἀλλὰ θὰ σᾶς ἔτυχεν—ἀκόμη χειρότερον— νά συναντήσετε καὶ ἄνθρώπους, οἱ ὅποιοι ὄχι μόνον δὲν ἐντρέπονται, ἀλλὰ καὶ καυχῶνται διότι δὲν ἐδέχθησαν τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ! Θεωρεῖται—δυστυχῶς—ἀπὸ πολλοὺς ἢ ἄρνησις αὐτῆ, ὡς ἡ μόνη εὐκαιρία διὰ νά ἐπιδείξουν τὴν σταθερότητα (;) τοῦ χαρακτῆρος (;) των, τὴν ἐλευθερίαν (;) τῆς σκέψεώς (;) των, τὸν πλοῦτον (;) τῶν γνώσεών (;) των κ.λ.π. κ.λ.π. Καὶ κινδυνεύει νά γίνῃ «τῆς μόδας» ἢ ἐπιδειξις αὐτῆ καὶ ἐξ αἰτίας τῆς νά κατηγορηθῆ ὡς... καθυστερημένος κάθε ἄνθρωπος πού δὲν μιμεῖται τὴν... εὐγένειαν καὶ τὸν... πολιτισμὸν καὶ τὴν... σοφίαν τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν, τῶν κατ' ἐξοχὴν εὐγενῶν καὶ πολιτισμένων καὶ σοφῶν!

Ταλαίπωρη κοινωνία! Πού κατήντησες! Πόσον αἰ λέξεις ἔχουν χάσει τὴν πραγματικὴν των σημασίαν εἰς τὰ χεῖλη ἐκείνων, πού καυχῶνται πῶς εἶναι οἱ καλλίτεροί σου ἐκπρόσωποι, καὶ θέλουν πολλὰκις νά εἶναι οἱ ἡγέται σου, καὶ ζητοῦν μὲ κάθε τρόπον νά σοῦ ἐπιβάλλουν τὸν... πολιτισμὸν των!

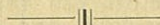
Ἄν περιωρίζοτο τοῦλάχιστον ἕως ἐδῶ... Ἀλλὰ προχωροῦν ἀκόμη περισσότερο. Δὲν ἄρνοῦνται ἀπλῶς, δὲν καυχῶνται μόνον διὰ τὴν ἄρνησιν, ἀλλὰ καὶ καταδιώκουν πολλὰκις ἐκείνους, πού τοὺς διαβιβάζουν τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ! Δὲν ἀνέχονται νά τοὺς βλέπουν! διότι ἡ παρουσία των εἶναι ζωντανὸς ἔλεγχος τῆς κακῆς των διαγωγῆς! Καὶ τοὺς κατατρέχουν καὶ τοὺς συκοφαντοῦν, καὶ—ὅταν ἔχουν τὴν εὐκαιρίαν—ἐπιβουλεύονται καὶ τὴν ζωὴν των ἀκόμη. Αὐτὸς ἦτο καὶ εἶναι καὶ θὰ εἶναι τῶν ἀνθρώπων τοῦ Θεοῦ ὁ κλῆρος, διότι ἡ κακία τῶν ἀνθρώπων τοῦ κόσμου δὲν ἀνέχεται τὸν ἔλεγχον, δὲν δύναται νά ὑποφέρῃ τὴν παρρησίαν, δὲν ἀντέχει εἰς τὸ φῶς τοῦ κηρύγματος τοῦ Εὐαγγελίου, δὲν τὴν συμφέρει ν' ἀφήσῃ ἀνοικτὸν τὸν δρόμον εἰς τοὺς αἰχμαλώτους τῆς διὰ ν' ἀκολουθήσουν τὴν κλῆσιν τοῦ Θεοῦ...

Παραστατικώτατα περιγράφει ἡ σημερινὴ παραβολὴ τὴν κατάστασιν ὅλων αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι «οὐκ ἤθελον ἔλθειν», δὲν ἤθελαν νά δεχθῶν τὴν πρόσκλησιν τῶν βασιλικῶν γάμων καὶ ἔφθασαν μέχρι τοῦ σημείου νά ἐξαπατήσουν ὅλους ἐκείνους τοὺς δούλους, διὰ τῶν ὁποίων ὁ βασιλεὺς ἐπανάλαβε τὴν πρόσκλησίν του, «κρατήσαντες—λέγει— τοὺς δούλους αὐτοῦ ὕβρισαν καὶ ἀπέκτειναν». Ποῖος δὲν βλέπει εἰς τὴν Εὐαγγελικὴν αὐτὴν παραβολὴν τὴν εἰκόνα τῆς σημερινῆς κοινωνίας, τῆς ἀφιερωμένης εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τοῦ ὕλικου συμφέροντος καὶ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Μαμωνᾶ; Πόσους καὶ πόσας δὲν βλέπομεν προ-

«... Ἄλλοι κεκοπιάκασι καὶ ἡμεῖς εἰς τὸν κόπον αὐτῶν εἰσεληλύθατε».
 (Ἰωάν. 4, 38)

τιμώντας ν' ἀπέλθωσιν «ὁ μὲν εἰς τὸν ἴδιον ἀγρόν, ὁ δὲ εἰς τὴν ἐμπορίαν αὐτοῦ», ἀντὶ νὰ ἀκούσουν τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ! Καὶ πόσοι καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας δὲν ὕβριζον καὶ δὲν ἐξοντώνουν, ἐκεῖνους ἀκριβῶς, τοὺς ὁποίους ὁ Κύριος στέλλει, διὰ νὰ χρησιμεύσουν ὡς ἄγγελοι τῆς σωτηρίας των; Ὁ Κύριος ὁμῶς, ἔχει καὶ ἄλλους νὰ καλέσῃ, καὶ πολλάκις οἱ ἐκλεκτοὶ Του ἀναδεικνύονται μεταξὺ ἐκείνων, ἀπὸ τοὺς ὁποίους κανεὶς δὲν περιμένει τίποτε.

Εἴθε καὶ ἡμεῖς νὰ εἴμεθα μεταξὺ τῶν ἐκλεκτῶν τοῦ Θεοῦ.
X.

ΑΠΟ ΤΟ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΟΝ ΣΥΝΑΞΑΡΙ

ΙΕΡΕΥΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

Αἱ σελίδες τοῦ «Ἐφημερίου» θὰ ἀσχοληθοῦν σήμερον μὲ τὸν «Παπα - Δημήτρη πὺ σκότωσε τὸ στοιχειό». Δὲν γνωρίζω ἐὰν ἄλλοι ἐνορῶται ἐδημιούργησαν διὰ τὸν ἐφημερίον των παρομοίαν παράδοσιν μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ χωρίου Πλανητέρου - Καλαβρῦτων ἱστορουμένην διὰ τὸ «ἄξιο παλληκάρι» τοῦ δήμου Κλειτορίας, τὸν Παπα - Δημήτρη Παπαθανασίου. Ἀπόγονοι τοῦ μυθολογικοῦ ἥρωος Κλείτορος ὄντες, κοντὰ εἰς τὰ ἱστορικά Ἀροῦα νειὰ ὄρη βιοῦντες, εἰς τὰ ἀείποτε ἀδούλωτα ριζοβούνια τοῦ Χελμοῦ κατοικοῦντες, περιφερόμενοι εἰς τοὺς δρυμῶνας καὶ τὰ ἐλατοβριθῆ δάση τῶν ἐκεῖ ὄροσειρῶν καὶ χαραδρῶν, εἰς τῶν Νεραϊδῶν τὰς περιφερείας κινούμενοι, καὶ τούτων τὰ νερά, ἀπὸ νεραϊδόβρυσες, πίνοντες, τὰ ἀθάνατα ὕδατα τῆς ἱστορικῆς πηγῆς τῆς Στυγός, ἀπὸ μακρόθεν, κρημιζόμενα θεωροῦντες, συνεχῶς ἀκούοντες καὶ διδασκόμενοι ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴν μυθολογίαν καὶ τὴν τοπικὴν ἱστορίαν των, καθημερινῶς ἀντικρίζοντες τὰ Κυκλώπεια τείχη τοῦ χωρίου των, καὶ μέσα εἰς τὰ διάφορα στοιχεῖα τῆς ἐκεῖ φύσεως διαρκῶς ζῶντες, εἶναι φυσικόν, ὡς γνήσιοι τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἀπόγονοι, ὅτι ἐδημιούργησαν μίαν τοιαύτην δοξασίαν, παράδοσιν, διὰ τὸ «μοναδικὸ γενναῖο παλληκάρι τοῦ χωριοῦ», τὸν Παπα - Δημήτρη. «Ὁ Παπα - Δημήτρης ἐσκότωσε τὸ στοιχειὸν τοῦ ποταμοῦ μας, τοῦ νεροῦ μας», λέγουσιν σήμερον ὅλοι οἱ κάτοικοι τοῦ Πλανητέρου. Αὐτὸ εἶναι τὸ μέγα ἀνδραγάθημα τοῦ ἐν λόγῳ ἐφημερίου, ὁ φόνος δηλὸν ὅτι «τοῦ στοιχειοῦ». Ὡς ἥρωος ἐνὸς τόσοσιν μεγάλου καὶ ἱστορικοῦ ἄθλου μνημονεύεται ὁ Ἱερεὺς ὑπὸ τῆς σημερινῆς γενεᾶς.

«Τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμφαντός με Πατρός, ἵνα πᾶν ὁ δέδωκέ μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ».
(Ἰωάν. 6, 39)

Πρέπει νὰ κατηγορηθοῦν οἱ χριστιανοὶ μας, ὡς εἰδωλοποιοὶ καὶ εἰδωλολάτραι διὰ τὴν γονιμωτάτην φαντασίαν των καὶ διὰ τὴν δημιουργίαν τοιούτων διδακτικῶν παραδόσεων; Μήπως καὶ διὰ τὸν ἅγιον Γεώργιον δὲν παραδίδεται καὶ ἀναγράφεται, ὅτι ἐφόνησε τὸν δράκοντα τῆς Ἀτταλείας καὶ ἔσωσε τὴν βασιλοπούλαν ἀπὸ τὴν βορὰν τοῦ κήτους; Καὶ ὑπὸ τὴν ἀναγραφομένην καὶ εἰκονιζομένην αὐτὴν ἱστορίαν, δὲν συνεχίζεται ἡ ἑλληνικὴ παράδοσις, δὲν ἐμφανίζεται μὲ χριστιανικὸν ἔνδυμα τῆς Ἀνδρομέδας ἢ ἀρπαγῆ καὶ ἡ σωτηρία, ὑπὸ τοῦ Περσέως; Δὲν μαρτυροῦσι ταῦτα τὸν συνεχῆ καὶ ἀδιάρρηκτον σύνδεσμον τῶν νεωτέρων ἑλληνικῶν γενεῶν μετὰ τῶν παλαιωτάτων; Κανένα φυσικὸ ἢ ἀνθρώπινον «στοιχεῖο» δὲν ἠδυνήθη, διὰ τῶν χιλιετηρίδων, νὰ σπᾶσῃ αὐτὸν τὸν σύνδεσμον, αὐτὴν τὴν ἑλληνικὴν ἀλυσίδα. Καὶ «τὸ ξακουστὸ παλληκᾶρι τοῦ Πλανητέρου», ὁ Παπα-Δημήτριος, πολεμῶν ἐπὶ χρόνια πολλά, τρέχων μὲ τὸ ἄλογόν του καὶ διώκων «τὸ στοιχεῖο» ἐδῶ καὶ ἐκεῖ διαρκῶς, ἐπέτυχε νὰ τὸ φονεύσῃ, καὶ νὰ ἐλευθερώσῃ τὸ νερὸ τοῦ χωρίου του. Ἔτσι μποροῦν σήμερον ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νὰ πηγαίνουν στὰ νερά, εἴτε ἡμέραν εἴτε νύκτα, καὶ νὰ παίρνουν ἐλευθέρως νερὸ, χωρὶς κανένα φόβον, ἀπὸ τὸ ἐκεῖ πρότερον κρυπτόμενον καὶ ἐμφανιζόμενον «στοιχεῖο» τοῦ ποταμοῦ. Κανένας λαϊκὸς ἥρωας δὲν ἐπέτυχε νὰ ἐξοντώσῃ τὸ αἰμοβόρον θηρίον τῆς πηγῆς τοῦ χωρίου. Ὁ ἐν λόγῳ ὄμως ΙΕΡΕΥΣ μὲ ἕνα «μπουλούκι» πιστῶν ἑνοριτῶν του, τὸ ἐφόνησε καὶ ἔσωσεν ὁλόκληρον τὸ χωρίον ἀπὸ τὸ ἀνθρωπόμορφον καὶ ἀδηφάγον τέρας.

Δυστυχῶς μόνον ἕνα, ἀπὸ τοὺς πολλοὺς, συναγωνιστὴν του γνωρίζομεν. Αὐτὸς ὀνομάζετο Γεώργιος Κουρῆς. Ἐγνώρισε πολὺ καλὰ τοῦ Παπα-Δημήτριου, τοὺς πολυετεῖς ἀγῶνας μὲ τὸ ἀδάμαστον καὶ ἄτρωτον «στοιχεῖο», τοὺς κόπους του, τὴν ὑπακοὴν εἰς τοὺς ἀνωτέρους του, τὸν ἱερὸν ζῆλον του καὶ τὸ ἀδιάπτωτον ἐνδιαφέρον του, διὰ τὸ «μπουλούκι» του, τοὺς συγγωροὺς, τοὺς πατριώτας του.

Αὐτὸς μᾶς ἔγραψε, δι' ὀλίγων πολλά, καὶ αὐτὸς μᾶς περιέσωσε τὸ μικρὸ Συναξάρι τοῦ Παπα-Δημήτριου. Δεῦτε, ἀγαπητοὶ ἀναγνώσται, ἄς διαβάσωμεν τὸ σωθὲν μοναδικὸν Συναξάρι τοῦ ΙΕΡΕΩΣ τῆς Κλειτορίας, καὶ ἄς μάθωμεν, πότε ἤρρισε νὰ πολεμῇ ὁ ἐφημέριος, ποίους καὶ πόσους εἶχε συντρόφους, πόσα χρόνια ἐπολέμησε καὶ πῶς ὀνομάζετο τὸ «στοιχεῖο».

«Μεταμορφοῦσθε τῇ ἀνακαινώσει τοῦ νοῦς ὑμῶν...»

(Ρωμ. 12, 2)

Πιστοποιῶ

ὁ ὑποφαινόμενος ὅτι ὁ κύριος Δημήτριος ΙΕΡΕΥΣ Παπαθανασίου, κάτοικος τοῦ χωρίου *Πλανητέρον* τοῦ δήμου Κλειτορίας τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, δράξας τὰ ὄπλα ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἱεροῦ Ἀγῶνος ἔδραμεν εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης καὶ καταταχθεὶς ὑπὸ τὴν σημαίαν τῶν ἐλληνικῶν στρατευμάτων ὡς μουλουξῆς (=ἀρχηγὸς ομάδος, διοικητὴς μουλουκίου = πολεμιστῶν μέχρως εἴκοσιν ἀνδρῶν) εἶχεν ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν του ἱκανὸν ἀριθμὸν στρατιωτῶν συγχωρίων του, παρευρέθη εἰς διαφόρους ΠΕΡΙΦΗΜΟΥΣ μάχας καὶ συμπλοκάς τῶν Ἑλλήνων μετὰ τῶν Τούρκων καὶ ἐν γένει δὲν ἔπαυσε πολεμῶν ὑπὲρ τῆς πίστεως καὶ πατρίδος μέχρως ὅτου ἠλευθερώθη ἡ πατρίς.

Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος ὁ διαληφθεὶς *Δημήτριος ἱερεὺς Παπαθανασίου* προσεφέρθη μὲ πατριωτικὸν ζῆλον καὶ γενναιότητα ἐκπληρῶν ἐντίμως τὰ στρατιωτικὰ χρέη του καὶ ὑπήκων εἰς τὰς διαταγάς τῶν ἀνωτέρων του.

Ὅθεν κατ' αἴτησίν του τοῦ δίδεται τὸ παρὸν πιστοποιητικὸν νὰ τοῦ χρησιμεύσῃ ὅπου δεῖ.

Τὴν 17ην 8βρίου 1846.

Καρνεσί.

Γεώργιος Κουρῆς
Λοχαγὸς

Κατὰ τὸ Συναξάρι λοιπὸν ὁ Παπα-Δημήτριος ὀπλίσθη καὶ ἤρχισε νὰ πολεμῇ μὲ «ζῆλον» καὶ «γενναιότητα» τοὺς Τούρκους, ἦτοι «τὸ στοιχείο», ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς ὑψώσεως τῆς σημαίας ὑπὸ τοῦ Γερμανοῦ οὐ μακρὰν τοῦ χωρίου του, μὲ (20) εἴκοσιν ἐκλεκτοὺς πολεμιστὰς ἐνορίτας, ἔλαβε μέρος εἰς πολλὰς συμπλοκάς καὶ «ΠΕΡΙΦΗΜΟΥΣ» μάχας, καὶ ὅταν «ἠλευθερώθη ἡ πατρίς» του, ἦτοι ἐξεδίωξε τοὺς κατακτητὰς τοὺς ἐπὶ τετρακόσια χρόνια τυραννήσαντας καὶ ἀμετρήτους φονεύσαντας συγχωρίους καὶ συνδημότας αὐτοῦ, τότε «ἔπαυσε πολεμῶν» «τὸ στοιχείο». Μὲ τὴν συνείδησιν ἡρεμον διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τῶν καθηκόντων πρὸς τὴν Πατρίδα καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ Πλανητέρου, εὐθύς ὡς ἤχησεν ἡ σάλπιγξ τῆς εἰρήνης, ὁ Παπα-Δημήτριος κατέθεσε τὴν πανοπλίαν καὶ περιορίσθη εἰς τὰ ἱερατικὰ καθήκοντα. Εἶχεν «ἐντίμως» ἐκτελέσει τὰ «ὑπὲρ πίστεως καὶ πατρίδος» καθήκοντα αὐτοῦ. Ἡ ἔλευθέρωσις πατρίδος, ἀναγνωρίζουσα καὶ ἀνταμείβουσα τὰς θυσίας τοῦ ΙΕΡΕΩΣ, ἐδώρησεν εἰς αὐτὸν

«... Εἰς τὸ δοκιμάζειν ἡμᾶς τί τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον».
(Ρωμ. 12, 2)

μίαν ἑκτασιν γῆς ὑπεραρκούντως μεγάλην, ἵνα ὡς ἰδιοκτησίαν τὴν κατέχη. Ὁ Παπα-Δημήτρης ὅμως, ὡς γνήσιος πατριώτης καὶ ὡς πνευματικὸς καὶ ὄχι ὕλικὸς κληρικὸς, διέθεσε τὴν παραχωρηθεῖσαν αὐτῷ δημοσίαν γῆν ὑπὲρ τῆς κοινότητος, τῶν προσφιλῶν αὐτοῦ ἑνοριτῶν. Μόνον τὴν μέχρι σήμερον καθοριζομένην μὲ τὴν ὀνομασίαν «στὸ ἔλατο τοῦ Παπα-Δημήτρη» ἑκτασιν ἐκράτησε διὰ τὸν ἑαυτὸν του, τοὺς τέσσαρας (4) υἱοὺς καὶ τὰς δύο (2) θυγατέρας. Ὁ πρωτότοκος υἱὸς αὐτοῦ Νικόλαος, γεννηθεὶς πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ζήσας περὶ τὰ 105 ἔτη, ἀπεβίωσε κατὰ τὸ ἔτος 1914. Ἐνεθυμείτο οὗτος πολλὰ ἐκ τῶν ἐτῶν τοῦ Ἀγῶνος, ὡς λ. χ. τὴν πυρπόλησιν ὑπὸ τῶν Τούρκων τῶν τῆς Κλειτορίας χωριῶν ἅμα τῇ κηρύξει τῆς ἐπαναστάσεως, τὴν ἔφοδον τῶν πολεμίων κατὰ τοῦ Πλανητέρου, τὴν ἀναχώρησιν τῶν γυναικοπαίδων καὶ τὴν ἀσφαλῆ διαμονὴν αὐτῶν εἰς τὴν «μπαρουτοσπηλιά» καὶ «Κανελλοσπηλιά» τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Χελμοῦ, τῇ προτροπῇ τοῦ ΙΕΡΕΩΣ πατρός του, τὴν συμπλοκὴν τῶν ἐχθρικών δυνάμεων μὲ τὸ «μπουλούκι» τοῦ Παπα-Δημήτρη κοντὰ εἰς τὸ χωρίον, τὴν συνεχῆ βοήθειαν τῶν γυναικῶν τοῦ χωρίου καὶ τῆς μητέρας του, «τῆς παπαδιάς», πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἀναληφθέντος ἱεροῦ Ἀγῶνος, τὰ καθημερινὰ καὶ νυκτερινὰ «τρεχάματα» τοῦ «καβαλλάρη» εἰς τὰ πλησίον χωρία καὶ τὰς μάχας, ὡς καὶ πλεῖστα ἄλλα.

Μετὰ τὸν εἰρηνικὸν θάνατον τοῦ «καπετὰν Παπα-Δημήτρη» καὶ τὴν τέλεσιν τοῦ ἐτησίου μνημοσύνου αὐτοῦ ὑπὸ τῶν συμπολεμιστῶν ἑνοριτῶν του, τῇ προτροπῇ τῶν γυναικῶν τοῦ χωρίου, ἢ «σὰν Νεράϊδα Παπαδιά», «ἔβγαλε» τὰ ἄρματα «τοῦ παπᾶ της» «ἀπὸ τὴν κασέλλα του» καὶ «τὰ ἐκρέμασεν» εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ συζύγου της. Καὶ ἦσαν ἐκεῖ εἰς τὸ σπῆτι τοῦ Παπα-Δημήτρη κρεμασμένα, τὰ πολεμικὰ διπλώματα, τὸ καρνοφίλλι του, αἱ δύο κουμποῦρες, τὸ γιαταγάνι, μὲ τὸ ὁποῖον ἀπεκεφάλισε «τὸ στοιχειό», οἱ μπαλάσκες, τὰ φυσέκια, τὰ γκέμια τὰ ὁποῖα εἶχε «τὸ ἄτι», τὰ σπιρούνια, ἢ σέλλα, καὶ πολλὰ ἄλλα, τὰ περισσότερα ἀσημένια, μέχρι τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1941, ὅποτε ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν τῆς Κατοχῆς κατεκάλησαν κατὰ τὴν πυρπόλησιν τοῦ χωρίου. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην τῆς γενικῆς χαρᾶς ἠκούσθησαν «ἀπὸ τὴν πὶὸ γρηά, κυροῦλα τοῦ χωριοῦ» καὶ τὰ ἐξῆς :

«Μὲ αὐτά, παιδιὰ καὶ κόρες τοῦ χωργιοῦ, ἔπιασε καὶ ἀπεκεφάλισε ὁ Παπα-Δημήτρης τὸ ΣΤΟΙΧΕΙΟ τοῦ ποταμοῦ καὶ

<Λέγω γὰρ διὰ τῆς χάριτος τῆς δοθείσης μοι παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν, μὴ ὑπερφρονεῖν παρ' ὃ δεῖ φρονεῖν...>

(Ρωμ. 12, 3)

γλυτώσαμε μεῖς αἱ γυναῖκες. Νὰ τὰ φυλάς, παπαδιά, γιὰ νὰ τὰ προσκυνᾷ τὸ χωργιό μας, γιατί αὐτὰ δὲν προσκύνησαν κανένα».

Ὁ Κύριος γνωρίζει πόσους φόνους, δολοφονίες, ἀπαγωγές, πόσους θρήνους καὶ σπαραγμοὺς γυναικῶν καὶ ἀνδρῶν θὰ εἶχεν ἢ γραῖα ἐκείνη ὑπ' ὄψιν της, ποὺ θὰ συνέβησαν εἰς τὴν πηγὴν τοῦ χωρίου, τὴν ἀπόμερον καὶ μακρυνήν, εἰς βάρος τῶν Ἑλλήνων ὑπὸ τῶν Τούρκων κατὰ τὰ μακρὰ χρόνια τῆς δουλείας, διὰ νὰ ὀμιλῇ κατὰ τὴν ἄνω ἀλληγορικὴν διδασκαλίαν. Ἐκ τοῦ φόβου τῶν αἱ γυναῖκες, αἱ πλεῖστα δράματα ἰδοῦσαι εἰς τὴν μοναδικὴν πηγὴν, τὸν Τούρκον κατακτητὴν ὠνόμαζον «στοιχείο».

Εἰς τιμὴν καὶ μνήμην τοῦ Παπα - Δημήτρη, ἡ οἰκογένεια ἔλαβεν, ἀπὸ τὴν ἡμέραν τῆς τελέσεως τοῦ τριετοῦς μνημοσύνου τοῦ ΙΕΡΕΩΣ, τὸ ἐπώνυμον Παπα - Δημητροπούλου, ἀντὶ τοῦ Παπα - Θανασίου. Ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου Τραγανοῦ τῆς Μητροπόλεως Ἡλείας Αἰδес. κ. Γεώργιος Ἡλιόπουλος, καὶ ὁ ἐφημέριος Καλαβρύτων Αἰδес. κ. Παναγιώτης Βασιλ. Παπαδημητρόπουλος εἶναι, ὁ πρῶτος ἐκ μητρὸς, δισέγγονοι τοῦ Παπα - Δημήτρη. Ὁ δεῦτερος, ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ συμπερσβύτερος, εἶναι μάλιστα καὶ χωλὸς κατὰ τὸν ἕνα πόδα. Ἔλαβε τὸ τιμητικὸν τοῦτο παράσημον, κατὰ τὴν Κατοχὴν, ἀπὸ ἐχθρικὴν νάρκην, τρέχων ἀφόβως μίαν πρωΐαν, ὡς ὁ πρόπαππος αὐτοῦ, εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἱεροῦ καθήκοντος. Δὲν διαφαίνεται μία κληρονομικὴ αὐταπάρνησις, μία αὐτοθυσία, μεταξὺ προπάππου καὶ δισεγγόνου ;

Ἡ λαϊκὴ ποίησις, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἑλλάδος, ἠσχολήθη μὲ τὸν ἀγωνιστὴν ΙΕΡΕΑ, διὰ τῆς δημιουργίας ἑνὸς ποιητικοῦ μακροῦ διαλόγου μεταξὺ ΙΕΡΕΩΣ καὶ «στοιχειοῦ». Ὁ δισέγγονος τοῦ ἐφημερίου κ. Παναγιώτης Παπαδημητρόπουλος, μᾶς διέσωσε μερικὸς στίχος. Παραδίδονται εἰς τοὺς πολυπληθεῖς ἀναγνώστας τοῦ «Ἐφημερίου». Ἔχουν ὡς ἐξῆς :

ΣΤΟΙΧΕΙΟ

Ἄχ ! πλάνε Πλανήτερε,
μὲ πλάνειψες καὶ μ' ἔπιασες.

ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΗΣ

Μὲ πλάνη σὲ φόνευσα
καὶ δῆμο ἐλευθέρωσα.

Εἰς μνήμην καὶ τιμὴν τοῦ ἐν λόγῳ ΙΕΡΕΩΣ νομίζω, ὅτι ἤμπορεῖ κάτι νὰ γίνη, δι' ἑνὸς ἐγράνου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ

«... Ἀλλὰ φρονεῖν εἰς τὸ σωφρονεῖν, ἐκάστω ὡς ὁ Θεὸς ἐμέριος μέτρον πίστεως».

(Ρωμ. 12, 3)

Σεβασ. Μητροπολίτου Καλαβρύτων κ. Ἀγαθονίκου, τοῦ πολλὰ κοπιῶντος ὑπὲρ τοῦ Ἡρώφου τῶν ἀγωνιστῶν. Εἰς τὴν πηγὴν, ἢ ἀλλαγῶ, ἄς στηθῆ, μία, ἔστω, μαρμαρίνη στήλη, ὑπενθυμίζουσα, προσηκόντως ἐπιγραφομένη, τοὺς ἱερούς ἀγῶνας τοῦ «μπουλουξῆ» Παπα-Δημήτρη, τοῦ υἱοῦ τοῦ Παπα-Θανάση καὶ τῶν σὺν αὐτῷ πολεμιστῶν τοῦ 1821.

ΝΙΚΟΛ. ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Πρωθιερεὺς

—||—
ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ

Η ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ ΜΑΣ

Ἐπέρασα πρό τινος ἀπὸ μίαν ἐπαρχιακὴν πόλιν καὶ ἐπεσκέφθην ἓνα ναόν, ὅπου συνήντησα ἓνα ἀπὸ τοὺς ἐφημερίους του· τοῦ συνεστήθην καὶ ἐκεῖνος μὲ κάποιαν ἀνήσυχον δυσπιστίαν μὲ ἠρώτησε :

— Σεῖς εἴσθε λοιπὸν ὁ «Παρατηρητής», πού γυρίζετε καὶ βλέπετε τὰ «ἄτοπα» καὶ τὰ γράφετε :

Καὶ ἐχρειάσθη νὰ καθησυχάσω τὸν καλὸν Κληρικόν, ὅτι ἄλλος ἦτο ὁ σκοπὸς τῆς ἐπισκέψεώς μου καὶ ὅτι ποτὲ δὲν ἐπῆγα γυρεύοντας «ἄτοπα», διὰ νὰ γράψω, ἀλλὰ εἰς τὴν στήλην αὐτὴν ἀσχολοῦμαι, μὲ ὅσα ἦ ἔτυχε, ὅπως διόλου ἐκ συμπτώσεως, νὰ ἰδῶ, ἢ ἄλλοι μοῦ ὑπέβαλαν μὲ ἐπιστολάς των· καὶ πάλιν ὄχι διὰ νὰ ψέξω ὠρισμένα πρόσωπα, ἀλλὰ διὰ νὰ βοηθήσω εἰς τὴν διόρθωσιν τῶν ἀτόπων, πού ὑπέπεσαν εἰς τὴν ἀντίληψιν μου.

Ἐλπίζω, ὅτι ἡ εἰλικρινὴς ἐξήγησίς μου ἔγινεν εἰλικρινῶς δεκτὴ καὶ ὅτι ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς δὲν θὰ φοβηθῆ, μήπως ἡ σύντομος διέλευσίς μου ἀπ' ἐκεῖ γίνῃ ἀφορμὴ ψόγου τινός, ἀφ' ᾧ μήτε αὐτὸν τὸν σκοπὸν εἶχεν ἢ ἐπίσκεψίς μου, μήτε καὶ ἀντελήφθην τίποτε τὸ «ἄτοπον» — ἔστω καὶ τυχαίως — εἰς ἓνα ναόν ἀπαστράπτοντα ἀπὸ καθαριότητα καὶ εὐπρεπισμένον μὲ τάξιν καὶ φιλοκαλίαν, παρὰ τὴν προσωρινότητα τῆς στεγασεώς του.

Μήπως καὶ αὐτά, πού θὰ γράψω παρακάτω ἐπῆγα νὰ τὰ ζητήσω ἐγὼ πουθενά ; Ἔρχονται μόνα των...

*

Ὁ αἰδεσ. Ἀθ. Τίκας, Ἐφημέριος Ἀρτεσιανῶν Καρδίτσης, ἐζήτησε δι' ἐπιστολῆς του τὴν γνώμην τοῦ «Ἐφημερίου» περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ χαιρετισμοῦ μεταξὺ τῶν καθ' ὁδὸν συναντωμένων Κληρικῶν καὶ ἔχω ὑπ' ὄψιν μου τὴν ἐπιστολήν του, πού

«Καθὰπερ γὰρ ἐν ἐνὶ σώματι μέλη πολλὰ ἔχομεν, τὰ δὲ μέλη πάντα οὐ τὴν αὐτὴν ἔχει πρᾶξιν...»
(Ρωμ. 12, 4)

εἶναι γεμάτη ἀπὸ πικρὸν παράπονον, διὰ τὴν ἔλλειψιν τοῦ ἀμοιβαίου σεβασμοῦ καὶ τῆς ἐκτιμήσεως, πὺν φανερώνει ἡ παράλειψις τοῦ καθ' ὁδὸν ἀμοιβαίου χαιρετισμοῦ τῶν Κληρικῶν.

Ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς ἔχει ἀπόλυτον δίκαιον, ὡς ἐσημειώθη καὶ εἰς τὴν πρὸς τὴν ἐπιστολὴν του ἀπάντησιν τῆς «Ἀλληλογραφίας» μας, καὶ τὸ ἄτοπον αὐτό, τὸ ὁποῖον σκανδαλίζει περισσότερο τοὺς λαϊκοὺς, πὺν βλέπουν τὴν μεταξύ τῶν Κληρικῶν κακὴν αὐτὴν συμπεριφορὰν, εἶναι νομίζω προῖδον τῶν τελευταίων ἐτῶν. Διότι παλαιότερα, ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ὁσάκις εἰς τὸν δρόμον, παιδιὶ τότε, περιεπάτουν μὲ τὸν ἱερέα πατέρα μου καὶ συνηγάμεθα μὲ ἄλλους ἀγνώστους ἱερεῖς, οὐδέποτε παρατήρησα τὴν παράλειψιν αὐτοῦ τοῦ χαιρετισμοῦ, μήτε ἀπὸ τὸν πατέρα μου μήτε ἀπὸ τοὺς ἄλλους· ἐνθυμοῦμαι μάλιστα, ὅτι ὁ χαιρετισμὸς αὐτὸς ποτὲ δὲν ἐγίνετο μὲ...βλοσυρὰν τυπικότητα, ἀλλὰ πάντοτε μὲ ἀδελφικὴν προσήθειαν, πὺν τὴν ἐφάνεραν τὸ χαμογελαστὸ βλέμμα τῶν ἀλληλοχαιρετωμένων Κληρικῶν. Ἐπίσης ἐνθυμοῦμαι, ὅτι, καὶ ὡς ριζαρεῖται ἀκόμη, εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ χαιρετῶμεν εὐλαβῶς τοὺς καθ' ὁδὸν συναντωμένους ἀγνώστους μας Κληρικούς ἢ ἄλλους ρασοφόρους, ἐγιναν δὲ καὶ παράπονα κάποτε πρὸς τὸν ἀειμνηστον Διευθυντὴν μας ἀπὸ Κληρικόν, τὸν ὁποῖον καθ' ὁδὸν παρέλειψε—ἴσως διότι δὲν τὸν ἐπρόσεξε—νὰ χαιρετήσῃ κάποιος συμμαθητὴς μας, καὶ αὐστηρότατα παρατηρήθη ἀπὸ τὸν Διευθυντὴν ὁ παραλείψας τὴν ὑποχρέωσιν αὐτήν.

Σήμερον, ἀτυχῶς, δὲν συμβαίνει τὸ ἴδιον πάντοτε—πρὸ πάντων εἰς τὰ μεγάλα κέντρα—καὶ τὸ παράπονον τοῦ ἐξ Ἀρτεσιανῶν ἀδελφοῦ εἶναι καὶ ἰδικόν μου παράπονον. Διότι καὶ εἰς ἐμὲ πολλάκις συνέβη νὰ μὲ προσπεράσουν Κληρικοί, καὶ δὴ καὶ πολὺ νεώτεροί μου, καὶ ὄχι μόνον νὰ μὴ μὲ χαιρετήσουν, ὅπως εἶχαν χρέος, ἀλλὰ καὶ νὰ μὲ προσβλέψουν μὲ τὴν περιφρονητικὴν βλοσυρότητα, ὡς ἐὰν ἦλθα διὰ νὰ πάρω, κατὰ τὸ δὴ λεγόμενον, τὸ ψωμί των! Διευτύησα πολλάκις τὸ παράπονον αὐτὸ εἰς φιλικούς κύκλους Κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι μαζί μου ἐλεινολόγησαν τὴν κατάστασιν. Μοῦ συμβαίνει δὲ τώρα, ὄχι σπανίως, νὰ χαιρετῶ Κληρικούς καθ' ὁδὸν συναντωμένους οἱ ὁποῖοι, ὅταν δὲν μὲ γνωρίζουν, μὲ πολὺν μεγάλον κόπον καὶ δυσφορίαν μου ἀνταποδίδουν τὸν χαιρετισμόν. Ἄλλὰ νὰ ἀναφέρω καὶ περιπτώσεις Κληρικῶν, οἱ ὁποῖοι ἀποφεύγουν ν' ἀνταλλάξουν αὐτὸν τὸν εὐλογημένον ἀδελφικὸν χαιρετισμόν μὲ συναδέλφους των πρὸς τοὺς

«Οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σῶμά ἐσμεν ἐν Χριστῷ, ὁ δὲ καθ' εἰς ἀλλήλων μέλη».

(Ρωμ. 12, 5)

ὁποίους ἔτυχε νὰ εὐρίσκονται εἰς... διαφωνίαν, ποῦ ἴσως καὶ δὲν εἶχαν τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὴν συζητήσουν ποτέ;...

Καὶ ὅμως! Θὰ πρέπει, τοῦλάχιστον τῶν στρατιωτικῶν τὸ παράδειγμα, ἀνθρώπων κοσμικῶν, νὰ γίνῃ ἀντικείμενον μιμνήσεως· διότι, ἂν θέλωμεν νὰ μᾶς ἐκτιμῶν καὶ νὰ μᾶς σέβωνται οἱ ἄνθρωποι, εἶναι ἀνάγκη νὰ δεικνύωμεν εἰς πᾶσαν ἐν γένει περιήλιπτον, ὅτι ἐκτιμῶμεν πρῶτοι ἡμεῖς ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ ὅτι αἰσθανόμεθα μεταξύ μας αὐτὸν τὸν ἀμοιβαῖον σεβασμὸν καὶ τὴν πνευματικὴν ἀλληλεγγύην, ποῦ πρέπει νὰ μᾶς ἐνώνη ὡς ἀξιωματικούς τῆς Στρατευομένης Ἐκκλησίας. Δὲν γνωρίζω δέ, ἂν δὲν θὰ ἐπεβάλλετο, ἐπὶ τέλους, καὶ κάποια ἐπίσημος ἐκκλησιαστικὴ Διάταξις περὶ τοῦ θέματος τούτου νὰ θεσπισθῇ...

★

Ἄλλὰ, ὅσον καὶ ἂν κάμνη κακὴν ἐντύπωσιν αὐτὴ ἢ παράλειψις τοῦ καθ' ὁδὸν χαιρετισμοῦ, ἢ ὁποία πρέπει μὲ ὅλα τὰ δυνατὰ μέσα νὰ καταπολεμηθῇ, εἰς ἐμέ, τοῦλάχιστον, χειροτέραν ἀκόμη ἐντύπωσιν ἔκαμε· κατὰ ἄλλο, ποῦ ἐπιθυμῶ δημοσίᾳ νὰ ἐξομολογηθῶ.

Ἐνα πρῶτὸ Κυριακῆς, ἐπερίμενα τὸ λεωφορεῖον, διὰ νὰ μεταβῶ εἰς τὸν ναὸν τῆς ἑφημερίας μου νὰ ἱεροουργήσω. Ἐκεῖ, εἰς τὴν ἀφετηρίαν τῆς λεωφορειακῆς γραμμῆς ἦλθε καὶ ἓνας ἄλλος Κληρικὸς διὰ τὸν ἴδιον σκοπὸν. Μ' ἐπλησίασε καὶ μ' ἐκαλημέρισε καί, ἀφ' οὗ ἐξήτησε καὶ ἔμαθεν ἀπὸ ποῦ εἶμαι, ποῦ ἐκοιμήθην ἐκεῖνο τὸ βράδυ, διατί θὰ ἐταξίδευα ἐκείνην τὴν ὥραν, ποῦ θὰ ἐπήγαινα καὶ τί θὰ ἔκαμνα, ἤρχισε μίαν ἐκνευριστικὴν ἀνάκρισιν, διὰ νὰ ἐξακριβώσῃ, ἂν ὑπάρχουν, καὶ πόσοι ἄλλοι ἐφημέριοι εἰς τὸν ναὸν μου, ἂν ἐγὼ εἶμαι ὁ πρῶτος ἢ ὁ δεῦτερος ἢ ὁ ἔσχατος, ἂν συντηρούμεθα ὅλοι καλά, πόσα περίπου κερδίζει ὁ καθείς!... Καὶ εἶχεν ἀκόμη διάθεσιν νὰ συνεχίσῃ... ἀλλ' εὐτυχῶς ἦλθε τὸ λεωφορεῖόν του καὶ ἔφυγε, ἐν ᾧ ἐγὼ ὑπεχρεώθην νὰ περιμένω ἀκόμη τὸ ἰδικόν μου, εὐχαριστημένος διότι... ἐπὶ τέλους ἐγλύτωσα!...

Κατὰ κακὴν μου ὅμως τύχην, ἦλθε καὶ δεῦτερος Κληρικὸς, ποῦ θὰ ἐταξίδευε πρὸς τὴν ἴδιαν κατεύθυνσιν μαζί μου, καὶ ἤρχισε καὶ αὐτὸς τὴν ἴδιαν ἀκατάσχετον φλυαρίαν καὶ τὴν ἴδιαν ἀδιάκριτον ἀνάκρισιν ἐπὶ τῶν ἰδίων ἀνιαρῶν θεμάτων, μέχρις ὅτου ἔχασα πλέον τὴν ὑπομονήν μου καὶ τοῦ ἔδωσα νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ἄλλαι σκέψεις μὲ ἀπησχόλουν ἐκείνην τὴν στιγμὴν...

«Ἐχοντες δὲ χαρίσματα κατὰ τὴν χάριν τὴν δοθεῖσαν ἡμῖν διάφορα...»
(Ρωμ. 12, 6)

Αὐτὸ τὸ ἴδιον συνέβη καὶ εἰς ἐμὲ καὶ εἰς ἄλλους, καὶ μέσα εἰς τὸ ἱερόν Βῆμα καὶ κατὰ τὴν διάρκειαν ἀκόμη τῆς θ'. Λειτουργίας, ὅσας εἶχε νὰ ἐκκλησιασθῶμεν ὡς ξένοι εἰς κανένα ναόν. Ἐπὶ αὐτὴν λοιπὸν τὴν ἐλευνότητα προτιμῶ τὴν ἄλλην ἐκείνην κατάσταση, κατὰ τὴν ὁποίαν εἰσέρχεσαι εἰς ἕνα ναὸν διὰ νὰ ἐκκλησιασθῆς καὶ οἱ ἐν αὐτῷ ἐφημερεύοντες Κληρικοί μὲ μεγάλον κόπον καὶ μὲ δυσφορίαν σοῦ ἀνταποδίδουν ξηρότατα καὶ τυπικώτατα τὸν χαιρετισμὸν σου...

Ἐν τούτοις, κάποιος λαϊκὸς μῦθος λέγει, ὅτι, ὅταν ἠρωτήθῃ κάποτε μιὰ κάμηλος, ἂν προτιμᾷ τὸν ἀνήφορον ἢ τὸν κατήφορον, ἐκείνη σοφώτατα ἀπήντησε :

— Μὰ ἐχάθηκε, παιδιά μου, ὁ ἴσιος δρόμος :

Ο ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

ΕΥΣΕΒΕΙΣ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

“ΠΙΣΤΕΥΟΜΕΝ ΔΙΟ ΚΑΙ ΛΑΛΟΥΜΕΝ,,

Οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου εἶχον τόσον βαθεῖαν τὴν πίστιν των εἰς τὴν λύτρωσιν, τὴν ὁποίαν τοὺς ἐχάρισεν ὁ Χριστὸς μὲ τὸν στανρικόν Του θάνατον καὶ μὲ τὴν ἀνάστασίν Του, ὥστε τίποτε δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ τοὺς ἐμποδίσῃ ἀπὸ τὸ νὰ διακηρύττουν παντοῦ ἐκεῖνο, ποὺ ἐπίστευαν, ὅσον καὶ ἂν τὸ κήρυγμά των ἀπὸ μὲν τοὺς σοφοὺς Ἑλλήνας ἐξαπατηροῦντο «μωρία», διὰ δὲ τοὺς εὐσεβεῖς Ἰουδαίους ἀπετέλει «σκάνδαλον». Καὶ ἀπὸ τὴν βαθεῖαν αὐτὴν πίστιν ἤρπαιον τόσον θάρρος καὶ τόσῃν δύναμιν, ὥστε νὰ μὴ δισταῖον ἐνώπιον τῶν ἀρχόντων καὶ τῶν τυράννων νὰ ἰσχυρίζωνται, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ διαλαλήσουν ὅσα ἤκουσαν καὶ ὅσα εἶδον, ἐκεῖνα δηλ., τῶν ὁποίων ἔλαβον πραγματικὴν ἐσωτερικὴν πείραν καὶ διὰ τὴν ἀλήθειαν τῶν ὁποίων ἦσαν τόσον βέβαιοι. Εἶχον τόσον ἀκλόνητον τὴν βεβαιότητα, ὅτι ἦτο ἀπέναντι αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ καθῆκον ἢ διακηρύξαι αὐτῆς τῆς ἀληθείας, ὥστε ὡς μόνην ἀπολογίαν προέβαλλον τὸ ἀκαταμάχητον ἐκεῖνο «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις».

Ἄλλ' οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Κυρίου δὲν ἐπίστευσαν μόνον, διότι εἶδον καὶ ἤκουσαν ὅσα ὁ Κύριος τοὺς ἠξίωσε νὰ ἴδουν καὶ νὰ ἀκούσουν. Καὶ ἄλλοι ἤκουσαν καὶ εἶδον τὰ ἴδια μὲ αὐτοὺς πράγματα, καὶ μεταξὺ δὲ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ κύκλου τῶν

«... Εἴτε προφητεῖαν, κατὰ τὴν ἀναλογίαν τῆς πίστεως, εἴτε διακονίαν, ἐν τῇ διακονίᾳ, εἴτε ὁ διδάσκων, ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, εἴτε ὁ παρακαλῶν, ἐν τῇ παρακλήσει...»
(Ρωμ. 12, 6-7)

δώδεκα πρώτων μαθητῶν ὑπῆρξεν ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐπαιξεν ἔπειτα τὸν ρόλον τοῦ προδότου! Καὶ ἐκεῖνος ἤκουσε καὶ εἶδε τὰ ἴδια μὲ τοὺς ἄλλους μαθητὰς πράγματα, καὶ ἐκεῖνος ἠξιώθη τῆς κλήσεως τοῦ Ἀποστόλου, καὶ ἐκεῖνος ἔτυχε τῆς ἐξουσίας, τὴν ὁποίαν ὁ Θεῖος Διδάσκαλος ἔδωκεν εἰς τοὺς μαθητὰς Του, ὅτε τοὺς ἔστειλεν εἰς τὰς δοκιμαστικὰς ἐκείνας καὶ συντόμους ἀνὰ τὴν Παλαιστίνην ἀποστολικὰς περιοδεΐας. Καὶ ὅμως ὄχι μόνον δὲν παρέμεινεν εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἀποστόλων, ἀλλὰ καὶ ἐπροτίμησε τὸ σχοιῖ τῆς ἀγχόνης ἀπὸ τῆν ταπεινώσειν τῆς εἰλικρινοῦς συντριβῆς καὶ ἀπὸ τὸν πόνον τῆς μετανοίας.

Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ἐκεῖνοι, πὸν κατώρθωσαν νὰ μείνουν μέχρι τέλους πιστοὶ εἰς τὸν Χριστὸν—παρὰ τὰ ἀνθρώπινα λάθη των καὶ τὰς φυσικὰς τῶν ἀτελείας—καὶ νὰ ὀμιλοῦν μὲ τὸν τρόπον αὐτόν, εἶχον κἄτι ἄλλο, πὸν δὲν τὸ εἶχεν οὔτε ὁ Ἰούδας οὔτε ὄλοι οἱ ἄλλοι, ὅσοι ἐπλησίασαν μὲν τὸν Χριστόν, Τὸν παρεξήγησαν ὅμως καὶ ἐζημιώθησαν, διὰ τοῦτο, ἀπὸ τὸν κακὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον Τὸν ἐγνώρισαν.

Οἱ Ἀπόστολοι διεκήρυττον, ὅτι ἀπὸ τὴν ἰδικήν των ἄμεσον γνῶσιν εἶχον «βεβαιότερον τὸν προφητικὸν λόγον» καὶ ὅτι περισσότερον ἐπίστευον εἰς αὐτὸν παρὰ εἰς τὰ ἴδιά των τὰ μάτια. Εἶχον βέβαια, τὰς στιγμὰς τῶν ἀδυναμιῶν των καὶ τῆς ὀλιγοπιστίας των καὶ ὁ Κύριος πολλάκις εἶχεν ἀφορμὰς, διὰ νὰ ἐπιπλήξῃ τὴν παχυλότητα, πὸν διέκρινε τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ἐξελάμβανον τὸ ἔργον Του καὶ τὴν ἀποστολήν Του· ἀλλὰ εἰς τὸ βάθος εἶχον τὸ εὐτύχημα νὰ μὴ ἔχουν χάσει τὴν ἰκανότητα νὰ βλέπουν καὶ μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς, αὐτὴ δὲ ἡ ἰκανότης τοὺς ἐκράτησε πλησίον τοῦ Χριστοῦ καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἰκανότητα ἠδυνήθησαν νὰ γίνωνν πραγματικοὶ Ἀπόστολοι Του.

Διότι παραμέσα ἀπὸ τὰ μάτια τὰ σωματικά, ὑπάρχει ὁ ἄνθρωπος, ἡ πνευματικὴ ὄντοτης, πὸν δὲν ἠμπορεῖ, ἂν δὲν ἔχη διαστραφῆ, νὰ ἀρκεσθῆ εἰς ὅ,τι τοῦ παρουσιάζει μόνον ὁ ὕλικός κόσμος· αὐτὸς ἔχει τὴν δύναμιν νὰ βλέπῃ πολὺ μακρότερα, ἐκεῖ ὅπου δὲν βλέπουν παρὰ μόνον τὰ μάτια τῆς ψυχῆς, κάτω ἀπὸ κἄποιο ἀνερευήνευτον καὶ ἀνέκφραστον φῶς, πὸν δὲν ἠμποροῦν νὰ τὸ γνωρίσουν ὅσοι ἐξακολουθοῦν νὰ νομίζουν, πὸς ἠμποροῦν νὰ ἀποτελοῦν ἀπλῶς ὕλικὰς μηχανὰς, χωρὶς κανένα ἀνώτερον καὶ ὑψηλότερον σκοπόν. Ω.

«... Ὁ μεταδιδούς, ἐν ἀπλότητι, ὁ προϊστάμενος, ἐν σπουδῇ, ὁ ἐλεῶν, ἐν ἰλαρότητι». (Ρωμ. 82, 8)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΟΡΙΑΚΗΝ ΖΩΗΝ

Ἡ «Φωνὴ Κυρίου»

Τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Φωνὴ Κυρίου» πρῶτον ἐνοριακὸν φυλλάδιον, τὸ ὁποῖον ἐξεδόθη τὸ Πάσχα τοῦ 1931 εἰς τὴν ἐν Ἀθήναις ἐνορίαν τοῦ Ὁσίου Μελετίου Σεπολίων καὶ ἐξηκολούθησεν ἔκτοτε νὰ ἐκδίδεται ὑπὸ τοῦ ἴδρυτοῦ του, ὅπου ἔτυχεν ὑπηρετῶν τὴν Ἐκκλησίαν, παρεχωρήθη ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἀποστολικὴν Διακονίαν. Ἡδὴ δὲ ἀπὸ τῆς 3 Μαΐου ἐ.ἐ. συνεχίζει ὑπὸ νέαν μορφήν τὴν ἐκδοσὶν του καί, ἐγκρίσει τοῦ Μ. Ἀρχιεπισκόπου, κυκλοφορεῖ δωρεάν κάθε Κυριακὴν μεταξὺ τοῦ εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος, εἰς ὅλους τοὺς ναοὺς τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, τῶν ὁποίων οἱ Ἐφημέριοι μὲ μεγίστην προθυμίαν καὶ στοργὴν τὸ ἐνεκολπώθησαν. Οἱ πιστοὶ ἐδέχθησαν μὲ μεγάλην ἱκανοποίησιν τὸ τακτικὸν αὐτὸ κυριακάτικον δῶρον τῆς ὑπὲρ αὐτῶν πατρικῆς μερίμνης τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ Πάσης Ἑλλάδος κ. Σπυρίδωνος, ὁ ὁποῖος καὶ ἐτίμησε τὸ πρῶτον φύλλον μὲ ἐνυπόγραφον μήνυμά Του.

Ἡ «Φωνὴ Κυρίου», στέλλεται εἰς ὠρισμένον ἀριθμὸν ἀντιτύπων καὶ εἰς Θεσσαλονίκην, κατ' ἰδιαιτέραν ἐπίμονον ἀξίωσιν τοῦ Παν. Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος, ἀπὸ δὲ τοῦ προσεχοῦς Ὀκτωβρίου δὰ εἶναι δυνατὸν, ὡς πληροφоруόμεθα, νὰ κυκλοφορήσῃ καὶ εἰς ὅσας ἄλλας Μητροπόλεις δὰ ζητηθῇ.

Μία ἐξόρμησις

Περιήλθεν εἰς χεῖράς μας ἑκδεις τοῦ αἵδεσ. κ. Ἡλία Π. Χίου, Ἐφημερίου τοῦ Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος Ἑλληνικοῦ (τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν) διὰ τὴν ἔναρξιν μιᾶς ὄλως αὐθόρμητου συστηματικῆς προσπάθειας πρὸς γνωριμίαν τοῦ ἔργου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ διάδοσιν τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐντύπων μεταξὺ τοῦ πληρώματος τῆς ἐνορίας του.

Ἡ ἔναρξις τῆς προσπάθειας, γενομένη τὴν 14ην Μαΐου ἐ. ἐ. τὴν ὁποῖαν ὥρισεν ὡς «Ἡμέραν τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας» διὰ τὴν ἐνορίαν, προσέλαβε πανηγυρικὸν χαρακτῆρα μὲ τὴν συμμετοχὴν τῶν τοπικῶν ἀρχῶν, τῶν διοικήσεων τῶν τοπικῶν Σωματείων, τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων καὶ πολυπληθοῦς ἐκκλησιάσματος.

Τὴν συνέχισιν τοῦ ἔργου ἀνέλαβεν ἐνοριακὴ «Ἐπιτροπὴ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Τύπου», συσταθεῖσα ὑπὸ τοῦ αἵδεσ. Ἐφημερίου τῆς Ἐνορίας.

Ἀπὸ τὴν Ἐλευσίνα

Τὰ «Ἐνοριακὰ Χρονικὰ» τῆς ἐνορίας τοῦ Ἀγ. Γεωργίου Ἐλευσίνος ἐσημείωσαν, πρὸ τινος, μίαν μεγάλην δωρεάν τῆς κ. Μαρίας

«Ἡ ἀγάπη ἀνυπόκριτος».

(Ρωμ. 12, 9)

Γ. Νικολαΐδου, ἡ ὁποία προσέφερον εἰς τὴν Ἑνορίαν τὴν ἐν Ἐλευσίνῃ οἰκίαν τῆς, διὰ τὴν χρησιμεύσῃ πρὸς στέγασιν τοῦ «Ἑνοριακοῦ Κέντρου», περὶ τοῦ ὁποίου ἐγένετο καὶ ἄλλοτε λόγος ἀπὸ τῆς παρουσίας στήλης.

Ἐν τῷ μεταξύ, συνεχίζεται εἰς τὴν Ἐλευσίνα ἡ γνωστὴ εἰς τοὺς ἀναγνώστας μας ἑνοριακὴ δρᾶσις, τῆς ὁποίας προϊσταται ὁ αὐτόθι Ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος αἶδεσ. Πρωτοπρ. κ. Γεώργιος Πυρουνάκης.

Εἰς Παλλήνην Ἀττικῆς

Ἀπὸ σχετικὴν ἑκδασιν τοῦ Αἶδεσ. Ἐφημερίου Παλλήνης Ἀττικῆς κ. Διονυσίου Πετροπούλου πληροφορούμεθα, ὅτι τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἰδίου ἤρχισεν αὐτόθι ἡ ὀργάνωσις τῆς «Στέγης τῶν Νέων», με σκοπὸν «τὴν περισυλλογὴν τῶν νέων ἀπὸ τὰ καφενεῖα, οἶνοπλεῖα κλπ. καὶ τὴν προφύλαξιν τῶν ἀπὸ τῆν ἀνάγνωσιν τῶν κυκλοφορούντων ρυπαρῶν φυλλαδίων, τὰ ὁποῖα πληρώνουν διὰ τὰ τοὺς δηλητηριάζουν πνεῦμα καὶ σῶμα».

Ἐπὶ τοῦ παρόντος, κατὰ τὰς αὐτὰς πληροφορίας, συνεκεντρώθησαν περὶ τὸν Ἐφημερίον τῶν περὶ τὰ 30 ἄτομα ἐκ τῆς ἑνορίας πρόδρυμα τὴν συνεργασθῶν μετ' αὐτοῦ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ τεθέντος ἱεροῦ καὶ κοινωφελοῦς σκοποῦ.

Τὴν ἐργασίαν ταύτην, ὡς καὶ πᾶσαν παρομοίαν, δὴ παρακολουθῶμεν με ἰδιαιτέρως ζωηρὸν ἐνδιαφέρον.

Ἑνοριακὴ Βιβλιοθήκη Μεθώνης

Ἐχομεν ὑπ' ὄψει σχετικὴν ἑκδασιν τοῦ Ἐφημερίου Μεθώνης (Μεσσηνίας) Αἶδεσ. Σακελλαρίου κ. Στασίου Γ. Σαμέλη, κατὰ τὴν ὁποίαν τὴν 15ην Μαΐου π.ἔ. ἰδρύθη ἐν Μεθώνῃ Ἑνοριακὴ Βιβλιοθήκη, με πρῶτον πυρῆνα 150 βιβλίων, ὧν τὰ 84 ἐκ τῶν ἐκδοθέντων ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἐξηκολούθησε δὲ ἔκτοτε πλουτιζομένη χάρις εἰς δωρεὰς τοῦ αἶδεσ. Ἄντ. Καλογεροπούλου καὶ τῶν κ. κ. Α. Καμβύση, Π. Βακαρίδη, Ν. Βασοπούλου, Σ. Τρυφωνοπούλου, Χ. Ταμβάκη, Ν. Μπαρῆ, Β. Τοπάζη, Α. Σκανδάμη κ. ἄ.

Τὰ βιβλία ταῦτα ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς τὸ ἀνελλιπῶς λειτουργῆσαν καθ' ὅλον τὸ ἔτος Ἀναγνωστήριον τῆς Βιβλιοθήκης, ἣτις σπεύδει εἰς τὴν οἰκίαν μισθωθέντι ὑπὸ τοῦ ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἀγ. Νικολάου. Παρατηρήθη δ' ἐν τῷ μεταξύ αὐξήσις τοῦ ἀναγνωστικοῦ κοινοῦ, ἰδίᾳ μεταξὺ τῶν γυναικῶν.

Τὰ ἐγκαίνια τῆς Βιβλιοθήκης ἠλόγησε τὴν 4 Ἰαν. ἐ.ἔ. ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, ὅστις ἠύχθη ὅπως τὸ παράδειγμα αὐτῆς μιμηθῶσι καὶ ἄλλαι Ἑνοριαί. Τὰ κατὰ τὴν τελετὴν τῶν Ἐγκαινίων ἐδημοσιεύθησαν ἐν καιρῷ ἐν τῇ «Διδαχῇ» τῆς ἱ. Μητροπόλεως Μεσσηνίας καὶ ἐν τῷ ἀθηναϊκῷ «Ἐμπρός», σχετικὰ

«Ἀποστυγῶντες τὸ πονηρὸν, κολλῶμενοι τῷ ἀγαθῷ...»

(Ρωμ. 12, 9)

δὲ ἄρθρα ἐδημοσιεύθησαν ἐπικαίρως εἰς τὰς ἐφημερίδας «Βῆμα», «Καθημερινή», «Ἀθηναϊκή» καὶ «Σημαία τῶν Καλαμῶν».

ΛΥΣΙΣ ΑΠΟΡΙΩΝ

Ἐρωτήσεις :

1. Διὰ τί δὲν ἐπεκτείνεται τὸ δικαίωμα τῆς «πνευματικῆς πατρότητος» εἰς ὅλους τοὺς Ἐφημερίους ἐν γένει, παρὰ μόνον εἰς ὅσους θέλουν οἱ Ἱεράρχαι ;

2. Διὰ τί νὰ χειροτονοῦνται πρόσωπα, τὰ ὅποια ὁ Ἱεράρχης δὲν ἔχει σκοπὸν νὰ κάμῃ «πνευματικούς πατέρας» ;

3. Διὰ τί ἐγράψατε εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 9 φύλλον τῆς 1-6-53, ὅτι δὲν δικαιούται ν' ἀπαγορεύσῃ ὁ Ἐφημέριος τὴν θ. Κοινωνίαν εἰς τοὺς μὴ ἔχοντας ποῦ νὰ ἐξομολογηθοῦν ;

Ἐφημέριος Π. Π. Π.

Ἀρχαδίας (Πελοποννήσου)

Ἀπαντήσεις :

Ὡς καὶ ἀλλαγῆ τοῦ παρόντος σημειοῦται, δὲν θὰ ἔπρεπε ν' ἀπαντήσωμεν εἰς ἐρωτήματα, τὰ ὅποια δὲν ἔχει τὸ θάρρος νὰ υπογράψῃ ὁ θεῶν ταῦτα. Ἀλλὰ, διὰ νὰ μὴ ἀποδοθῇ ἡ σιωπὴ μας εἰς μῆνυν, τάχα, διὰ τὸ ὑβριστικὸν ὕψος τῆς ὄλης ἐπιστολῆς, διὰ τῆς ὁποίας ἐτέθησαν τὰ ἐρωτήματα, διὰ τοῦτο κάμνομεν μίαν παρέκκλισιν. Παρακαλοῦμεν ὅμως τοὺς ἀγαπητοὺς ἀναγνώστας μας νὰ υπογράψουν τὰς ἐπιστολάς των, ἔστω καὶ ἂν θέλουν νὰ μὴ φαίνεται εἰς τὴν παρούσαν στήλην τὸ ὄνομα των, ὁπότε—ἂν μᾶς τὸ δηλώνουν—ἡμεῖς θὰ συμμορφώμεθα πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν των.

1. Ἡ πρώτη ἐρώτησις ὀφείλεται, προφανῶς, εἰς ἀγνοίαν τῆς ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας μας καὶ τῆς ἐν αὐτῇ ἐξελίξεως τοῦ τρόπου τῆς διεξαγωγῆς τῶν κατὰ τὴν Ἱ. Ἐξομολόγησιν. Ἀλλὰ δὲν εἶναι κακὸν ν' ἀγνοῇ κανεὶς καὶ νὰ ζητῇ νὰ τὸ πληροφορηθῇ, τὸ κακὸν εἶναι ὅτι ὁ ἐρωτῶν εἰς τὴν ὑπ' ὄψει μας ἐπιστολὴν του παραφερόμενος θεωρεῖ καὶ χαρακτηρίζει ὡς «παράνομον πρᾶξιν», αὐτὸ ποῦ γίνεται συμφωνότατα πρὸς τὸ πνεῦμα καὶ πρὸς τὸ γράμμα τῆς Ἱ. Παραδόσεως. Ἄς μάθῃ λοιπὸν ὁ ἀγαπητὸς ἀδελφός, ὅτι ἐξ αὐτῆς τῆς φύσεως τῶν ἀπὸ τῆς χειροτονίας ἀπορρέοντων δικαιωμάτων, τὸ δικαίωμα τοῦ «θεσμεῖν καὶ λύειν», δοθὲν ὑπὸ τοῦ Κυρίου εἰς τοὺς Ἀποστόλους, ἀνήκει εἰς μόνον τὸν Ἀρχιερέα. Ἄν αὐτὸ δὲν ἀρέσῃ εἰς τὸν ἐπιστολογράφον μας ἢ εἰς οἰονδήποτε ἄλλον, εἶναι ἐντελὸς ἄλλο ζήτημα, ποῦ ἀφορᾷ πλέον τὴν ἐμπιστοσύνην, τὴν ὅποιαν ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὁ καθεὶς εἰς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ. Οὔτε ἐκείνος, οὔτε ἡμεῖς οὔτε οἰοσδήποτε ἔχει δικαίωμα «ἰῶτα ἐν ἡ μίαν κεραίαν» νὰ καταλύσῃ.

«... Τῇ φιλαδελφίᾳ εἰς ἀλλήλους φιλόστοργοι, τῇ τιμῇ ἀλλήλους προηγούμενοι...»
(Ρωμ. 12, 10)

Εἰς τὴν χειροτονίαν τοῦ Ἐπισκόπου ρητῶς ἀναφέρεται, ὅτι οὗτος ἐπέγει ἐπὶ τῆς γῆς τὸν θρόνον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ «διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὴν ἀνθρώπου φύσιν τῆς τῆς Θεότητος ὑπενεγκεῖν ἀξίαν», αὐτὸς δὲ εἶναι «οἰκονόμος τῆς Ἀρχιερατικῆς χάριτος» καὶ προώρισταὶ νὰ καταστῇ «ὀδηγὸς τυφλῶν, φῶς τῶν ἐν σκότει, παιδευτῆς ἀφρόνων, διδάσκαλος νηπίων, φωστῆρ ἐν κόσμῳ», ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ «καταρτίσῃ τὰς ψυχὰς τὰς ἐμπιστευθείσας αὐτῷ ἐπὶ τῆς παρουσίας ζωῆς», «μιμητῆς» κατὰ πάντα γινόμενος τοῦ «ἀληθινοῦ Ποιμένου», τοῦ Χριστοῦ. Εἰς τὸν Ἀρχιερέα δηλ. ἀνατίθεται κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς χειροτονίας του ἀπεριορίστως ὀλόκληρος ἡ ἱερατικὴ ἐξουσία, κατὰ τὸν τύπον τοῦ ἰδίου τοῦ Ἀκροῦ Ἀρχιερέως τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις εἶπε πρὸς τοὺς Ἀποστόλους, «καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπευ ὑμᾶς» καὶ τὸ «πάντα ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται λελυμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ ὅσα ἐὰν δεσῆτε ἐπὶ τῆς γῆς ἔσται δεδεμένα ἐν τοῖς οὐρανοῖς».

Τὰς ἐξομολογήσεις τῶν πιστῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐκκλησίαν ἐδέχετο ὁ Ἐπίσκοπος δημοσίᾳ καὶ αὐτὸς ἀπαφαίνεται περὶ τῆς καταστάσεως τῶν μετασούντων αὐτὸς ἔβλεπε τὰ ἐπιτίμια αὐτὸς ἔλυσεν ἀπὸ τὰ ἐπιτίμια αὐτὸς ἔβλεπεν ἀμέσως ἢ ἀνέβαλε τὴν ἄψεν κ.ο.κ. Ὅταν βραδύτερον ἐθεωρήθη σκοπιμώτερον ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας νὰ καταστῇ μυστικὴ ἢ Ἐξομολόγησις, τελομένη πλέον κατ' ἴδιαν δι' ἕνα ἕκαστον τῶν πιστῶν, οἱ ὅποιοι μάλιστα σὺν τῷ χρόνῳ καὶ ἠδξήθησαν εἰς ἀριθμὸν καὶ ἐξηπλώθησαν εἰς ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς ἔδρας τοῦ Ἐπισκόπου, ἦτο πλέον φύσει ἀδύνατον νὰ τελῇ τὴν Ἐξομολόγησιν μόνος ὁ Ἐπίσκοπος. Τότε ἐθεσπίσθη ὁ θεσμὸς τοῦ «ἐπὶ τῆς μετανοίας Προσβύτερου», ὁ ὅποιος, φυσικὰ, ἐξελέγετο μεταξὺ τῶν ἀρίστων καὶ τῶν ἐμπνεστῶν τὴν μεγαλειτέραν ἐμπιστοσύνην Κληρικῶν ἐκάστης Ἐπαρχίας, καὶ εἰς αὐτὸν μετεβιβάζετο διὰ εἰδικῆς χειροθεσίας τὸ ἀρχιερατικὸν δικαίωμα τοῦ δεχέσθαι τὴν μετάνοιαν τῶν χριστιανῶν, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν βεβαίως πάντοτε—τὴν ὅποιαν καὶ τὰ Ἐξομολογητάρια μας μέχρι σήμερον διαλαμβάνουν—ὅτι ὁ «ἐπὶ τῆς μετανοίας Προσβύτερος», ὁ σημερινὸς «Πνευματικὸς» ἢ ὅπως τελευταίως ἤρχισε νὰ λέγεται «Ἐξομολόγος», θὰ εἶχε πάντοτε τὴν ἀναφορὰν του πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον δι' ὅσας δυσκόλους, τυχόν, περιπτώσεις μετανοίας δὲν θὰ ἠδύνατο ὁ ἴδιος νὰ οἰσνομήσῃ. Αὐτὴ δὲ εἶναι ἡ τάξις, ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ εἰς ὀλόκληρον τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ σήμερον: Οἱ Ἐπίσκοποι ἐκλέγουν καὶ δρίζουν τοὺς ἔχοντας τὰ διὰ τὸ ὑποῦργημα τῆς «πνευματικῆς πατρότητος» ἀπαιτούμενα προσόντα ἀρετῆς, μορφώσεως, πείρας, ἱεροπρασίας κλπ. καὶ τοὺς ἐμπνεόντας μεγαλειτέραν ἐμπιστοσύνην, ὡς «ἄνδρες τίμιοι καὶ εὐλαθείας ἄξιοι», καὶ αὐτοὺς χειροθετοῦν εἰς πνευματικὸς πατέρας ἢ ἐξομολόγους καὶ τοὺς ἐφοδιάζουν μετὰ τὸ κανονικὸν «Ἐνταλτήριον Γράμμα», ἐν τῷ ὁποίῳ ἀναγράφεται, ὅτι ἔχουσιν οὗτοι τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθήκον νὰ δέχωνται τοὺς λογιζομένους τῶν χριστιανῶν, ν' ἀνακρίνουν τὰ βάθη τῶν καρδιῶν καὶ τῶν συνειδησέων των, νὰ ἐπιθέτουν τ' ἀπαιτούμενα φάρμακα εἰς τὰς ἡθικὰς πληγὰς καὶ νὰ λύσῃ μὲν «ἂ δεῖ λυθῆναι» νὰ δένωσι δὲ «ἂ δεῖ δεθῆναι».

Ὁ Προσβύτερος (ὁ ἱερεὺς δηλ.) δὲν ἔχει ἀπὸ τῆς χειροτονίας του τὸ δικαίωμα τῆς ἀφέσεως. Αἱ ἱερατικαὶ ἐξουσίαι τοῦ Προσβύτερου, ὅπως καθορίζονται εἰς τὴν εὐχὴν τῆς χειροτονίας του, εἶναι τὸ «παριστάναι τῷ Θεοσιαστῆρι» τοῦ Χριστοῦ, τὸ «κηρύσσειν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Βασιλείας» τοῦ

«... Τῇ σπουδῇ, μὴ ὀκνηροί, τῷ πνεύματι ζέοντες, τῷ Κυρίῳ δουλεύοντες...»
(Ρωμ. 12, 11)

Θεοῦ καὶ «ἰσουργεῖν τὸν λόγον τῆς ἀληθείας» Αὐτοῦ, τὸ «προσφέρειν (τῷ Θεῷ) δῶρα καὶ θυσίας πνευματικᾶς» καὶ τὸ «ἀνακαινίζειν τὸν λαὸν (τοῦ Θεοῦ) διὰ τῆς τοῦ λουτροῦ παλιγγενεσίας» τὰς λοιπὰς ἐξουσίας θὰ τὰς λάβῃ ὅταν, τυχόν, γίνῃ Ἐπίσκοπος, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ τὴν τοῦ «θεσμίῃν καὶ λύσειν» τὰς ἁμαρτίας τῶν ἀνθρώπων.

Ἀπολύτως λοιπὸν σύμφωνον πρὸς τὴν διὰ μέσου τῶν αἰῶνων κληροδοτηθεῖσαν νομοθεσίαν καὶ τάξιν τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι ὅτι καὶ μέχρι σήμερον γίνεταί καὶ οὐδεὶς δύναται νὰ μεμφθῇ τὴν Σ. Ἱεραρχίαν, διότι δὲν ἀναλαμβάνει τὴν εὐθύνην νὰ δώσῃ ἐν γένει εἰς ὅλους τοὺς Πρεσβυτέρους τὸ δικαίωμα τῆς πνευματικῆς πατρότητος. Ἡ προτεινομένη ὑπὸ τοῦ ἐρωτῶντος ἄκριτος γένικεσις τοῦ πράγματος θὰ εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν μεγαλειτέραν ἀκόμη κατάρτισιν καὶ κατασυκοφάντησιν τοῦ θεσμοῦ, ἀφ' οὗ εἶναι γνωστὸν, ὅτι καὶ σήμερον ἀκόμη, μὲ ὄλην τὴν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον προσεκτικὴν ἐπιλογὴν τῶν ἐπὶ τῆς μετανοίας Πρεσβυτέρων, οὐχὶ ὀλίγων κακῶν, ἀντὶ καλοῦ, γίνονται πρόξενοι ὅσοι στεροῦνται μερικῶν ψυχικῶν καὶ πνευματικῶν προσόντων, ποῦ εἶναι ἀπαραίτητα διὰ νὰ γίνῃ τις διαχειριστῆς τῶν δυσκολωτάτων ζητημάτων τῆς ἀνθρωπίνης συνειδήσεως. Αὐτῆ εἶναι, δυστυχῶς, ἡ γυμνὴ ἀλήθεια καὶ τὸ «παίζειν ἐν οὐ παικτοῖς» δὲν εἶναι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐπιτετραμμένον, ὀρθῶς δὲ σήμερον ἐπικρατεῖ ἡ γνώμη καὶ καταβάλλεται προσπάθεια, ὅπως μετεκπαίδεῦνται ἐιδικῶς ὅσοι πρόκειται ν' ἀσκήσουν τὸ ὑποῦργημα τοῦ Ἐξομολόγου.

2. Τὸ ὅτι χειροτονοῦνται πρόσωπα, τὰ ὁποῖα, τάχα, δὲν ἔχει σκοπὸν ὁ Ἀρχιερεὺς νὰ καταστήσῃ ποτὲ Πνευματικούς—Ἐξομολόγους δὲν εἶναι ἀληθές.

Ὅταν ὁ Ἀρχιερεὺς δέχεται κάποιον εἰς τὴν χειροτονίαν, τὸ κάμνει διότι τὸν θεωρεῖ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἄξιον τῆς ἱερωσύνης, καὶ ἐπομένως καὶ ἄξιον νὰ ἐξελιχθῇ εἰς ὅλα τὰ στάδια τῆς ἱερατικῆς διακονίας, καὶ ἐπομένως ν' ἀξιωθῇ κάποτε καὶ τῆς πνευματικῆς πατρότητος. Ὡς γνωστὸν δὲ σπανιότατον καὶ ὄλος ἐξαιρετικὸν ὑπῆρξε πάντοτε τὸ φαινόμενον ν' ἀνατίθεται ἡ πνευματικὴ πατρότης εἰς νεοχειροτονήτους Πρεσβυτέρους.

Ἀλλὰ εἰς τί πταίει ὁ Ἀρχιερεὺς ἂν ὁ ὑπ' αὐτοῦ, μὲ ἐλπίδας πάντοτε, χειροτονηθεῖς, διὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον λόγον, δὲν παρουσιάσῃ τὰ ἐχέγγυα ποῦ θὰ ἐχρειάζοντο διὰ νὰ τὸν κάμῃ καὶ Πνευματικόν;

3. Πολὺ φοβούμεθα — καὶ ὑπάρχουν δυστυχῶς καὶ πρακτικαὶ ἀποδείξεις τοῦ ὅτι ἔχομεν δίκαιον — ὅτι μὲ αὐτὴν τὴν ἀτεγκτον συμπεριφορὰν, ἀπομακρύνομεν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν τοὺς χριστιανούς, διὰν ἐπιθῶμεν εἰς τοὺς ὤμους τῶν «φορτία βαρῆα καὶ δυσβάστακτα». Διότι τί ἄλλο θὰ κάμῃ ὁ πιστός, ποῦ αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην ἢ καὶ τὴν υποχρέωσιν νὰ κοιωνῆσθαι, καὶ ἡμεῖς τοῦ τὸ ἀπαγορεύσωμεν, μόνον διότι δὲν εἶχε τὸ μέσον νὰ ἐξομολογηθῇ; Τί πταίει αὐτός, ἂν δὲν ὑπάρχῃ Ἐξομολόγος, εἰς τὸν ὅποιον νὰ προσέλθῃ; Τὰ πράγματα πρέπει νὰ κρῖνονται ἐπὶ τῇ βάσει τῶν περιστάσεων, διότι ἡ Ἐκκλησία μας εἶναι Ἐκκλησία τοῦ οἴκτου καὶ τοῦ ἐλέους, τὸν ὅποιον οὐδεὶς ἔχει δικαίωμα ν' ἀρνήται εἰς τὸν πλησίον του. Ἡ ἀπάντησις δὲ τοῦ «Ἐφημερίου» πρὸς τὸν αἰθερ. Ἐφημέριον Κολχίον, ἡ ὁποία ἐσκανδάλισε τὸν ἐρωτῶντα ἀδελφόν, ἀναφέρεται εἰς αὐτὴν καὶ μόνην τὴν ἐιδικὴν περίπτωσιν, εἰς τὴν περίπτωσιν δηλ. ποῦ εἶναι ἀδύνατον εἰς τοὺς χριστιανούς νὰ ἐξομολογηθοῦν διὰ τὴν παντελεῖ ἀπουσίαν Πνευματικοῦ.

«... Τῇ ἐλπίδι χαίροντες, τῇ θλίψει ὑπομένοντες, τῇ προσευχῇ προσκαρτεροῦντες...»
(Ρωμ. 12, 12)

Ἡ μόνη περαιτέρω διευκρίνις, ἣ ὁποία — νομίζομεν — χρειάζεται, διὰ νὰ τελειώσωμεν, εἶναι, ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς ἀπαγορεύσεως τῆς θ. Κοινωνίας δύναται ἢ καὶ ἐπιβάλλεται νὰ ἀναγνωρισθῆ, προκειμένου περὶ περιπτώσεων, πού ἀποτελοῦν προφανῆς δημόσιον σκάνδαλον, ὡς εἶναι ὁ φόνος, ἢ ἐμφανῆς μοιχεία, ἢ ἄσκησις τῆς πορνείας, ἢ παράνομος συμβίωσις, ἢ βρεφονοκτονία ἢ ἡ ἐκθεσις βρέφους κ.τ.τ. Ἀλλὰ τὸ ἐρώτημα εἰς τὸ ὅποιον ἀπήντησεν ἡ «Ἀλληλογραφία» τοῦ Περιοδικοῦ μας ἀναφέρτετο γενικῶς καὶ ἀορίστως εἰς τοὺς μὴ δυναμένους νὰ ἐξομολογηθοῦν.

Γενικῶς ἔχομεν νὰ παρατηρήσωμεν, ὅτι καὶ ἡ ἀνωνομία καὶ τὸ ὕφος τῆς ὑπ' ὄψει μας ἐπιστολῆς τοῦ αἰδ. Π. Π. Π. μαρτυροῦν ἄνθρωπον προκατειλημμένον, θῆμα, προφανῶς, μιᾶς ἐπικινδύνου καταστάσεως, πού ἐξωθεῖ ὑπόυλως καὶ λεληθότως εἰς μίαν ἀνόσιον κατῆστασιν διαιρέσεως τὸν Κληρὸν μας, ὁ ὁποῖος, ἐν τούτοις, ἔχει κάθε συμφέρον νὰ παραμείνῃ πιστὸς εἰς τὴν ἐνότητά του καὶ νὰ μὴ βλέπῃ ἐχθρούς ἐκεῖ, ὅπου δὲν ὑπάρχουν.

E. Γ. Μ.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΦΗΜΕΡΙΟΝ

Περὶ τὴν νηστείαν τοῦ Σαββάτου

Κύριε Διευθυντά,

Ἐπιτρέψατέ μου νὰ σᾶς ἀπασχολήσω δι' ὀλίγων, διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ αἰδ. κ. Κ. Ἀρχιτῆ θιγὲν ζήτημα τῆς νηστείας τοῦ Σαββάτου.

Ὡς εἶναι γνωστόν, ὁ ἘΔ' Ἀποστολικὸς Κανὼν ἐγένετο εἰς ἀντίθεσιν τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς συντάξεώς του ἀκμαζόντων πολυπληθῶν αἰρετικῶν, οἵτινες σὺν τοῖς ἄλλοις ἐνήστευον καὶ τὰ Σαββατοκύριακα. Εἶναι λοιπὸν φανερὸν ἐκ τοῦ σκοποῦ τοῦ Κανόνος, ὅτι δὲν δύναται οὗτος νὰ ἔχη ἐφαρμογὴν, οὐχὶ μόνον ἐπὶ τῶν 2-4 φορὰς τὸ ἔτος μεταλαμβάνόντων τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας, οἱ ὁποῖοι δύναται, ὡς ὀρθῶς λέγετε, «διὰ τὴν συνείδησίν των...νὰ νηστεύουν», ἀλλὰ καὶ διὰ πάντα πιστὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τέκνον, τὸ ὅποιον νηστεύει τὰ Σάββata, προκειμένου νὰ μετάσχη τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων κατὰ τὴν Κυριακὴν, ἐξ εὐλαβείας καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὸ Μυστήριον.

Ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ οὐδέποτε κατεκρίθη ἢ ἐξ εὐλαβείας νηστεία ἐν Σαββάτῳ καὶ Κυριακῇ. Πολλάκις δέ, διὰ παιδαγωγικοὺς λόγους, ἐπιβάλλεται εἰς άτομά τινα ὑπὸ τῶν πνευματικῶν ἢ καὶ παρ' ἄλλων προαιρετικῶς, ὡς εἶναι οἱ νηστεύοντες δέκα ἢ περισσοτέρας ἡμέρας συνεχῶς δι' ἄσκησιν.

Διὰ τοῦτο ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ ἀγιορείτης, ἐρμηνεύσας τὸν Κανόνα τοῦτον, ἐπισυνῆψε καὶ τὴν συμφωνίαν τῶν ἄλλων Ἱ. Κανόνων, τῶν ἀναφερομένων εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, ὀρθῶς ἐκθέσας τὸ πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας μας. Γράφει δὲ εἰς τὸ τέλος τὰ ἑξῆς: «Ἐπιβεβαίωσι δὲ τὴν ἐν σαββάτῳ δι' ἄσκησιν καὶ ἀληθῆ ἐγκράτειαν νηστείαν καὶ ὁ θεῖος Ἰερώνυμος. Πρὸς γὰρ τὸν ἐρωτήσαντα Δικαίον ἀνίσως πρέπει νὰ νηστεύῃ τὸ σάββατον ἀπεκρίθη: «Ὡς ὕφελόν γε ἐδίδου Θεὸς δύνασθαι ἡμᾶς νηστεύειν καθ' ἡμέραν» οὐ διὰ

«... Ταῖς χρεαίαις τῶν ἀγίων κοινωνοῦντες, τὴν φιλοξενίαν διώκοντες».
(Ρωμ. 12, 13)

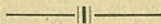
βδελυρίαν δηλαδή τῶν βρωμάτων, οὐ διὰ νομιζομένην καὶ ἐπίπλαστον ἄσκησιν, οὐ διὰ καταφρόνησιν τῶν Κανόνων, οὐ διὰ τινὰ νομικὴν τήρησιν, ἀλλὰ διὰ ἐγκράτειαν, ὡς εἶπομεν ἀληθῆ, καὶ εὐλάβειαν. «Εἶγες ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται» (Α΄ Κορινθ. Θ΄ 25) (Πηδάλ. οσλ. 46-47). Ἡ Ἐκκλησία λοιπὸν ἔχει καὶ τὸ ζήτημα τοῦτο λελυμένον διὰ τῆς ἐπικρατοῦσης πράξεώς Τῆς.

Ὅθεν, ταπεινῶς φρονῶ, ὅτι ἡ τάξις, ἡ ὁποία παρὰ τινῶν συμβουλεύεται, τῆς καταλύσεως δηλ. ἐλαίου πρὸ τῆς Θείας Μεταλήψεως, καὶ δὴ τὴν μεσημβρίαν τοῦ Σαββάτου, εἶναι ἀντίθετος μὲ τὴν εὐλάβειαν, τὸν σεβασμὸν, καί, διατὶ ὄχι, καὶ μὲ τὴν ἐγκράτειαν, ποῦ ἐπιβάλλεται πρὸ τῆς Μεταλήψεως;

Νίκαια

Μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης

Ἀρχιμ. Κ. Κ.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἶδες. Γ. Κώτσην, Ἐφημέριον Ἀγ. Θωμᾶ Πρεβέζης: Τὸ κακὸν εἶναι γενικόν· χρειάζεται, πρὸ παντός, διαφώτισις τοῦ λαοῦ· πάντος ὁ κυκλικὸς «χορδὸς» δὲν δύναται ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ παραλειφθῆ, διότι κατὰ τινὰς, ἀποτελεῖ πλεόν νοστακικὸν τῆς κανονικότητος καὶ ἐγκυρότητος τοῦ γάμου· ἀλλὰ καὶ ὁ ἐκ τῆς παραλείψεως σάλος θὰ εἶναι ἀντοπολόγητος καὶ θὰ γεννήσῃ περισσότερα καὶ μεγαλύτερα ἄτοπα. — **Αἶδες. Διονύσιον Πετρόπουλον**, Παλλήνην Ἀττικῆς: Συγχαίρομεν διὰ τὸν ζῆλον καὶ τὴν δραστηριότητά σας, καθὼς καὶ διὰ τὰς καλὰς ιδέας σας. Θὰ πράξομεν πᾶν τὸ δυνατόν διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῆς ἀρίστης προσπαθείας σας· ἀλλὰ, ἂν σὰς εἶναι εὐκόλον, διέλθετε εἰς πρώτην εὐκαιρίαν ἀπὸ τὰ γραφεῖά μας πρὸς λεπτομεροτέραν συνεννόησιν· μεγάλως δὲ θὰ χαρῶμεν, ἂν γνωρίσωμεν ἐπὶ τόπου τὴν κίνησίν σας. Δημοσιεύομεν σχετικῶς εἰς τὴν οἰκίαν στήλην. — **Αἶδες. Στασιὸν Γ. Σαμέλην**, Μεθώνην Πυλίας (Μεσσηνίας): Σὰς συγχαίρομεν διὰ τὴν δρᾶσίν σας καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἐνημέρωσιν. Εἰς τὴν οἰκίαν στήλην δημοσιεύεται τὸ σχετικόν. — **Αἶδες. Οἰκ. Μ. Μαμουζέλου**, Πειραιᾶ: Καὶ ἄλλοτε ἐγράψαμεν διὰ τὴν 20ῆμερον εὐχὴν, τὴν ὁποίαν θεωροῦμεν ὡς τελείως ἄσκοπον καὶ περιττὴν καὶ μᾶλλον πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν δεισιδαιμονιῶν καὶ προλήψεων ἐπιτήδειον. Ὑπάρχουν ὅμοι καὶ οἱ ὑποστηρικταὶ τῆς, ἐνεκα τοῦ ὅτι εὐρητα εἰς παλαιούς τινὰς κώδικας. Ἄλλ' ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει, ὅπωςδήποτε, δὲν δύναται νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ ἐκκλησιασμοῦ τῆς 40ῆς ἡμέρας. — **Αἶδες. Ἐμμαν. Σταύρου**, Καστοριάκι Νεμέας: Ἡ «Ἐκκλησία» στέλλεται καὶ πρὸς ὄλους τοὺς Ἐφημέριους ὑποχρεωτικῶς. Μήπως δὲν ἐδηλώθη τὸ ὄνομά σας εἰς τὴν Ἀσιν τοῦ περιοδικοῦ, ὅταν διωρισθῆτε; Ἡ μήπως συμβαίνει καμμία τοπικὴ ἀνωμαλία; Διεβίβάσαμεν τὴν ἐπιστολήν σας εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς «Ἐκκλησίας», ὅπου καὶ δύνασθε ν' ἀπευθύνεσθε εἰς τὸ μέλλον, διὰ νὰ ἔχετε ταχύτεραν τὴν ἀπάντησιν. — **Αἶδες. Γαβριὴλ Τσιλύκην**, Ν. Μηχανιώνα Θεσσαλονίκης: Τὸ ἐρώτημά σας εἶναι γενικώτερον ἐνδιαφέροισιν· εἰς τὸ ἐπόμενον θὰ ἔχετε τὴν ἀπάντησιν. — **Αἶδες. Ἀντών. Ἀργυρόν**, Μαθουράκη Κερκύρας: Ἐλήφθη· σὰς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς ἐσπεύσατε ν' ἀνταποκριθῆτε εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ «Ἐφημερίου»· ὑπάρχουν βεβαίως λεπτομερεῖαι τινες, ποῦ δικαιολογοῦν αὐτὴν τὴν αὐστηρὰν κριτικὴν· ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ γενικεύωμεν τὰ ἐπὶ μέρους, οὔτε νὰ ἐπηρεαζώμεθα ἀπὸ τὰς λεπτομερεῖας τόσον, ὥστε νὰ χάνωμεν τὴν ἀντίληψιν τῆς γενικότητος καὶ νὰ κλονίζεται τὸ θάρρος καὶ ἡ αἰσιοδοξία μας. Ἐκα-

στος κάμνει δ,τι δύναται και, ὅπως λέγει και ὁ Ἀπόστολος, ἄλλος προσφέρει ξύλα, ἄλλος χόρτα, ἄλλος καλάμην, μαζί με ἐκείνους πῶν προσφέρουν χρυσόν ἢ λίθους τιμίους, ἐκάστων δὲ τὸ ἔργον φανεροῦν γενήσεται». Ἐκαστος λοιπὸν δι' ἑαυτὸν εἶναι ὑπεύθυνος και ὀφείλει δ,τι ἔχει νὰ συνεισφέρει, μὴ ἐπηροεαζόμενος ἀπὸ τὸ τί συνεισφέρουν οἱ ἄλλοι εἰς τὸ ἔργον τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ.— **Αἶδεο. Ἀνδρέαν Χίλιαν,** Ἐπιτάλιον: Ἄν θέλετε, δυνάμεθα νὰ σᾶς στείλωμεν τὸν Α' τόμον τοῦ «Ἐφημερίου» με' ὅλα τὰ ἐκδοθέντα τῷ 1952 φύλλα, ἀντὶ δρχ. 10.000, χωρὶς ἄλλην ἐπιβάρυνσιν· γράφατέ μας. **Εὐχαριστῶς ἀπαντῶμεν εἰς τὰς ἐρωτήσεις σας:** α) **Εἰς τὸ ἄγ. Βῆμα** κοινωνοῦν μόνον οἱ ἀνώτεροι Κληρικοί (Ἐπίσκοπος, Ἱερεὺς, Διάκονος)· οἱ Μοναχοὶ εἰς τὰς Μονὰς των κοινωνοῦν ἔξω τοῦ Βῆματος, ὅπως οἱ κοσμικοὶ πιστοὶ ἢ «οἰκονομία» ὅμως ἴσως εἶναι δυνατόν νὰ λαχθῆναι εἰς τοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς, ὅπου συντρέχει σοβαρὸς λόγος, ἐφ' ὅσον δηλ. πρόκειται ὁ μοναχὸς νὰ γίνῃ ἀντικείμενον τῆς γενικῆς προσοχῆς τοῦ ἐκκλησιασματος, ἂν προσέλθῃ νὰ κοινωνήσῃ ἔξω τοῦ Βῆματος, εἰς ἡμέρας μάλιστα συνωστισμοῦ τῶν κοινωνούντων πιστῶν. Ἀρμοδιώτερος ν' ἀποφανθῆ ἔν προκειμένῳ εἶναι ὁ οἰκεῖος Ἐπίσκοπος. β) **Εἰς τὴν εὐχὴν τῆς Προσκομιδῆς** δὲν σημειοῦνται εὐλογία, ἐπειδὴ ὅμως εἴθισται νὰ εὐλογῆ ὁ λειτουργὸς, ὡς αὐτὸς ἐκφωνεῖ τὴν λέξιν «εὐλόγησον...», μερικοὶ εὐλογοῦν και εἰς τὴν εὐχὴν τῆς Προσκομιδῆς· δὲν θεωροῦμεν δὲ ἄτοπον τοῦτο, διότι παλαιότερον ἢ Προσκομιδῆ εἶχε γενικωτέραν σημασίαν, ὡς πρᾶξις προσφορᾶς τῶν δώρων τῶν πιστῶν ἀπὸ ὅλα τὰ προϊόντα τῆς γεωργικῆς των παραγωγῆς και ὄχι μόνον ἀπὸ τὰ διὰ τὴν θ. **Εὐχαριστίαν ἀπαραίτητα** ἠδλογοῦντο δὲ φυσικὰ αἱ προσφοραὶ ἐκεῖναι, ὅπως εὐλογοῦνται σήμερον ὁ ἄρτος, ὁ οἶνος και τὸ ἔλαιον τῆς Ἀροκλασίας, τὰ εἰς μνήμην ἁγίων προσφερόμενα κόλλυβα, αἱ ἀπαρχαὶ τῶν σταφυλῶν τὴν βῆν Ἀγούστου, ὁ τυρὸς και τὰ φᾶ τῶν Πάσχα κτλ. γ) **Γενικῶς ἀπαγορεύεται ἡ ἀγάγνωσις τῶν Ἁγίων Γραφῶν** εἰς πρόσωπα μὴ ἔχοντα τὴν χειροθεσίαν τοῦ Ἀναγνώστου, ἂν δὲ ἐπετράπη τοῦτο και ἀνάγκη, δὲν νομιζόμεν ὅτι ἢ «οἰκονομία» αὕτη δύναται νὰ ἐπεκταθῆ και μὴ εἰς τὸν γυναικῶν. δ) Ἡ προπαρασκευαστικὴ διὰ τὴν θείαν Μετάληψιν ἀκολουθία προορίζεται δι' ὅλους τοὺς πιστοὺς, καθὼς και ἢ μετὰ τὴν θ. Μετάληψιν εὐχαριστήριος τοιαύτη.— **Αἶδεο. Γεώργ. Καπετῆν,** Ἀλιβερίου Εὐβοίας: Ἀντιπόμεθα, διότι δὲν ἔχομεν τώρα ὑπ' ὄψει μας τὴν πρώτην ἐπιστολὴν σας· γράφατέ μας, ἂν θέλετε, ἐκ νέου τὰ ἐρωτήματά σας, διὰ νὰ σᾶς ἀπαντήσωμεν· ὡς πρὸς τὸν «Χιλιασμόν», χαίρομεν, ὅτι σᾶς ἱκανοποίησε τὸ δημοσιευθέν, τοῦ ὁποῦ σκοπὸς ἦτο νὰ διενκολύη τοὺς Ἱερεῖς, ἂν θέλουν νὰ εἰποῦν μερικὰ λόγια εἰς τοὺς χριστιανοὺς των, ὅπου ὑπάρχει ἀνάγκη. Σχετικῶς με' τὸ θέμα, ἢ Ἀποστολ. Διακονία ἐξέδωκε εἰδικὸν φυλλάδιον, ἀπὸ τὸ ὁποῖον, ἂν θέλετε, δυνάμεθα νὰ σᾶς στείλωμεν δωρεὰν μερικὰ ἀντίτυπα διὰ τὸν κύκλον σας· γράφατέ μας. Διὰ τὰ Χαρ. Παιδιά θ' ἀγαμεῖνωμεν παραγγέλλαν σας.— **Αἶδεο. Γεώργ. Ν. Γεωργαντιᾶν,** Πενυκάκια Ναυπλίου: Εὐχαριστοῦμεν διὰ τὴν ἐπιστολὴν σας· τὸ μισθολογικὸν ζήτημα εὐρίσκειται πάντοτε εἰς στιβαρὰς χεῖρας και γίνεται δι' αὐτὸ κάθε φορὰν τὸ δυνατόν καλλίτερον. Τιμοκατάλογον στέλλομεν.— **Αἶδεο. Ἰω. Σιγαλάκον,** Ἀλυκα Γυθείου: Σὰς συγχαίρομεν διὰ τὸν ζήλον σας· τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ σας θὰ χρησιμοποιήσωμεν προσεχῶς εἰς τὴν ἀρμοδίαν στήλην τοῦ «Ἐφημερίου».— **Αἶδεο. Πρωτ. Γεώργ. Πυρρονάκην,** Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπον Ἐλευσίνα: Ἐλάβομεν μετὰ χαρᾶς τὰ «Ἐνοριακά Χρονικά», διὸ και εὐχαριστοῦμεν θερμῶς συγχαίρομεν διὰ τὴν θαυμασίαν ἐπέκτασιν τοῦ αὐτοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου και τὴν ὅλην ὑποδειγματικὴν ἐργασίαν.— **Πανος. Ἀρχιμ. Θεόκλητον Μιχαλᾶν,** Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Ἰωάννου

Γαργαρέττας, Ένταυθα : Λαμβάνομεν τακτικά μετὰ χαρᾶς τὰ «Μηνύματα ἀγάπης», δι' ὃ καὶ θεομῶς εὐχαριστοῦμεν συγχαίρομεν δι' ὅλα.— **Αἶδεο. Μιχ. Ρούσταν**, Πυργεῖον Λαρίσης : Οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν ἔχει δικαίωμα νὰ καταργήσῃ τι ἐκ τῶν ἐν τοῖς ἐπισήμοις λειτουργικοῖς βιβλίοις εὐρισκομένων ὡς πρὸς τὴν ἐπιφύλαξίν σας διὰ τὰς περιπτώσεις τῶν γάμων, πού ἔχετε ὑπ' ὄψει σας, νομιζόμεν, διὲν δυνάμεθα νὰ προσαρμόσωμεν πρὸς τὴν πραγματικότητα τὴν περὶ ἧς πρόκειται εὐχὴν, παραλείποντες τὴν φράσιν, ἣ ὅποια δὲν ἀρμόζει εἰς τὴν περίστασιν, ἐφ' ὅσον δηλ. θὰ ἔχη προϋπάξει ἀποδεδειγμένως παράνομος μεταξὺ τῶν μελλονύμφων συζυγικὴ συνάφεια.— **Αἶδεο. Ἄθαν. Κοζιντάκη**, Μουσούνισσα Πατρασιίδος : Ἡμεῖς ἐσημειώσαμεν τί γίνεται καὶ ἐδηλώσαμεν σαφῶς, ὅτι προτιμῶμεν νὰ μὴ λέγονται διόλου ἀπὸ Ἱερῶν αὐτὰι αἱ εὐχαί, (βλ. φύλλον 9, σελ. 281-282). Προφανῶς αὐτὸ πού γίνεται κάποτε καὶ πού, δὲν σὰς ἀρέσει, ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οἱ Πρωτοσύγκελλοι καὶ οἱ Ἀρχιεραὶ. Ἐπίτροποι ἐκπροσωποῦν τὸν Ἀρχιερέα, χοροστατοῦντες ἀντ' αὐτοῦ (εἰς τὸ παραθρόνιον ὅμως) εἰς τὰς Ἐπαρχίας τοῦ Κλίματος τοῦ Οἴκου. Πατριαρχίαν, εἰς τινὰς δ' ἐκδόσεις τοῦ «Ἱερατικοῦ» σημειοῦται, διὲν δύνανται αἱ εὐχαί ν' ἀναγινώσκονται καὶ ὑπὸ Ἱερέως ἔχοντος τὴν πνευματικὴν πατρότητα, ὅπερ εἶναι μᾶλλον ὀρθόν, κατὰ τὴν γνώμην μας. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἡθικὴν ἀξίαν τοῦ κάθε λειτουργοῦ, «οὐδεὶς οἶδε τὰ τοῦ ἀνθρώπου», ὅπως λέγει ὁ Κύριος, καὶ δὲν εἶναι δυνατόν ἡμεῖς νὰ γνωμέθα κριταὶ τῶν «ἀλλοτρίων», ἣ δὲ τέλει τῶν Ἱερῶν τελετῶν καὶ τῶν μυστηρίων δὲν γίνεται ὑπὸ τοῦ Κληρικοῦ ὡς ἀτόμου ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς ἐκπροσώπου τῆς Ἐκκλησίας, χάριν τῆς ὁποίας καὶ τελοῦνται τὰ μυστήρια. Ἀλλὰ αὐτὸ εἶναι θέμα, πού χρειάζεται μακροτέραν ἀνάπτυξιν.— **Αἶδεο. Ν. Γεωργιόπουλον**, Σαλιμώνη Ἡλείας : Σὰς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὸν ἐγκάρδιον καὶ ἐνθουσιώδη ἀδελφικὸν χαιρετισμὸν σας καὶ σὰς συγχαίρομεν διὰ τὸ ὑπὲρ τοῦ ἔργου τῆς Ἐκκλησίας ζωηρὸν ἐνδιαφέρον σας. Οἱ συνδρομηταὶ ἐνεγράφησαν καὶ θὰ λάβουν ὅλα τὰ τεύχη ἀπὸ 1/1/1953. Τὸ ὑπὲρ τῶν περιοδικῶν ἐνθαρρυντικώτατον ἐνδιαφέρον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου σας μᾶς εἶναι γνωστόν.— **Αἶδεο. Π. Π. Π.**, Ἀρχαδίαν (Πελοποννήσου) : Θὰ ἐπρεπε νὰ μὴ ληφθῇ ὑπ' ὄψει ἡ ἐπιστολή σας, ἀφ' οὗ δὲν ἔχετε τὸ θάρρος νὰ τὴν υπογράψετε· αὐτὸ, ἄλλοστε, τὸ ἔργον διακηρύξει ἐξ ἀρχῆς· ἀλλὰ δὲν πειράζει κάμνομεν μίαν σκόπιμον παρέκκλισιν χάριν τοῦ ζήλου σας, ὁ ὁποῖος ὅμως σὰς κάμνει, ἀτυχῶς, καὶ νὰ παραφέρεσθε διὰ πρόσωπα καὶ πράγματα, τὰ ὅποια—προφανῶς—ἀγνοεῖτε. Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ἐρώτη μᾶσας βλέπετε εἰς τὴν «Λύσιν ἀποριῶν» τοῦ παρόντος φύλλον καὶ, ἂν θέλετε, τὴν δέξεσθε· ἂν ὄχι, δὲν χρειάζεται νὰ συνεχίσετε. Σὰς εὐχόμεθα νηφαλιότητα καὶ ψυχραιμίαν. Αἱ παρατηρήσεις τοῦ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀμερικής, προφανῶς, δὲν ἀφοροῦν τὸν «Ἐφημέριον», διότι ἡμεῖς οὐδέποτε συνεστήσαμεν ἢ ἐνεκρίναμεν παραλείψεις καὶ περικοπὰς ἀπὸ τὰς Ἱερᾶς τελετὰς καὶ τὰ μυστήρια. Κάτι ἄλλο θὰ ἔχη, ἀσφαλῶς, ὑπ' ὄψει του.— **Αἶδεο. Κων. Λύκουραν**, Αἰτωλικὸν Μεσολογγίου : Βιβλίον ἐστὶ τὴν ταχυδρομικῶς εὐχαριστοῦμεν.— **Πανος. Ἀρχιμ. Θεόκλητον Κυπαρίσσην**, Μοναστηράκι (Ρέθυμον) : Χρήματα ἐλήφθησαν περισσεύουν δοχ. 10.000 εἰς διάθεσίν σας, γράφατέ μας πῶς νὰ διατεθοῦν;— **Αἶδεο. Ἡλίαν Νάντην**, Κρανίδιον : Βιβλίον ἐστὶ τὴν ταχυδρομικῶς εὐχαριστοῦμεν. Τὰς «Ποιμαντικὰς ὑποδείξεις» θὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὸν σ. καὶ ἂν ἔχη διαθέσιμα ἀντίτυπα, θὰ σὰς στείλωμεν.— **Αἶδεο. Ἐμμ. Μ. Γανιωτάκην**, Φουρνὴν Κορήτης : Παρακαλοῦμεν θεομῶς νὰ ἐπαναλάβετε τὰς ἀπορίας, διὰ ν' ἀπαντήσωμεν ἀμέσως.— **Αἶδεο. Ν. Μαρέντην**, Φράτσια Κυθῆρων : Καὶ ἄλλοτε ἐσημειώσαμεν, ὅτι εἰς τὴν περίπτωσιν πού ὁ εἰς μόνον ἐκ τῶν μελλονύμφων ἔρχεται εἰς β' γάμον, δὲν τελεῖται ἡ ἀκολουθία εἰς δίγαμον.—

Αίδεο. Γεώργ. Σγουρόν, τῶς Ἐφημέριον Ὁρίου Καρυστίας: Ἀποδείξεις ἐλήφθησαν θὰ τακτοποιηθῆτε ἅμα τῇ λήξει τοῦ δέματος.— **Ἐνα Παπῶν τῆς ὑπαίθρου:** Γράφατέ μας διὰ πολὺν ἐνορίαν πρόκειται, νὰ τὸ τακτοποιήσωμεν πῶς θέλετε νὰ μαγεύσωμεν, ἀφ' οὗ κρύπτεσθε μὲ τὴν ἀνωγειμίαν; Τὸ ζήτημα, πὸν σᾶς ἐνοχλεῖ, δὲν εἶναι γενικόν. Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἄλλας γνώμας σας, ἔχετε δίκαιον, ἀλλὰ δὲν παρακολουθεῖτε, καθὼς φαίνεται, τὸ τί γίνεται αὐτὸν τὸν καιρὸν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀγνοεῖτε, ἐπίσης, μερικὰ πολὺ βασικὰ πράγματα. Διὰ ὅμως γράφετε ἀνωγύμως;— **Αίδεο. Κωνστ. Κορακιανίτην, Ἀρχιερατ. Ἐπίτροπον, Ἀρχαδάδες:** Εὐχαριστοῦμεν διὰ συγχαρητήρια καὶ ἐνθαρρυντικούς σας λόγους. Τὸ θέμα τῆς ἐρωτήσεώς σας δύναται νὰ λυθῇ ἐν ἐξομολογήσει τῶν ἐνδιαφερομένων, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Πνευματικοῦ· δὲν λύνονται αὐτὰ τὰ θέματα κατὰ τρόπον γενικόν καὶ ἀπόλυτον δι' ὅλους.— **Αίδεο. Δημ. Παπαγεωργιαντῶν, Λαμπειῶν:** Εὐχαριστοῦμεν διὰ τοὺς καλοὺς σας καὶ ἐνθαρρυντικούς λόγους τὸ ζήτημα θὰ μᾶς ἀπασχολήσῃ εἰδικώτερον.— **Πανος. Ἀρχιμ. Σ. Κωστάκη, Νέον Καταφύγιον Κατερίνης:** Ναός σας ἐνεγράφη εἰς περιοδικὸν «Τὸ Χαρ. Σπίτι», ἀπόδειξις καὶ τεύχη ἀπὸ 1 Ἰαν. στέλλονται ἢ Διεύθυνσις σᾶς εὐχαριστεῖ θερμῶς.— **Αίδεο. Νικ. Χ. Βλαζάκη, Χαντὰ Κρήτης:** Εὐχαριστοῦμεν θερμῶς διὰ τοὺς καλοὺς σας λόγους· τὰ διὰ τὴν «Ἐκκλησίαν» παράπονά σας διεβίβασθησαν ἀρμοδίως.— **Αίδεο. Εὐάγγ. Μπαϊρακτάρην, Κορυτάκι Ἀργους:** Εὐχαριστοῦμεν καὶ ἡμεῖς διὰ τὴν ἐκτίμησιν τοῦ ἔργου καὶ περιμένομεν τὰς παρατηρήσεις σας.— **Αίδεο. Γεώργ. Κοντόν, Πέτραν Ζαγορίου:** Ἀρμοδία εἶναι ἡ Ἱ. Μητροπόλις σας· ἀπευθινθῆτε πρὸς αὐτήν.— **Αίδεο. Παναγ. Ἀδάμη, Λευμὸν Βονίτης (Αἰτωλοακαρνανίας):** Εἶναι θέμα τῆς ἀποκλειστικῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

ΑΝΑΓΚΑΙΑΙ ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Παρακαλοῦνται ὅλοι οἱ ἀναγνώσται τοῦ «Ἐφημερίου», ὅπως ἀνακοινώσωσιν ἡμῖν πᾶσαν σκέψιν τῶν σχετικῶν πρὸς τὸ περιεχόμενον του, καθὼς καὶ τὰς γνώμας τῶν ἐπὶ τῶν θιγομένων ὑπ' αὐτοῦ θεμάτων.

★

Παρακαλοῦνται πάντες οἱ ἀποστέλλοντες διὰ ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς χρήματα πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ «Ἐφημερίου», δι' οἰονδήποτε σκοπόν, νὰ σημειώνουν εἰς τὸν οἰκείον τόπον τοῦ «ἀποκόμματος» τῆς ἐπιταγῆς τὸν σκοπὸν τῆς ἀποστολῆς, πρὸς ἀποφυγὴν ἀνωμαλιῶν.

★

Διὰ ζητήματα ἀφορῶντα τὴν διαχείρισιν καὶ διεκπεραίωσιν τῆς «Ἐκκλησίας» παρακαλεῖσθε ν' ἀπευθύνεσθε ἀπ' εὐθείας εἰς τὰ Γραφεῖα αὐτῆς. Φιλοθέης 19, Ἀθήνας. Τηλ. 27.689.

ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΑΚΗΝ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ
(ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ)

<i>Δημ. Σ. Μπαλάνου</i> , Οί Πατέρες καὶ συγγραφεῖς τῆς Ἀρχαίας Ἐκκλησίας	Δρχ. 15.000
<i>Τοῦ αὐτοῦ</i> , Οἱ βυζαντινοὶ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς ἀπὸ τοῦ 800 μέχρι τοῦ 1453	» 30.000
<i>Τοῦ αὐτοῦ</i> , Ἐκλογή ἐκ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας	» 9.000
<i>Γρ. Παπαμιχαήλ</i> , Ἀπολογητικά τῶν Πατέρων τῶν πέντε πρώτων αἰώνων	» 18.000
<i>Παναγ. Τρεμπέλα</i> , Ἐκλογή Ἑλληνικῆς Ὁρθόδοξου ὕμνογραφίας	» 35.000
<i>Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου</i> , Οἱ Ἱεροὶ Κανόνες (καὶ οἱ ἐκκλησιαστικοὶ νόμοι)	» 30.000
<i>Φιλίππου καὶ Νεαπόλεως Χρυσοστόμου</i> , Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ὑπογραμμὸς ἠθικοῦ βίου	» 3.000
<i>Ἄνδρ. Φυτράκη</i> , Οἱ Μοναχοὶ ὡς κοινωνικοὶ διδάσκαλοι καὶ ἐργάται ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ	» 12.000
<i>Καλαβόττων καὶ Αἰγιαλείας Ἀγαθονίκου</i> , Συμβολὴ εἰς τὴν Κατηχητικὴν	» 7.500
<i>Κερκύρας Μεθοδίου—Ἀρχιμ. Πολυκ. Ἀνδρόνη</i> , Συμβολαὶ εἰς τὴν Ἱ. Ἐξομολόγησιν	» 4.000
<i>Ἀρχιμ. Τίτου Ματθαϊάκη</i> , Ὁ Ἱερεὺς ἀπέναντι τῶν ἐργατῶν	» 3.000
<i>Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου, Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν (†)</i> , Ὁ Ἱερεὺς τοῦ χωρίου (διήγημα)	» 3.000
<i>Χίου Παντελεήμονος</i> , Οἱ Ἀπόστολοι (ὀμίλια)	» 18.000
<i>Ἐδέσσης καὶ Πέλλης Διονυσίου</i> , Ὅμιλια 52 εἰς τὰ Κυριακὰ Εὐαγγέλια	» 15.000
<i>Ἀρχιμ. Τιμοθέου Ματθαϊάκη</i> , Ἀπὸ τὴν πηγὴν τοῦ ζῶντος ὕδατος (ὀμίλια)	» 10.000
<i>Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ Ραδιοφώνου Α'</i> (ὀμίλια πρὸς τὸν Λαόν)	» 12.000
<i>Ἡ Ἐκκλησία ἀπὸ τοῦ Ραδιοφώνου Β'</i> (ὀμίλια πρὸς τοὺς Νέους)	» 12.000
<i>Μεσσηνίας Πολυκάρπου (†)</i> , Δέκα ὀμίλια πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Νεότητα	» 4.000
<i>Τ. Τοῦτῃ</i> , Ὁ χαρακτήρ τοῦ νέου	» 18.000
<i>Ν. Ἐξαρχοπούλου</i> , Ψυχικὰ ἀνωμαλία τῶν παιδῶν	» 30.000
ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ : Ἀποστέλλονται εἰς πάντα ἐμβάζοντα τὸ ἀντίτιμον, ἄνευ ταχυδρομικῶν ἐξόδων.	

Δι' ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὸν Αἰδεσιμ. Πρωτοπρεσβύτερον κ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναῖον
Ἀποστολικὴν Διακονίαν, Ἰασιῶν 1, Ἀθήνας (τηλέφ. 72.112).
Υπεύθυνος Τυπογραφείου : *Τιμολ. Ρούτσης, Ἰω. Ἀποστόλου 4.*